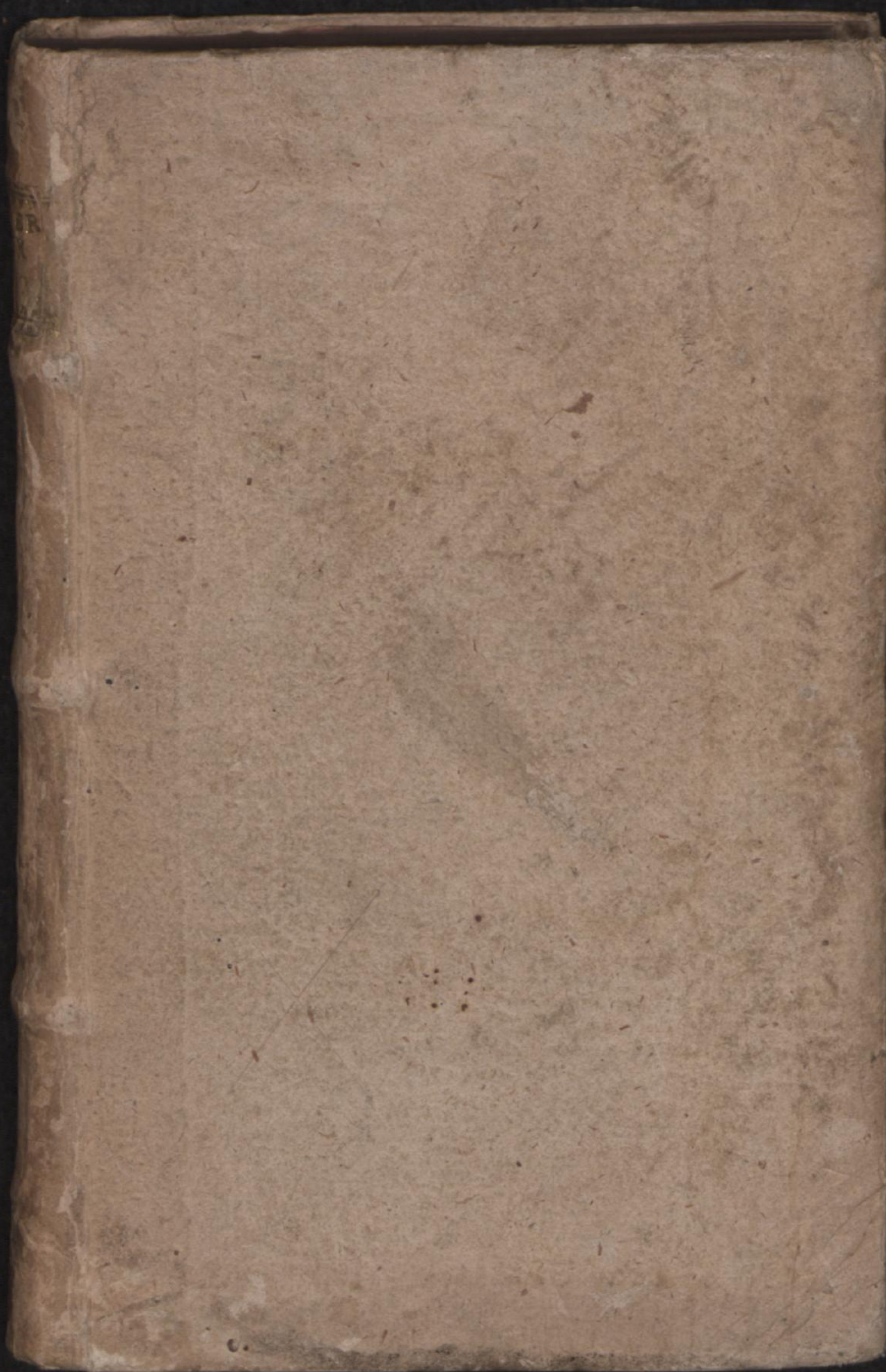
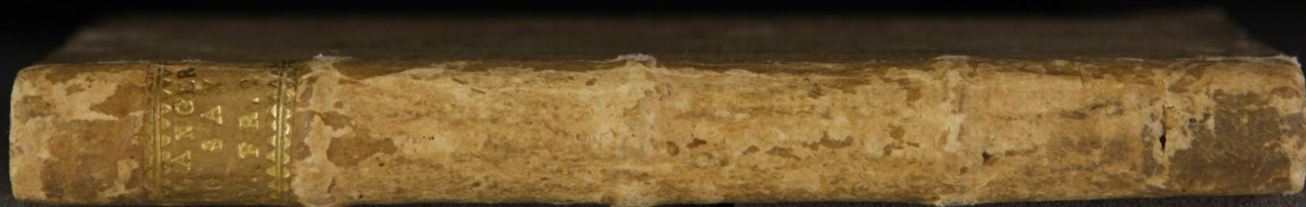
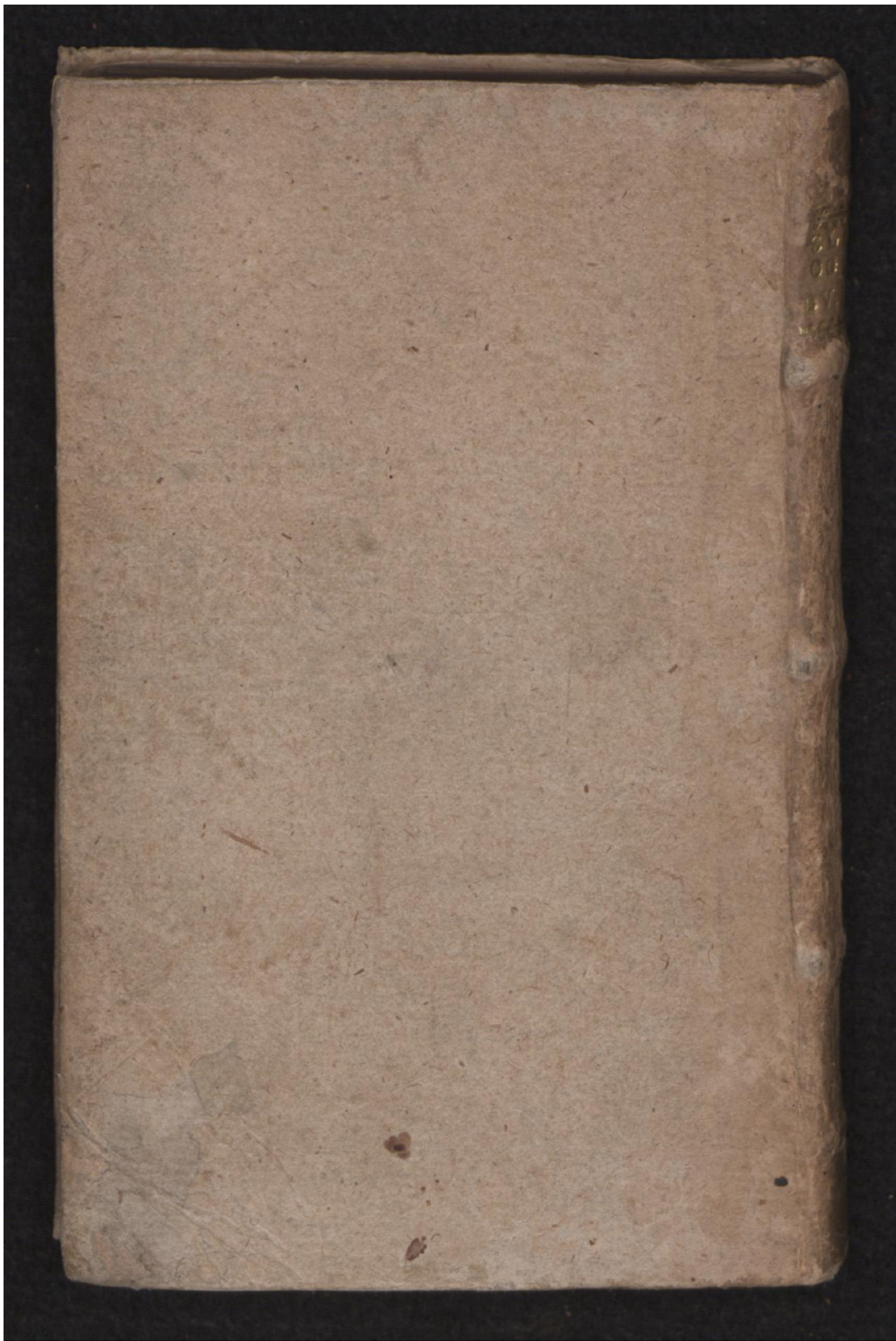
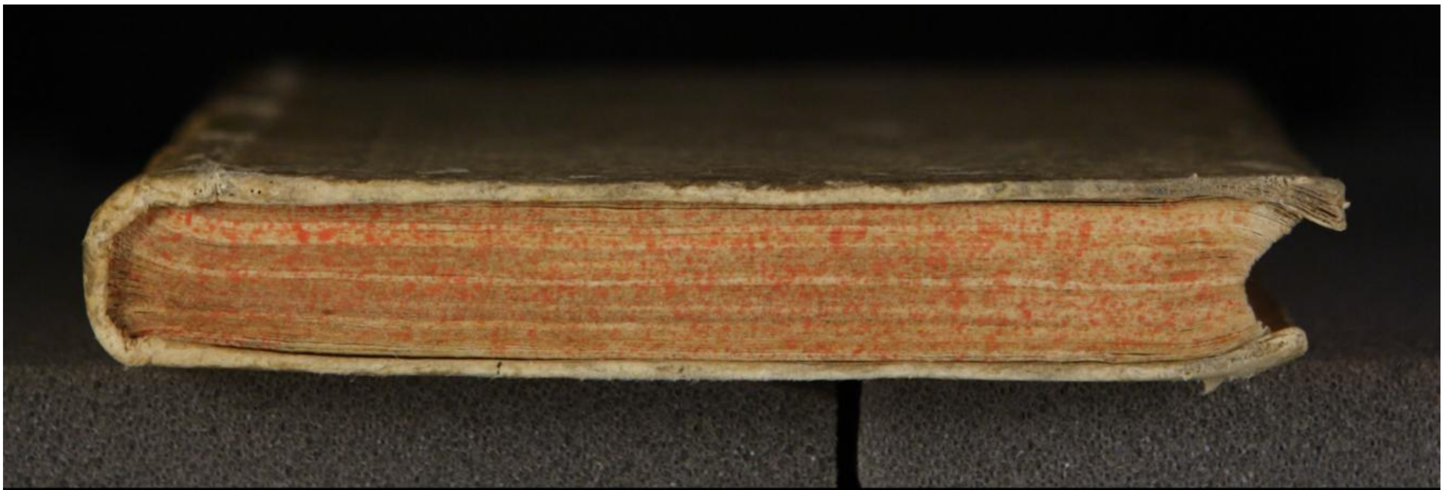

Siccldu

35-181

8°

Paulus Johannis

ORATIO FVNEBRIS.

Hans Andersön Kallundborg

Det er:

En kaart oc førgelig Tale om Stormectige

Høybaarne Førstis oc Herris/ Salig Kong FRIDERICHS den II. Danmarckis/ Norgis/ Vendis oc Gottis Konning/ etc. Liff/ Leffnet oc Salig Affgang/ som er reciteret oc offuentlige oplesd i dette Kongelige Academie oc Schole/ den Tiende Iunij, Anno 1588. aff Doctor HANS OLSØN SLANGERVP.

Oc Sidst her vdi Findis den gantske Processꝫ: Oc huorledis det er tilgaait der denne Høymectige Salige Herris Lig bleff begraffuen vdi Roschilde forneffnde Aar/ den Femte Junij/ nu nylig vdset paa Danske aff N. H. SAX.

Prentet i Kiøbenhaffn/ Aff Matz Vingaardt.
1589

Erlig oc Welbyrdig St. H. Christopher Walckendorp til Glorup Danmarckis Riges Raad/etc. Sin Gunstige Herre oc gode Patron.

EFterdi Gunstige Strenge Herre / at den Almectigste Gud haffuer i det forgangne Aar / henkaldet aff denne Verden/ vor Allernaadigste Herre oc Konge/ Salig Kong FRIDERICH den II. Huilcket wi sørgelige oc met Hiertens Bedrøffuelse rettelige maa beklage: Da vaar det tilbørligt/ at efftersi mand ingen større ære kunde beuise den Salige Herre / end met Predickener/Orationer/oc andre Schriffter / i nogen maade hans Naadis Liff / Leffnet oc Kongelige Dyder celebrere oc kundgiøre/ at mand io det giorde/ endog det da aldrig nocksommelige met saa stor Loff oc Ære kunde skee som det sig burde.

Derfore iblant andre Predickener oc Orationer, som ere skreffne oc vdgangne

paa

paa Prent om denne Salige Herre: Da haffuer oc Doctor HANS OLSØN Slangerup oc skreffuet en Oration, huilcken bleff aff hannem selff i denne Schole oc Kongelige Academie, offuentlige reciteret oc oplæsd / huilcken siden oc der den vaar paa Tryck forfattet oc fuldkommen / vaare der nogle som aff forneffnde Doctor HANS begierede / at samme Oration motte aff det Latinske Sprock oc paa Danske verteris oc vdsettis / huilcket hand i lang Tid benectede.

Men dog alligeuel paa det sidste bemødet ieg hannom der om nogle gange / at ieg der paa motte giøre mit beste oc hende fordanske / dennom til villie som Latinen icke vel kunde forstaa / huilcket den Fromme Mand mig paa det sidste tilstedde: Dog met Saadanne vilkaar / at ieg skulde Ord fra Ord lige som Latinen Lyder i sig selff / hende transferere oc vdsette.

Saa haffuer ieg derfore Gunstige Str. Herre / nu denne Oration fordansket / oc ladet hende offuerlæsis aff Doctor HANS

selff / at huor som ieg icke haffde dræbt Sententzen ret an (huilcket ieg bekiender offte at vere skeet) haffuer hand effter sin Tidz leylighed mig vnderuist / huad hans mening vaar der vdi.

Er hun derfore i Sandhed effter Doctor Hansis samtycke verteret Ord fra Ord som Latinen Lyder / intet er der taget fra / oc intet tillagt / men lige som hun bleff aff hannom selff vdi dette Academie offuentlig reciterit: Ja lige som hun oc Samme Dag som var den Tiende Iunij, vaar kommen paa Prenten / icke it Ord der vdi forandret anderledis end som den paa samme Tid bleff reciterit, saa er den Fuldferdig giort i Tryck paa Latinen den Tiuuende Iulij, i det fremfarne Aar. 88. oc siden aff Latinen Ord fra Ord fordansket.

Huorfore effterdi der vaar nogle / som paa denne Oration sig støtte i Begyndelsen: Da er det alle effterlat hende at igiennem læse / oc siden dømme om der findis noget vtilbørligt der vdi. Endog maa skee at for min vforfarenhed / oc at ieg

ieg icke alting kunde forstaa / icke heller Doctor HANS altid vaar ledig saadan min Fordanskelse offuer at læse / kand der vel nogle Ord eller anden forseelse findis / paa huilcke at nogen sig støde kand : Huilcket ieg dog haaber / at got Folck som denne Oration læser / skal mig til gode holde / icke heller det Doctor HANS oplegge / huilcken som for anden bestilning icke altid haffuer veret ledig saadant at offuersee.

Bedendis derfore Gunstige Str. Herre gantske ydmygelige oc vnderdanlig / at eders Str. vil som en gunstig Patron dette mit ringe Arbeyde tage til Tacke / oc samme Oration (naar Tiden kand sig begiffue) for eders Str. lade reciteris oc oplæsis.

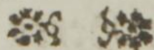
Endog kiere Herre ieg icke til saadant haffuer veret beuant / som paa Latinen en langt anderledis Art oc skick haffuer / end paa vort Sprock / dog alligeuel (som ieg nu sagde) haffuer ieg nogenlunde effter min ringe Forstand / denne Oration aff Latine oc paa Danske vdset. Haffuer ieg oc der hoss fordansket oc indført denne gant-

 ske

ske Processſ / effter som den fuldkommeligere end som tilforn anden Gang Doctor Io-HANNES, Aff den affmaling som nyligen Tryct er / paa Latine sammenstreffuet haffuer.

Saadant forhaaber ieg mig til / at eders Str. skal lade sig vel befalde / efterdi det kommer til it Tacknemmelighedz Tegen / for de velgierninger som baade mig oc andre Fattige Studentere / icke sielden aff eders Str. beuisis.

Den Almectigste G V D beuare eders Velbyrdighed oc Str. i languarende Sundhed / Lyckſalighed oc Velfart / den gantske Christne Kircke / Fattige Studentere / oc andre til nytte / Hielp oc Trøst / Amen. Hafniæ ipso Trinitatis.

Eders Str. Vnderdan oc Fattige Tienere.

Niels Hanſſøn Saxild.

Fter denne Lille *Oration* vaar gantske Tryct / haffuer ieg actedt nogle Ord icke ret at vere staffuet effter vort Sielandtz Sprock. Dernest seer ieg at den vnge Persone som haffuer samme Oration Fordansket/ haffuer veret formeget offuerflødig at punctere met hine smaa striger eller Vir= guler/ som mand Kalder / oc tit oc off= te met samme Virguler haffuer fradra= get oc atskildt fra hin anden de Ord oc Sentenzer som skal tilsammen henge oc tilhaabe lasis. Er Her oc noget vild i de Adels Personers Naffn som neffnis i Processen / eller deris Herre Sader / aff huilcke de skriffue dennom/ beder ieg at mand icke ville mig det til onde legge / thi ieg dennom icke anderledis bekommet haff= uer. B. V. C. L.

I. O. S.

DEt haffuer veret beskicket aff den Christne Kircke / oc de Hellige Forfædre wdi fordom tid / oc er nu fra dennem / oc til oss / som nu leffuer / henkommet oc forfløt / huilcket oc tilforn er bekrefftet oc Stadfest / aff den gantske Menighed / er oc aff de Tolff Hedenske Lower vedtaget: At naar / den Euige Gud haffuer henkaldet / Høymectige Førster oc Herrer fra dette Liff / som sig mandelige haffue beuist / inden eller vden Lands / i By eller vden By / i Frid eller Feide / da pleier Mand meenlig / at beskriffue / deris gantske Liff oc leffnet / deris oprindelse oc opfødelse / deris Liffs bedrifft / oc andre deris Førstelige dyder / paa det / at andre deris effterkommere / som skulle traade i deris Sted / kunde see oc acte / huorledis de haffue leffuet oc skicket sig / oc om / de bør dem at efterfølge / eller oc icke.

Huor for efferdi / saadant er mig nu i denne tid / iniungerit oc befalet / at ieg i denne Menighed oc almindelig For-

 samling

ſamling aff Lærde Folck / i dette Academie, ſkulde noget omtale / om Stormectige oc Høybaarne Førſtis oc Herris / Salig Konning FRIDERICHS den II. Danmarckis oc Norgis Konge / Liff / leffnet oc ſalig Affgang. Ja hans Affgang / ſiger ieg / ſom vel er verd met Hiertens ſorrig oc drøffuelſe at begræde / huilcken icke alleniſte / diſſe tuende Rigers indbyggere / begræde / men ocſaa / Fremmede oc Vdlendige / lader ſig oc gaa til Hierte.

Huorfor efſterdi / hans Naadis Død oc Affgang / er oſſ alle i diſſe Land oc Riger / bedrøffuelig oc ſørgelig / da motte det vere meget vgudeligt / oc it ſaare ſtort vtacknemmeligheds Tegen / ſaadant at forſage / eller ingen tacknemmelighed at ville beuiſe / ſaadan en ypperlig oc Mectig Herre oc Konge / endog at den ſalige Herris Hiſtorie i Sandhed videre ſig vdſtrecker / end at hun aff mig paa denne kaarte tid / kand beſkriffuis oc antegnis.

Der for endog / ieg gierne vilde ynſke mig ſelff / den Lyckſalighed / at mig / ſom ſaadant

ſaadant er befalet / kunde met ſaa be-
quemmelige Ord / Sententzer oc Tite-
ler / beſkriffue hans Naadis Liff oc leff-
net / oc huiſſ den ſalig H. H. haffuer be-
ſtillet oc vdrettit i ſin tid / ſaa ſom det ſig
burde: Dog vdi ſaadan en hierte ſorrig
oc almindelige bedrøffuelſe / Som er nu
iblant alle Aarden oc Statter i diſſe
Land / forhaande / der hoſſ oc min ſtore
ſkrøbelighed / ſom Gud mig haffuer la-
det tilfalde / mig forhindrer / aff huilcken /
ieg oc er ſaa forſkrecket oc bange / at til
al den ære / tienſte oc Gudfryctig tro-
ſkaff / Som ieg er min Naadige Herre
plictig / bekiender mig for ſorrig oc
graad / at icke kunde vdrette / det ſom
ieg haffuer i act oc forſet.

Derfor efftERdi / ieg icke heller til
ſaadant er beuant / Trøſter ieg mig /
huercken dennem / ſom ere her Nerueren-
dis tilſtæde / meget mindre andre / met
denne min Oration, at kunde i nogen
maade formindſke / denne Neruærendis
ſuck / graad oc Klagemaal / ſom baade
Kircker oc Land haffue faait / aff denne
Gudfryctige ſalige Herris Affgang / ey

 heller

heller at beskriffue/ hans Naadis Rooff oc Prijß/ som det sig burde. Icke kand ieg heller tro/ at nogen anden kand det vdrette/ efftherdi denne Salige Herre oc Konge/ vaar en Gudfryctigheds Speyl/ for alle Stormectige Herrer oc Førster/ oc for huilcken der neppelig i disse Land/ haffuer veret en Ypperligere oc Gudfryctigere Første oc Herre/ ia icke end mange hans lige.

Dog efftherdi/ at i dette Academie noget bør at talis/ om denne salige Høyborne Herris Affgang/ at wi vdi saa maade kunde giffue vor bedrøffuelse tilkiende/ disligest ocsaa/ vor plictige oc tilbørlige tacknemmelighed/ huilcken den Almectigste GVD vil/ at alle skulle bewise/ besynderlige/ mod Fromme oc Gudfryctige Herrer oc Førster/ da vil ieg/ met denne min sørgelige oc grædelige tale/ alleniste kaartelige fremsette/ det besynderligste aff denne vor Stormectigste/ Nadigste Herris oc Kongis Historie/ huilcken vdi disse Land oc Riger/ elskte oc forsuarede sine vndersaatte/ som en Gudfryctig Første/ ia som en Fa-

der

der / giør ved sine Børn / paa det / vi der aff kunde / met it tacknemmeligt Hierte / altid haffue denne gode Herris / oc salige Kongis / ypperlige oc Mectige velgerninger oc dyder / i en euig hukommelse / oc aff dette hans Naadis merckelige Exempel / kunde paamindis oc opueckes / til dyd / fromhed / oc Guds fryct / huer vdi sit kald oc bestilning at efterfølge.

Saa vil ieg nu kaartelige noget omtale / om denne part aff hans Naadis Historie / som indeholder den idret oc gierning / som hans Kongelig Maiestat bedreff / førend Gud besøgte hannem / met denne timelige Død / oc huad som der hoss er at acte. Bedendis dissimellem gantske ydmygelige / at ingen vilde legge mig / nogen ting til onde / mig / som aldelis er vberid / til saadan en Oration, Er oc forhindret / besuæret oc gantske forferdet / aff stor Sorrig oc Banghed : Men at i fast heller / vdlegge alting i den beste mening / om ieg icke saa ordentlig / som det sig i alle maade burde / men allenist / i en Sum opregner hoffuet styckerne aff hans

Naadis Liff oc leffnet/ hans mangfoldige gierninger oc bedrifft. Thi ieg veed vel/ at end ocsaa/ de/ som ere merckelige talende/ skulle her vdi/ haffue offuerflødig nock Aarsage til / at beuise deris Konst i det allerbæste. Mig maa det vere noch/ om ieg/ vdi saadanne Høye/ oc ypperlige dyders beskriffuelse/ kand allenîste vocte mig for/ at ingen skulde kunde straffe mig / for vtacknemmelighed/ oc saa begribe/ met en Kaart tale/ denne Handel/ som ellers er i sig selff vidlofftig oc mangfoldig. Thi ieg ingenlunde tuiler / at denne Høymectige Herris/ oc Salige Kongis/ Kong FRIDERIGHS Historie / bliffuer io visselig i sin tid/ aff andre/ som bekiende sig/ at vere forfarne i atskillige Historier / vdi en Bog/ met tro Arbeyde oc flittighed/ beskreffuen oc optegnet/ vore efftterkommere til gaffn.

Derfor haffuer ieg eder allesammen/ Høyelig oc kierlig ombedet / at i for eders plictige oc tilbørlige tienstactighed oc affection / som i altid hafft haffue/ imod denne Salige Herre oc Konge/ der hans K. M. vaar i Leffuende liffue icke

icke vilde lengis eller kiedis ved/ at høre denne min Oration,ia/icke ſaa noget/ſom er verdt at kaldis en Oration, men faſt heller/ it ſørgeligt Klagemaal/ der maa lignes ved det/de gamle ſkriffue/om hine ſmaa graſhoppers Sang oc Sørgemiſe. Endog ieg haabis met Guds hielp / at her icke noget vtilbørligt/ſkal ſigis eller talis/der eder ſkal miſhage / men i alle maade/vere eder teckeligt oc behageligt.

Saa ville vi da nu begynde paa det/ ſom Hiſtorien i ſig ſelff/ binder oſſ at be-gynde paa.

DEnne Stormectige Førſte/vor aller naadigſte Herre oc Konge/ Kong FRIDERICH den II. Danmarckis oc Norgis Konge/ vaar fød/ det Aar effter Chriſti fødzel/ 1534. den Førſte Iulij paa huilcken tid/ her vaar vdi diſſe Land oc Riger / Krig oc Orloff / oprør oc tuedract / ia lige ſom bølger ſtormer oc bruſer/i it ſtort oc vilt haff / ſaa vaar oc alle diſſe Land/ Læen oc ſtæder / gantſke opreyſde til vſamdrectighed / Blodſtyrting oc

oprør/

oprør/ ia mange haffde i den tid lyſt til mord/kiff oc trette/ mange tørſtede effter Blods vdgydelſe oc Mandrab / met andre vhørlige oc gromme Synder/ſom der pleyer i oprør oc venighed / met at følge/Almuen ſom gierne haffuer lyſt til wenighed/ſtod da effter forandring/der vaar bulder oc trette i alle ſtæder / ia huert Læen oc by ſtode i ſtor fare/oc lige ſom paa en naale Aad/oc de fleſte oc beſte Stæder/ vaare ſaa got ſom indtagne aff Rigens Fiender. Jeg vil intet omtale/ huad fare oc elendighed / Adelen vaar wdi/ oc huorledis/ Mange Herregaarde oc Kircker i diſſe Land/ bleffue plyndrede oc Stormede.

Paa denne tid oc Aar / da tilbød al Danmarckis Riges/velbyrdige Raad oc Adel/Stormectige oc Høybaarne Førſte oc Herre / Konning CHRISTIAN den III. denne Salige Høybaarne Herris/ Kong FRIDERICHS Herre Fader/ſom den tid / laa for Lybeck / at hand vilde anamme / Danmarckis Regimente oc Krone. Men effterdi den Gudfryctige ſalige Herre / vel actede oc ſaa / at det

vilde

vilde vere hart oc tungt/ oc icke foruden stor farlighed/at anamme saadan Regemente/ oc allermest i den tid/der alting/ stod saa ynckelig/ i Danmarckis Rige/ paa huilcken tid / huer søgte ickun / sin egen fordeel/ oc ragede Jld/ at sin egen Kage/ Ansaa oc/ huorledis vort Fæderne Land / vaar saa offuermaade / aff slig Jammer oc Vselhed/ vexerit oc offuerfaldet. Da motte vel den gode Herre/ vere tuilraadig / om saadan farlig/ oc Høy Regemente oc bestilning/ at anamme oc faarestaa.

Men siden/ der det velbyrdige Raad oc Adel/icke vilde lade sig afftrenge/men hulde hart wed/ met Bøn oc begiering/ da bad den Fromme / Gudfryctige oc Salige Herre/ Gud Almectigste/om gode Raad/Bistand oc Hielp/oc anammede saa Regementet/ at hans K. M. icke vilde siunis slet/ at fornecte/ disse Riger oc omliggende Land/ Som vaar stedde/ i alsomstørst Nød oc Fare / sin Hielp oc Bistand. Huorfore hans Kong: Maistat/ de velbyrdige RigensLegater/ som vaare sende til hannem / vndfick Naa-

deligen / oc dennem Samme deris begie-
ring / tilsagde. Oc strax det andet Aar
der effter / som vaar 1535. den 11. Dag
Iunij, drog den fromme Herre / til Fyns
Land / oc berysted sig til Krig / imod
Greffue Christophers, oc de Lybskers
Krigsmact / oc vdi det Slag / for Assens
By / Nedlagde hans K. M. en Stor
Herr / blant huilcken / bleffue tuende Mec-
tige oc Naffnkundige Greffuer / oc
Slagne.

Saadanne merckelige oc Herlige
seyeruinding / vdi Krig / disligeste ocsaa
andre Kongelige dyder / Som bleffue
befundne / i denne Mectige Konge oc
Herre / Kong CHRISTIAN, lofflig hu-
kommelse / giffuer klarlig tilkiende oc
paaminder / huad vi ere / en ret vijss oc
forstandig Krigsførste plictige / oc som
den Grædske Mand sigger: Ἐν δυσιχίαις
λάμπει τὸ καλὸν, det er / Naar Farlig-
hed oc Angest er forhaande / forfarer
Mand huor snildhed oc Forstand er.

Saa vaar det oc / i den sørgelige oc
farlige tid / vdi huilcken / icke alleniste
Vdlendige oc vduaartis Fiender / Stun-
dede

dede effter/ at plyndre oc ødelegge/ disse Land oc Riger/ Men ocsaa/ indbyggerne imellem dem selff / med induortis Krig oc Feide/ had oc affuind/ ynckelige haffde forstyrret det gantske Rige. Da/ kunde Mand / best see oc mercke/ denne Gudfryctige Herris oc Førstis / Kong CHRISTIAN den tredies/ Kongelige dyder/ oc Mandelighed/ hans M. wouffueruindelige Styrcke oc Mod.

Men effter at / hans K. M. haffde nu fuldkommet oc endt / denne store oc farlige Krig/ tog hans K. M. sig for/ at skicke alting / til rette igien / oc alt det/ hans Naade viste / der kunde forhindre det hellige Euangelium, oc sande Religion / Som da tilforn / i hans Salige Herre Faders tid/ begynte at renoueris: Disligeste / alle Papistiske oc Affgudiske Ceremonier / huilcke som end den tid/ icke aldelis/ vaare forandrede/ lagde den Fromme Herre vind paa/ at enten affskaffe oc borttage / eller oc / at komme det/ i saadan en ordning oc skick / som kunde vere Euangelio, mere til Hielp oc

 forfrem-

forfremmelse / end til skade eller forhindring.

Saadanne oc mange andre Førsteli-ge oc Kongelige dyder / vaar denne Gudfryctige Salige Herre oc Konge / Kong CHRISTIAN den III. denne vor Salige H. H. Herre Fader / Guddommelige met begaffuen.

Men huad skal ieg tale / om hans Naadis Farfader / Stormectige oc Høybaarne Herre oc Konge / Kong FRIDERICH den Første: Huiß Kongelige dyder / endog huercken Jeg / eller nogen anden / met tancke eller met Skrifft / kand paa saa kaart en Tid begribe: Dog alligeuel / giffuer hans synderlige Gudfryctighed / tro oc tillid / Som den Fromme Herre / haffde til den Euige Gud / mig Aarsage / at ieg icke / kand gaa det forbi / huilcket / der skal io vere / alle Gudfryctige Høybaarne Herrer oc Førster / Staadelige fest / i Hierte oc Sind / som er / at al Menneskelig Mact oc formue / Raad oc Anslag / kand inthet draffueligt vdrette / vden Gud er der hoß / met sin Naade oc Bistand. Oc lige saa / huor Guds

besker-

beſkermelſe/ ſlaar vognborrig oc Holder vact/ offuer Land oc Rige/ Stæder oc Byer / der kand ingen/ Menneſkelig Mact oc velde Noget formaa/til at ſkade oc forderffue. Men at ieg ſkal komme til det/ieg vil ſige.

Den tid Kong CHRISTEN den Anden/ſom for ſin grum̄e Tyranni/ oc anden vſkickelighed / vaar vddreffuen/ aff diſſe Land oc Riger / haffde forſamlet it merckeligt tal Folck / oc ſtor Krigs Herr / formedelſt Margraffuens aff Brandenburg / oc andre flere Herrers oc Førſters Hielp oc Biſtand / vdi den mening oc act / at hand førſt vilde belegge Lybeck Stad/ oc ſiden met Mact/ Drage igiennom Holſten / oc ſaa induelde / ſig i Danmarckis Rige igien / Da/ der Kong FRIDERICH den Førſte/ CHRISTIERNI II. Faderbroder/huilcken ſom vaar en ſactmodig / oc mild Herre oc Konge / dette Hørde/ ſagde hand / vdaff ſin Retſindige oc Stadige tro til GVD : At hans Konge oc Herre / den Gud Zebaoth ſtridde for hannem/oc den Stund/hand ſtridde for

hannem/viste hand vel/ at der kunde ingen fare vere paa ferde / hannem/ eller hans vndersaatte til skade. Dette vaar i Sandhed glædelige ord/oc en ret Kongelige røst/ ia/en Christen Kongis Christelige tro / aff huilcken Mand kand mercke/at der hand det sagde/ da haffuer / den Gudfryctige Herre oc Konge/ verit i hiertet frimodig/ oc viss paa / at lige som/ Gud haffde tilskicket hannem/ at vere en Herre oc Konge / offuer Riget/ saa twilede hand oc icke paa/ at den samme Euige GVD/ skulde io visselige ocsaa beskierme/ oc beuare hannem/ i hans Land oc Riger / imod al offueruold oc Menneskelige Mact.

Saadant oc meget mere/ som sant oc alle witterligt er/ om disse Stormectige oc Høybaarne Førster oc Herrer / Hans Aaldefader/ Kong HANS, Hans Aald Aaldefader Kong CHRISTIAN den I. huilcket efftersi/ det icke aleniste/ vilde bliffue forlangt/ men ocsaa/ gantske wmueligt/ vdi denne Kaarte Oration, at opregne / det som i mange Historiske Bøger/ neppelig kand begribis eller for-

klaris/

klaris/ Nødis ieg til/ for tidzens Kaar-
thed at gaa det for offuer.

Disligeste ocsaa/ om wor Naadigste Kongis oc Herris/ Salige Kong FRIDERICHS den II. Moder/DOROTHEA, Som vaar fød / aff det Førstelige / oc Høymectige Slect oc Stamme/i Lantesaxen / som vaar Stormeetige Herris oc Førstis/Hertog MAGNI Datter/ Hertog i Neder Saxen/ huilcken som oc vaar beprydet/met mange Førstelige dyder oc Gaffuer.

Men vi ville icke lenger duelle / eller vor tale forlenge/ hwdi vor Naadigste Herris oc Kongis Slect oc Forfædre at opregne/ effterdi vi vel vide / at ingen tale eller Skrifft/Kand opregne de mectige oc Førstelige dyder / som de haffue veret beprydet met / huad heller vi ville Ansee / Hans Naadis Salige Herre Faders / eller oc / hans Førstelige Møderne Stamme / da see vi/ at der er saadan Ypperlighed oc nobilitet, at moxen alle Konger oc Førster / i den gantske vijde Christendom/ere bebundne/vdi Slect oc Blodsforuant met hannem. Oc paa
det/

det / at ingen skal twile her paa / eller tencke / det icke at vere troligt / da haffue i vel seet / Huor mange draffuelige Førster / oc Førsters Legater / ypperlige oc Herlige Mend / her haffue præsenterit, at beuise / vor Naadige Herris oc Salige Kongis lig / Deris Høyeste oc sidste tieniste / vdi hans Naadis begraffuelse / huilcken som vaar hoss alle / oc huer serdelis en berømmet oc Naffnkundig Konge oc Herre.

Dette vilde ieg saa Kaartelig tale oc fortelle / om vor Salige Herris oc Kongis / Kong FRIDERICHS Stamme / paa det vi kunde see / huorledis de Kongelige oc Førstelige dyder / Disligeste ocsaa / den Førstelige Fyrighed oc Mod / de gode Forældre haffue weret begaffne met / pleye saa gierne / at fordris oc forfremmis / fra forældrene oc til Børnene. Som den vise Pindarus siger: Generosi parentum animi, naturâ & in filijs excellunt. Det er / Høymectige Herrers dyder oc welbyrdige Stamme / giffuer sig tilkiende / oc teer sig i Børnene. Oc / huor stor en Ære oc Herlighed / det

hed/ det er/ at haffue sin oprindelse/ aff
den Slect oc Stamme/ som icke Alle-
ste/ kand berømme sig/ aff sine Foræl-
dris/ Stormectighed oc ypperlighed/
men ocsaa/ at de ere/ aff den Slect/
som haffuer veret Gudfryctig/ oc den
Christne Kirckis rette Lemmer.

Derfor effterdi / at vor Salige/
Herre oc Konge/ er kommen/aff saadan
en affkom oc Stamme/ som vaar/ den
Euige Gud behagelig/oc rette Lemmer/
i den HERRE CHristo/ Da/ kand
wi vel sige/ met den hellige Syrach/
At disse hellige Folck/ huiss Retfær-
dighed/ icke bliffuer forglemt/ De
haffue behuldit/ en god arff/ met
deris Børn. Deris efterkommere/
ere bleffne i Pacten/ oc for deris
skyld/ ere deris Børnebørn/ Stedze
oc altid/ bleffne wed Mact oc deris
Loff/ skal icke forgaa. De ere be-
graffne i Fred/ Men deris Naffn/
leffuer euindelige. Folckene tale/

 om

om deris wiſdom / oc Menigheden kundgiør deris Loff.

Her ſkulle wi ſee / en Høymectig / ypperlig / gammel oc Førſtelig Stamme oc affkom. Her ſkulle wi ſee / den rod oc ſæd / ſom haffuer giffuet aff ſig / den aller ypperſte Fruct oc grøde / fra huilcken dydelige / oc hederlige affkom oc Stamme / den gode / Salige / Herre oc Konge / det er langt fra / at hans K. M. noget haffuer affuiget / Men haffuer / faſt heller / i alle Maade / aff ſin egen ſynderlige Gudfryctighed / oc Førſtelige dyder / mere forøgt / formeret oc beprydet / end ſom hans Naadis Forfædre / haffde hannem den efftérladet / ia / ſaa haffuer hans Kongelig Maieſtat / ſin Affkom̃is / Naffnkundighed forøgt / At hans Naadis Naffn / bliffuer viſſelig / mere ærit oc priſet old fra old / end alle hans K. M. forfædris. Saa wille vi da nu / begynde at priſe / denne Salige Herre oc Konning / Konning FRIDERICH, Oc aff hans Naadis / egen idret / nogenlunde affmale hannem / met

met ſin rette farffue. Oc effterdi / vi wide / At god Diſciplin / oc høffuiſk optuctelſe / giør megit der til / oc er en ſtor Aarſage til / at en god Natur / kommer vdi it Menniſke / Oc huor en god Natur er / oc rettelige regieris / oc øffuis / da bliffuer hun / io lenger oc bedre / da wille wi gaa frem / vdi vor tale / at giffue naagit tilkiende / om denne gode Herris Optuctelſe / oc om hans Naadis førſte / vngdoms Aar.

Den Tid / den Gudfryctige / Herre oc Konge / Kong CHRISTIAN den III. haffde nu / anammit Regementit / oc ſkickit / alting i laffue / met diſſe Riger oc Land / ſom ynckelige / waare forderffuede / oc gantſke elendige / oc haffde nu (ſaa at ſige) giort / det til Guld / ſom før vaar Bly / haffde oc / met Rod oprycte / oc til intet giort / den gamle Rommerſke oc Papiſtiſke Affguderi / (huilcken hans Naadis Herre Fader / Kong FRIDERICH den Førſte / førſt begynte / at ſette ſig imod.) oc der imod / met ſtor aluorlighed / oc ſtadig Gudsfryctighed / ladet den hellige / Euange-

liſke Lærdom/det rette/Sande/Liuſſ om JEſu CHRiſto/ forkynde oc pre-dicke/ icke alleniſte/ vdi dette Danmar-ckis Rige/ men ocſaa/ i det gantſke Norgis Rige/ oc de omliggende Nord-lands Øer/ Jſland/ Ferrø/ oc andre/ ſom laae/ vnder hans Naadis/ Regemente oc Krone/ Betencte dog hans Kongelig Maieſtat/ dette Liffs kaarthed oc vuiſ-hed/ oc at endog/ hand vaar en Herre oc Konge/ dog alligeuel vaar hand/ alle Menneſkelige Low/ vndergiffuen/ oc at/ der aldrig war nogen ſaa ypperlig/ at hand kunde leffue Euindelige/ i denne werden/ men maatte/ io endelige en gang/ ſkiffte Bort/ dette timelige Liff/ for det Euige/ oc det endelige/ for det wendelige.

Betenckte ocſaa/ at der tit oc offte/ oc Beſynderlige/ i denne ſidſte oc onde Verdens tid/ ſom wi nu leffue vdi/ bleff ſtor Forandring oc Forſtyrring/ vdi at-ſkillige Riger oc Regementer/ der gaff Aarſage at forſøge/ allehaande vnderlig Anſlag/ Naar Mectige Potentater/ Førſter oc Konger/ Bleffue offte/ haſte-lige

lige henkaldede / huilcket den Menige Almue/ vdi atskillige Riger or Første-dømme / alleuegne / met deris store for-rig/ oc skaade tit fornemme. Der til met/ haffde den gode/Salige Herre/ oc vdi sit Sind / Mectige Kongers oc Keysers Exempel/ huess Maiestat/Bleff oc der aff / storlige forøgt/ oc Fremme-de Nationers Folck oc Fiender / hulde i weye / at indfalde i andris Land oc Ri-ger/ Naar de Hørde/ at der bleff Nogen vng Konge / eller Keyser Lowlige hyl-det / til noget Riges oc Lands / forsuar oc beskiermelse / som Dauid / Carolus Magnus, Henricus Auceps, Fridericus aff Østerige / end ocsaa / hans Naadis aald AaldeFader/ CHRISTIERNVS I. oc andre / haffue giort wed deris Børn/ huor met / de icke alleniste / lode deris Vndersaatte effter sig / en vis efftterkom-mere oc arffuing / i Regementet / Men forskaffede oc der met / Rolighed oc Fred/foruden nogen wenighed oc trette.

Aff saadan betenckelse / oc Rigens Raads oc Adels samtycke/ lod hans Maiestat/ sin Søn/ Salige Kong FRI-

DERICH den II. vor Naadigste Herre/ vduellis oc hyldis/ til Regementet oc Kongelige Naffn/ huilcket som skede oc/ met den gantske Menigheds beuilning oc approbation, det Aar effter Christi fødzel/ 1542. vdi vor salige Kong FRIDERICHS/ Ottende Aar.

Huorfor der nu der effter/ den gode vdualde Herre/ Kong FRIDERICH/ salig/ vaar bequem/ til Bogelige Konster/ da betenckte oc/ hans kiere Herre Fader/ lofflig hukommelse/ oc forstod/ at det icke vaar/ til forgieffuis skreffuet/ aff den gamle oc vise PLATONE/ der hand sagde: Ipsis Principibus, & primò & maximè DEVS præcepit, vt nullius rei curam, custodiamuè suscipiant, quàm filiorum. Det er/ Der er ingen ting/ som Gud Almectigste/ aluerliger oc strengeliger/ befaler Øffrighed/ at haffue større omsorrig for/ end for deris Børn/ at de ret/ kunde bliffue oplerde oc optucktede.

Der den gode Herre/ oc gaff act paa oc forstod/ at de Folck/ i Græcia oc Asia, som

ſom vdi fordom tid / offuer alle Landſkab / vaare priſede oc affhuldne / for deris Høye lærdom / vijſdom oc veltalenhed / men ere nu / i de Land / icke andet / end idel groffue oc vlærde Folck / der til med / anſaa oc hans K. Maieſtat / huad ſkade / ocſaa Religionen haffde faait / i de neſte forgangne tider / vdaff bogelige Konſters / foractelſe oc forſømmelſe oc at den vaar en ſtor aarſage / til megen vlycke / i den menige Mands / vduortis leffnit oc handel : Den gode Herre wiſte vel ocſaa / at ingen Førſte eller Herre / kunde faa oc bekomme / ſin tilbørlige æris oc actis / rycte oc held / ſom det ſig burde / vden hand haffde / nogen ſmag / i boglige Konſter / oc vaar der i / nogit oplærd / oc at hand ſelff / kunde læſe oc vide / atſkillige Hiſtorier / om andre mectige Kongers bedrifft / fordighed i Krig / oc atſkillige hoffuerck / Rytterſtycke oc Mandoms gierninger / oc at den Førſte / ſom icke er oplærd / i bogelige Konſter / ſkal vel ellers / Haffue behoff / lang tids forfarenhed / oc øffuelſe / til at lære / hueſſ hannem / vil vere fornøden / i Krigsbrug

oc an-

oc andet saadant / huilcket / hand dog lættere / oc med mindre vmage / vdaff de gamle Exemplers læsning / kunde forstaa oc begribe.

Saadanne oc mange andre Aarsager / beuegede den gode Herre oc Fader / at hand antuordede / sin Søn / Kong FRIDERICH / vnder Tuctemestere / saa / at den fromme Herre / tilskickede hannem / Gudfryctige Tuctemestere / som skulde rettelige / oplære hans K. M. i bogelige Konster / oc optucte hannem / i høuiske seder. Vdi denne pædagogi oc optuctelse / bleff denne ypperlige Natur / oc herlige ingenium oc nemme / ia ocsaa / hans skarpe Fornufft (saa megit / som den alder vaar mueligt) paa en kaart tid / forbedrit oc forfremmit / at hans K. M. icke aleniste / Lærde sine Rudimenta oc grunduol / til boglige Konster / oc disligeste / aff Catechismo, fick forstand om Gud / oc den sande salligheds lærdom : Men hans Naadis hierte / bleff ocsaa optend / med en synderlig kierlighed / til den Christelige Religion / til Retferdighed / til Sactmodighed / oc andre

andre saadanne dyder/ som en retsindig/ Christen Første/ vel kunde sømme.

Oc sandelige / er dette vel verd / at omtale/ effter at denne gode/ Gudfryctige Herre forstod/ oc vdaff dagelig forfarenhed merckte / huor stort nytte oc gaffn/ oc huor stor Fruct oc fordeel/ bogelige Konster / føre med sig / da angrede det hannem / oc giorde hans K. M. gantske ont / i sit hierte / oc Mand hørde hannem offte/ der offuer klage / at den Salige Herre / icke vdi sine vnge Dage / haffde giort / større profect, oc ydermere forfremmit sig/ vdi studering oc bogelige Konster/ end hans Naade hagde giort.

Saadan brynde oc kierlighed / som vaar vdi denne Gudfryctige/ Herre oc Konge/ til bogelige Konster/ giffuer oss klarlige tilkiende / huorledis hans Kongelige Maiestat/haffuer dømt/om boglige Konster / ia langt anderledis / end hine affuendsfulde / groffue oc vlærde Bogehadere/som mene/oc giøre sig tancke paa/at det staar en mectig Førstis/ære fornær/ oc er megit vhøuiskt / om hand

Lærer/fri Bogelige Konster/ia befrycter sig / at om den Hellig Aand / optender i en Førstis hierte / kierlighed oc villie/ til høuiske Bogelige Konster / visdom/ snildhed/ dyd oc fromhed/atskillige Historier/ strax tencke de / som ere gandske vlærde/at de skulde bliffue/forsmaade oc foractede / oc at lærde oc forstandige Mend / skulde bliffue mere actede oc Naffnkundige/end de.

Saadan vaar icke / hans K. M. men langt anderledis til sinds / tencte paa/ huor storlige de Førster oc Herrer/ ere aff andre Berømmede oc ærede/ som haffue verit kloge i Historier / de som vaare vel talende/ oc Forstandige / i atskillige Sprock oc Tungemaal / i Latinske oc andre saadanne. Huor paa/ wi oc haffue Exempel/huad widnisbyrd/ Heder oc Loff/ Iohannes Gerson, som i fordom tid / vaar Cancellarius, i den Høye Schole / til Paris / gaff Keyser Sigismundo,som selff oc Personlige præsideret, i den Forsamling / som skede til Constantz i Suitzerland/ aff Konger oc Førster / oc aff de synderligste lærde

Folck/

Folck/i den gantske Christenhed/ i huilcken Iohannes Hus, oc hans Medbroder/ Hieronymus de Praga, Aar 1415. den 8. Iulij, vskyldige for Guds Ord / bleffue fordømde oc brende / om huilcken hand saa siger: Førend (siger hand) at *Sigismundus* Keyser / hand gick vd / aff samme Lærde Folckis Forsamling/ haffde hand altid/en Latinske Oratz/ met *Alphonso*, den Mectige oc Lærde Konge / oc met andre Mectige Førster oc Herrer/ oc saadan en *Oration* oc tale / som icke aleniste / vaar beprydet/met dybe oc merckelige Ord/ met stor Aluorlighed oc *Grauitet* : Men ocsaa / met smucke Sententzer aff den hellige Skrifft/ huilcken (siger hand) ieg hørde / met disse mine Øern / oc mit hierte gleddis i mit Liff der wed. Dette vidnede Gerson, om denne Mectige Første oc Keyser/ Sigismundo.

Saadanne oc mange/ store Førsters

ypperlige rooff oc æris Titeler / haffuer vden tuil opuact / denne Høymectigis/ vor Naadigste Herris oc Salige Kongis / Sind oc Hierte / at hans Naade/ fick saa stor vilie oc begierlighed / til høuiske bogelige Konster/oc besynderlig nu i disse Dage / i huilcke wi see oc fornemme/huor ynckelige/ den Christne Kircke oc Menighed / forderffuis slidis oc riffuis/hid oc did/aff mange æregierige/oc galne Suermendis Aander/huilcke/som aff motuillighed / ville alting Mestre/ tenckendis sig klogere/end andre at vere. Saa kand nu dette vere sagt / om hans Naadis/ Første optuctelse i den Salige H. H. Barndom/oc vngdoms Aar.

Men der nu / denne Salige Høybaarne Herre/voxte til oc vaar paa den Alder / saa at hand kunde betencke oc dømme / om det / der hannem laa mest Mact paa / i al sin Liffs tid/ huilcket vaar/ det Menige Riges gaffn oc beste/ oc der hans K. M. nu selff kunde faarestaa/ en part aff Regementet / Da vilde den gode Gud icke/ at denne Høymectige Konge/skulde lenger ligge vdi skiul/

eller leffue / en priuat Perſon / men at
hand ſkulde Aabenbaris / oc mere bliffue
Naffnkundig / thi maatte hand nu / fø-
ris til liuſet / oc dragis met megen møde
oc Arbeyd / oc haffue nock at ſkaffe / den
menige Mand / i diſſe Land / til beſte oc
gaffn.

Thi effterat / hans Naadis / Salig
Herre Fader / CHRISTIANVS III.
Salig ihukommelſe / haffde nu i fulde
24. Aar / (Naar wi ville regne / hans
gantſke Regementis tid / fraa hand kom
ind / i diſſe Land / oc til hans ſalig Aff-
gang) ſtaait ſit Regemente for / oc det /
met ſaa ſtor dignitet, ære oc aluorlig-
hed / at den Fromme Herre / icke aleniſte
ſom en Speyl / ſkinnede for ſine Vnder-
ſaatte / her vdi diſſe Riger / men motte
vel ocſaa / lignes met alle Konger / Før-
ſter oc Herrer / i al dyd / Ære oc Gud-
fryctighed / ſom vaare i denne gantſke
Chriſtenhed. Da henkaldede Gud Almec-
tigſte / hans K. M. fraa dette elendige
Liff / paa Coldinghuſſ i Judland / Aar
effter Guds byrd / 1559. Nyaars Dag /
eller den 1. Ianuarij, vdi hans Naadis 56.

 Aar/

Aar / paa huilcken tid Ferdinandus Austriacus, vaar den Rommerske Keyser / som det Aar tilforn / vaar tilskicket oc kallet / i sin Broders CAROLI Quinti, Sted / formedelst de Siu Churførsters / vduelelse oc samtycke.

Thil denne Herredag oc Forsamling / som holtis til FRANCKFVRT am Meyn / reysde ocsaa vor Naadigste Herre / oc Salige Kong FRIDERICH, den Anden / vdi huilcken Herredag / hans K. M. beuiste sig / icke aleniste / i alle Kongelige oc Førstelige dyder / Tuct oc Ære / Men oc / i Mandelighed / i Beleuenhed / i Tids fordriff oc øffuelser / som i den Keyserlige Hoff / vaare Seduanlige / oc paa samme tid / sig til drog / for huilcket / hans K. M. icke aleniste / Førster / Greffuer oc Herrer / Men ocsaa / forbemelte / Høymectige / Keyser FERDINANDO, for sin Førstelige mod / som denne Salige Herre beuiste / i atskillige Hoffuerck / oc anden Lystighed / saa befalt / at hans Keyserlig Maiestat / elskte hans Naade / saa lenge hand leffde / i denne Verden.

Saadanne

Saadanne oc mange andre Exempler / om denne gode Herris oc Kongis flittighed / oc Begiering at forſøge ſig/ oc til at beſee/ andre atſkillige Land oc Steder / ſom Hiſtorier / oc bære vidne/ om den herlige Mand / Vlyſſes, kunde her vel / Met mange Ord opregnis/ huilcke oc vel / viſſelige vaare Verde/ at de ſkulde beſkriffuis oc optegnes / Men effterdi / at mit forſet / er ickun i det kaartiſte at opregne her / hans Naadis Leffnet oc Gierninger/ da nødis ieg til/ at lade meget tilbage/ til en anden tid.

Men effter at / den gode oc Salige Herre/ Kong CHRISTIAN, haffde nu/ fuldendet ſin tid / oc vaar nu / aff den Euige GVD, henkaldet/fra dette elendige Leffnet / Arbeid oc møde / til det Euige vdødelige Liff / Strax nogen tid der effter / tog ſig for / denne Salige Herre oc Konge/ Kong FRIDERICH, ſom da vaar traad/ vdi ſin Salig Herr Faders Sted / oc fuld Regemente / at vilde holde en Herredag/ i huilcken/ der bleff Raadſlaget / om hueſſ diſſe Riger/ kunde vere til gaffn oc beſte / oc huorle-

dis/

dis/ wenighed oc wsamdrectighed i Religionen/ oc andre Stater/ kunde affueries/oc besynderlige Raadsloge de/oc betractede/ huorledis den store Skade/ Hoffmod/ Spot oc haanhed/ som de Stolte oc Hoffmodige Dytmersker/ haffde i lang tid/ Beuist deris rette Øffrighed oc Konger/ som vaare/ hans Naadis/ Forfædre oc Formend/ huilcke de ingenlunde/ vilde vige/ eller falde til fode/ oc bleff da/ vdaff de Hertoger i Holsten/ oc menige Rigens Adel/ samtyct oc Beslutet/ at disse Gienstridige Dytmersker/ skulde endelige Besøges/ met it merckeligt Tall Krigsfolck/ oc en stor Krigsmact/ at samme deris gienstridighed kunde ydmygis oc Spægis.

Derfor efftersdi/ denne gode Herre oc Konning/ Kong FRIDERICH, viste oc forstod/ at hans K. M. vaar aff den Euige GVD/ kaldit til/ at styre oc Regiere Riget/ Betencte den Salige Herre/ at hand icke vaar fød til Verden/ til Orckeløshed/ offuerflødighed wellyst/ eller andet saadant/ som Pleyer/ at vere Land Riger/ oc den

Menige

Menige Almue oc vnderſaatte / ſkadeli-
ge oc forderffuelige / men faſt heller / til
at fordre oc forfremme Retfærdighed /
oc at Spæge / de ſom vaare gienſtridige
oc haardnackede / enten imod ſin egen
eller ſine Forældris / Maieſtet oc Mact.

Derfor / lagde den gode Herre oc
Salige Konge / met alſomſtørſt flit
oc omſorrig / alle Aarer i bord / at
hand kunde heffne / paa dette Hoffmo-
dige oc wrolige Dytmerſke Folckis /
whørlige Fortrædelighed / ſom nu / wdi
mange Aar / haffde berømmet ſig / aff
ſtor Traatzighed / oc dynckelgodhed / at
de icke vilde atlyde / eller vere vndergiff-
ne nogen Keyſeris eller Førſtis Rege-
mente / haffde oc foractet / tilforn de
Mectige Herrers / oc Kongers CHRISTI-
ANI, I. Kong HANSIS, oc Kong FRIDE-
RICHS den I. Ord oc Bud / oc Bewi-
ſte ſig mod den ene Konge / effter den
anden gantſke forherdede Iblant huil-
ke Kong CHRISTEN, den Førſte aff
det Naffn / Aar 1474. tog ſig for /
med en herlig Krigsfolckis Skare / at
drage her fra til Rom / at vandre pille-

grims Reyse/som da vaar viis/ oc hand paa veyen / drog til den Rommerske Reyser / FRIDERICVM, huilcken vaar CAROLI. V. Oldefader/huor hand bleff/ hederlig vndfangen/oc tracterit, som det sig en Konge burde / oc der de nu lang Tid/ haffde talit med hin anden/ om atskillige Rigers / stat oc vilkor/ om den gantske Christendom/oc Religions handel. Omsier kommer Kong CRISTEN, det i tale for Keyseren/ at der vaar it Slags Folck/ hoss hans Land oc Rige/ som hørde hen / vnder den Rommerske Keysers Mact / huilcket der vaar / alle sine Naboer/ gantske besuarligt/ oc i alle maade/ it fortrædeligt Folck/ som ingen vilde adlyde / eller være vndergiffuen / oc meente sig/ Friherrer at være/ oc aff denne Frihed / som de sig selff/ falskelige tillagde / vaare de saare hoffmodige oc storactige / oc dette vaar (sagde hand) de Dytmersker / huilcke hand begierede/ aff Keyserlige Maiestat / at de motte giffuis / vnder hans Mact/ oc Danmarckis Krone efftersi/ det sømmer sig ingenlunde / oc ey heller

er til-

er tilbørligt / at nogen skal leffue / vden viss Øffrighed oc Regentere. Disligesste / begierede hand oc aff Keyseren / at Holsten oc Stormarn / som vaare tuende Greffuedømme / motte leggis til Dytmersken Land / oc bliffue it Hertugdømme. Saadan Bøn oc begiering / som denne Kong CHRISTEN haffde fremset / beiaede oc samtycte Keyseren strax / lige som med sin gode ven / oc lod strax vdslette / denne Greffuedoms Titel / oc aff disse try forbeneffnde Greffuedømme / giorde it Hertogdømme.

Denne Forœring oc Skenck / som Keyser FRIDERICH i saa maade / giorde Kong CHRISTEN, samtycte / beuilgede oc Stadfeste ocsaa / Keyser FRIDERICI efftertommere / CAROLVS V. med it nyt / Keyserligt oc vryggeligt breff / Aar effter vor gienløsning / 1548.

Derfor førend / vor Naadigste Herre / oc vdualde Konge / Kong FRIDERICH, nogit vilde forsøge med Krig imod de Dytmersker / da sende hans Naade dennem / mange oc adskillige Legater / som skulde venlige / forsøge hoss dennem /

 om de

om de vilde selffuillige / foruden Blod-
styrtning / vndergiffue sig / hans Naadis
Mact oc Herredom. Men efftterdi der
ingen vilkor / middel eller Raad / kunde
optenckis / ihuor skellige oc lidelige de
vaare / at de Dytmersker / vilde dem i
nogen maade indgaa / oc lade aff / fra
deris ondskab oc Haardnackenhed / icke
kunde de heller aff nogen venligheds /
eller gunstig mildheds tilbiudelse / lade
sig beuege eller bøye / til nogen lydig-
hed oc Vnderdanighed. Med huilcken
deris store oc grossue Hoffmod / de om-
sier opuacte / icke alene denne Høymec-
tige Herre / oc vdualde Konge / Kong
FRIDERICH / til vrede oc hastighed /
men ocsaa efftterdi / de vdi saa mange
Aar / haffde vdaff deris / Stolte oc for-
trædelige Hierter / aldelis forsaget oc
forskut / Saadant Lowlige oc skiellí-
ge Herredøms Regemente oc Aag / da
haffde de visselige / opuact offuer den-
nem selff / baade Guds oc Menniskens /
retfærdige store heffn oc Straff / at de
omsier / finge deris rette Løn oc Betal-
ning / som de met deris traatzige
Haard-

Haardnackenhed / oc Hoffmod / haffde fortient.

Derfor effterdi / nu deris Tid kom / at Gud vilde Besøge / dette Hoffmodige Folck / Som vaar alle Loffuers / æris oc al Gudfryctigheds forgettere / indgaff hand / denne Salige oc Gudfryctige Herre oc Konge / i Hierte oc tancke / met de Stormectige / Herrer oc Førster / aff Lanteholsten / Som oc salig ere Hensoffne i Herren / huilcke vaare / Hans K. M. Høymectige Faderbrødre / at de denne / deris Blindhed oc Fortrædenhed / skulde heffne / huicket oc Skede / paa det Aar / effter Christi Fødzel / 1559. i den Maanet Iunio, effter at Kong Hans, langt tilforn / som vaar anno 1500, den 13. Martij haffde holdet it Slag / mod samme Dytmersker / huor de moxen ødelagde / hans gantske Hærr / oc lode de ihielslagne / vden all Barmhiertighed / ligge paa Marcken / iblant vilde diur / for Fule oc Hunde / oc ingen Begraffuelsis ære oc Heder / beuiste dem / saa gick det oc nu / lige saa dennem igien halff tredie sinds tiue och Ni Aar / der effter /

 aff

aff Guds Retfærdighed/oc verre haffde gaait/vden hans K. M. Mildhed/haffde icke verit større / end deris Gienstridighed/Motuillighed oc Traatzighed.

Denne seyeruinding / huilcken den Euige GVD / Naadelig gaff / vor Salige Herre oc Konge FRIDERICO, vaar it merckeligt vidnisbyrd oc Tegen / Ja/ lige som it samtycke oc Stadfestning aff GVD / at hand visselige/ haffde selff/ Lowlige kaldet/ Samtyct oc Stadfest hans K. M. til en ret Herre/Konge oc Forsuar/offuer disse Riger. Thi ligeruis som den Euige/Almectige GVD/ altid fra Verdens Begyndelse/ haffuer veret den/ som retfærdelige/ vil Heffne oc Straffe / offuer alle dem/ Som haffue beuist sin Grumhed / oc Forrædelige vtroskaff mod Øffrighed: Saa Beskytter oc Beskiermer/ Regierer oc Hielper hand ocsaa tit / Konger/ Herrer oc Førster/ vnderlige. Som ere skickede/ i Guds Sted her i Verden/ saa at hand / lader klarlige liuse oc skinne/ baade sin herlige Visdom / vdi Øffrigheds Personers / embede oc Regemente/

oc saa

oc saa / sin Retfærdighed / naar hand formedelst dennem straffer vgudelige/ oc vdediske Mennisker / for deris Miisgierninger.

Der til met/ lader hand ocsaa/ skinne oc bewise sin godhed / i det hand beuarer/ oc holder Fred oc Enighed/ iblant Menisken /vid lige.

Der skal neppelige/kunde findis/mange saadan Exempler / der kand lignes ved dette / vden det/ som nu i voris tid skriffuis/ om de Sorte Bønder i Tyskland/ ved Reins Strømme/ huilcke/ offuer Hundrede Tusinde / for saadan vlydighed/Bleffue nederlagde/ Anno, 1525. oc det som Athenæus skriffuer om/ mod enden/ i sin Siette Bog / Sigendis: At der vaare Thi gange Hundrede Tusinde vndersaatte som vaare affaldne/ fra deris Herrer i Attica oc Sicilia, oc effter at/ de haffde indtaget/ it Slot i Samo/ oc Forderffuet Atticam, bleffue de moxen allesammen/selff ødelagde. Derfor skulde huert Menniske/ met rette/ aluorlige betencke / det Ord som en viiss Mand skreff: Discite gentiles iusticiam moniti,

non

non temnere diuos principum iuſſus.
Det er/ huer den ſom bliffuer paamint/ hand giøre det ret er/ oc icke foracte Offrigheds Bud/ thi de ere ſom Guds Bud.

Men der nu/ denne Dytmerſke Feyde/ vaar kommen til en god oc lyckſalig Ende/ Aar effter Christi Fødzel/ 1559. oc Kong FRIDERICH, For ſin Høymectighed/ Mandoms oc ſeyers ſkyld/ ſom hans Naade haffde indlagt/ ſiuntis paa den Tid/ at icke haffue mange/ ſom vaare hans ieffnlige/ i den gantſke Christendom/der den Fromme Salige H. H. nu vaar paa ſit 25. Aar/ bleff hans K. M. met Kongelige dignitet, oc den Menige Mands approbation, oc ſtore begiering/ Krunet oc Stadfeſt/ her wdi Kiøbenhaffn/ i vor Frue Kircke/ Aar 1559. 20. Auguſti: At hans K. M. ſkulde vere/ en Herre oc Konge/ offuer diſſe Land oc Riger.

Men effter at/ denne hans Naadis/ lyckſalige Kruning oc Regemente/ vaar ſaa begynt/ fordrog ſig neppelig tre Aar/ Førend at der io begyntis igien/ en

anden

anden grum/hefftig/Forferdelig oc languarendis Feyde / imellem Kongen aff SVERRIG Kong Erick oc vor Naadige Herre oc Konge / huilcken Krig lige som den begyntis Anno Domini 1563. saa bleff hun ocsaa end oc stillet Aar 1570. den 10. Decemb. Dog formedelst mange Herrers / Kongers oc Førsters idelige Legation oc Sendebud / oc synderlig Keyserlig Maiestats / Kongens aff Franckerige / Kongens aff Polen/ Churførsternis i det Romerske Rige/ oc mange andre Mectige Førsters Legater / der til oc andre Fri Staders intercession oc omhyggelighed / Saa / at GVD Almectigste ansaa oss i disse Nordlands Riger / met sin Naadis oc Miskundheds øyne/ oc effter den Skade/ som den languarende Krig haffde giort/ igien skickede *almam pacem*, det er / den herlige oc gledelige Fred.

Aarsagen til denne languarende Krig oc Feyde / Item om hendis begyndelse/ fremgang oc ende/ om nogen vilde der omtale eller Scriffue / skulde der vel maa ske/ mange Støde sig paa. Derfor

vil ieg icke videre tale der om / besynder-
lige efterdi det endnu er i huer Mands
minde / der bliffuer oc vel de vden tuil/
som aabenbarlige oc Skrifftlige her eff-
ter skulle giffue det tilkiende/til en amin-
delse for vore efferkommere.

Men ieg vil fast heller / Bede oc
paakalde / aff gantske Sind oc Hierte/
vor HERris IESV CHRISTI
Euige Fader / som er en ret Fredsens
Førske oc Herre at hand vilde Naadeli-
ge samle oc beuare/ sin Christne Kircke/
her iblant oss i disse Nordlands Riger/oc
giffue Fred oc Samdrectighed / at disse
Land oc Riger maatte styrckis / forme-
delst Christelig Enighed / oc trolige
giøre hin anden Bistand / vdi al Gud-
fryctighed / oc kierligheds Gierninger/
AMEN.

Her er endnu meget mere at tale om
denne fromme Salige Herris / mang-
foldige oc merckelige Gierninger oc
idret / som baade hans K. M. i sin Tid
bedreff / oc meget som hans Naade selff
hendis oc vederfoer / huilcket ieg icke
vil paa denne Tid / altsammen omtale/
paa

paa det / at denne min Oration, icke ſkal bliffue lengre oc ſtørre en det sig Bør. Men ieg acter at lade en anden der omtale oc gaa frem Bedre til det / ſom ieg haffuer i forſet. Thi ieg haabis at alle Gudfryctige / ſom ville rettelige Dømme / Kunde i nogen maade forſtaa oc beſinde / aff dette ſom nu kaartelig er ſagt / at mact oc velde / icke giffuis Herrer oc Førſter / aff nogen hendelſe eller ſlompe lycke / Men at nogle Herrer Konger oc Førſter / ſom enten ſkicker eller ſkiffter noget Rige / regieris vnderuiſis oc driffuis aff den Euige G V D ſelff / oc begaffuis met en ſynderlig Viſdom / ſom dennem aff G V D indgiffuis / at de i deris Regemente / Bliffue Lyckſalige / oc den gantſke Menighed / nyttige oc gaffnlige.

Saa giorde G V D Almectigſte / mod vor Naadige Herre oc Konge / hand icke aleniſte lod hans F. N. vdkaardis i hans Vngdom oc hyldis til Konge / Men ocſaa Beſtyrckede oc Stadfeſtede hans Naadis Hierte / i alt det ſom got vaar / viſde hannem alle

 Aarſager /

Aarſager/ til huad hans K. M. ſkulde vdrette oc beſtille/ Styrde oc Regierede/ hans Naadis Høyre Haand oc Mact/ Hialp hannem til at vdrette det hans K. M. tog ſig for / gaff Lycke oc fremgang/ i alle hans Naadis beſtilning/ ſaa at den Salige Herre / met en frj hu oc fridſk Hierte oc mod / Begynte ſin idret ſaa vel i Krig ſom i Fred / oc vdrettede Stor oc Mectig Handel / ſom vaar dette gantſke Rige nyttig/ til ewig Gaffn oc Velfart.

Derfor den Tid / at all Krig oc Feide vaar nu endt / oc alting vaar nu ſkicket til rette oc ſtillet til Freds/ ſaa at alle leffde nu vdi al tryghed / alle her vdi Riget vaare glade / ingen vaar nu ſaa haardelig beſuæret met ſkat oc vdgifft / Ingen foriagedis aff ſit Huſſ oc Hiem ſom tilforn. Men altſammen/ vaar nu roligt oc fredeligt. Da betenckte vor Naadigſte Herre / Huor vſigeligt gaffn det oc kunde vere for diſſe Riger/ om G V D Almectigſte / vilde nogen tid/ giffue hans K. M. en effterleffuere oc Liffs arffuing ſom kunde beſidde Riget / effter hans Naadis Affgang.

Tenckte

Tenckte fordi at ville giffue sig i den Stat/ huilcken/ som iblant alle Stater/ aff GVD Almectigste selff er indstifftet oc plantet/ Strax i Paradis/ som er Ecteskabs Stat. Da i det Aar/ 1572. formedelst sine Legater/ nogle aff Danmarckis Raad/ Begierede hans K. M. Høybaarne Førstinde oc Frøicke/ DRONNING SOPHIAM, til sin Kongelig Maiestats oc Naadis Dronning/ hueff Naade som er beprydet met alle gode oc Førstelige dyder/ it Liuff oc lycte/ der skinner oc liuser for alle/ i al Ære/ Fromhed/ høffuiske seder/ oc andre Gudfryctigheds Exempler/ Fød aff Kongelige Slect oc Stamme/ Høybaarne Førstis oc Herris/ Hertog VLRICHS, eniste Daatter/ Hertog vdi Mechelborrig/ Første til Venden/ Greffue til Suerin/ de Lande Rostock oc Stargaard Herre/ hun bleff hans Naade/ oc saa giffuen til sin Kongelig Maiestats Dronning/ vdi samme forneffnde Aar/ den 20. Iulij.

Oc samme/ deris Naadis Bryllup/ Skede som det sig Burde/ met Konge-

 lig oc

lig oc Førſtelig Heder oc Høytid/her vdi Kiøbenhaffn / beprydet met mange oc atſkillige Førſters Neruerelſe aff Tydſkland oc andre Nationer/ ſom vaar/Hertog VLRICH, vor Naadige Dronnings Herrefader/Hertog AVGVSTVS, Churførſte i Lanteſaxen/de Mectige Førſter/ oc Herrer aff Holſten / oc andre atſkillige Rigers oc Nationers Legater / der vaare oc aff Stæderne Herlige veltalende Mend / ſom met deris Æris Skenck / oc alſomſtørſt Hederſommelighed/ ſom tilbørligt vaar/Forærede hans K. M. vdi Hueſſ Riger oc Land / deris Kiøbmend / ſøge oc bekomme offte/ megen fordeel oc Gaffn / oc for det ſidſte hendis Førſtelig Naade til villie oc ære/ oc til it ſynderligt kierligheds oc mildheds Tegen / bleffue der opladne mange Fengſle / at mange ſom paa den Tid vaare fangne bleffue løſſ giffne/ ia mange Miſdedere / ſom ſade paa deris Hals oc Liff / dennem bleff ſtraffen Naadelig til giffuen / foruden mange andre vtallige Reuerentz / oc æris beuiſning/ ſom hendis Høymectighed / met alſomſtørſt Mildhed oc Gunſt / Magnificents

oc Ære/

oc Ære / dette gantske Rige tilbørlige bewiste.

Udi dette deris Naadis oc Førsteli-ge Ecteskab / var oc saadan indbyrdis kierlighed / oc beggis deris Hierters oc Sinds Enighed oc Samdrectighed / huilcket wi met Ære oc Sandhed kunde bestaa / at der ingen Quinde kunde were sin Mand mere behagelig / end hendis Førstelig Person / vaar hans Kongelig Maiestat / icke heller / nogen Mand sin Hustru / end hans Kongelig Maiestat / hendis Naade.

Oc efftterdi at Børn er en synderlig Guds Gaffue / oc Ecteskaffs synderlige Beprydelse oc Ornament / er ocsaa en Hiertens Trøst / da gaff oc Gud velsig-nelse / at dette deris Eckteskaff vaar icke wfructsommeligt / Men denne Høybaarne Førstinde oc Dronning / Dronning SOPHIA, Fødde wdi dette Ecteskab / sin Førstelige oc Høybaarne Børn / som ere / Frøicken ELISABETH, Fød Aar / 1573. den 25 : Augusti : Frøicken ANNA, Fød / 1574. den 12. Decemb : CHRISTIAN den IIII. vdvald til vor Naadigste Herre

oc

oc Konge / som bleff fød Aar / 1577. den 12: April: Hertug VLRICH, Fød den 30: Decemb. Aar / 1578: Frøicken AVGVSTA, Fød Aar / 1580. den 8: April: Frøicken HEDVIG, Fød den 4: Augusti, Aar 1581: Hertug HANS, Fød Aar 1583: den 26. Iulij.

Denne Høymectige oc Kongelige Slect oc Stamme / er saa aff den Euige GVDS godhed oc forsiun opdraget / oc formedelst deris Gudfryctige / Salige Herre Faders Christelige omhu opfød oc optuctet / at huilcken Persone / Mand vil ansee aff samme Kongelige Sønner elle Døtter / da giffuer deris Herlige oc ypperlige Art / saa deyligt it haab om dennem / at deris Førstelige rycte / er langt større oc Høyere / end deris Alder kand were. Der til met er endnu deris dyd oc fromhed yppermere / end Mand den nocksom kand forundre / saa at alle Folck oc indbyggere i disse Land oc Stæder / maa haffue it synderligt haab oc foruentelse / at de vden all tuil skulle bliffue it Exempel / oc Speyl vdi al dyd oc ære.

Ah / huem kand her nockſommelige
betencke/ G V D S Naadis dybhed/ oc
wbegrundelige Viſdom/ huem kand her/
fuldkommelig beſinde/ Guds godhed/ oc
Guddommelige forſiun/ huem kand her/
nock acte / G V D S ſtore Mildhed/
Naade oc Barmhiertighed / der for
vor ſynds oc ondſkaffs ſkyld/ (huilcket/
wi vel mue bekiende) ere Stedde / wdi
ſaa ſtor Jammer/ oc Elendighed/ Dog/
mit wdi ſaadan / vor offuerflødige ſor-
rig oc wlycke / haffuer hand ladet / ſin
Naade oc Miſkundhed/ enda langt off-
uerflødigere/ Beuiſis imod oſſ/ oc Naa-
delige anſeet vor Elendighed/ i det / at
hand / vdaff denne Kongelige æt oc
Stamme/ haffuer ladet Fødis til Ver-
den/ ſaadan en Mectig Førſte oc Herre/
ſom ſit Fæderne Land / ſine egne Lands
Folck/ oc alting/ ſom nu/ wdi diſſe Land
oc Riger/ Siunis lige ſom det ſtod / paa
fald/ ſkal met G V D S Naadis hielp/
oprette/ Beſkytte oc befri / fra all vaa-
de/ Wlycke oc Fare. Huilcken haabning/
wi alleſammen haffue / om vor Aller-
naadigſte Herre/ oc vdualde Konge/

Kong CHRISTIAN den IIII. Som i disse sine Vngdoms Aar / Begynder at opvoxe oc Forfremmis/Stedse oc altid/ so mere oc mere/ Dag fra Dag/ i Guds Fryct/ Dyd / Forstand oc gode Raad. Derfor/ kunde wi vel/ om hans Naade sige/ som en vijß Mand skreff om sine.

Qualis sidereæ, sublustri noctis in vmbra,
Hesperus astrorum decus & pulcherrimus
ignis.
Emicat apparens. Det er.

Lige som afften Stiernen/ deylig oc Klar/
J Nattens mørck / paa Himmelen far/
Langt frem for andre / Liuser smuct/
Saa skinner/hans Vngdoms dyd/ met Tuct.

Men nu/ wil ieg tale noget/ om vor Naadigste/ Herris oc Kongis / Førstelige dyder / met huilcke / hans Naade vaar beprydet/ huor ieg oc noget iblant met/ vil tale om hans K. M. leffnet oc Gierninger/at wi der aff/ kunde vide oc forstaa / baade vort eget gaffn/ oc der hoß huad wi ere / den Salige Herre/ oc Konge plictige.

Endog at mange Exempel / kunde vel komme offuer ens / met hin anden/

oc der ere / somme dyder / som høre/ Høymectige Første/ oc Herrer/ i synderlighed til/ oc icke kunde bequemme/ andre ringe Personer : Dog alligeuel / efterdi/ der findis end ocsaa / mange store oc herlige dyder/ vdi Herrer oc Førster/ huilcke / naar de bliffue/ ret Anseet oc actede/da kunde de/ gaffne alle/ oc huer serdelis/ til megen lærdom oc paamindelse. Saa vil ieg der for/ handle nogle faa dyder / aff mange oc atskillige/ met huilcke / hans [illegible] salig vaar begaffuet. Thi/ vilde ieg opregne dennem alle/ da skulde der icke / Bliffue ende/paa denne vor Oration oc Tale.

Derfor/ den Første oc ypperste dyd/ som denne Salige Herre vaar beprydet met/vaar denne/huilcken der er en rood/ til all Visdom / til al Retfærdighed/ til alle gode Raad oc Handel/ oc aff huilcken / alt got vdi hans Naadis Liff/ oc Leffnet/ vdflød/ oc den kaldis TIMOR DEI, det er Guds Fryct/ forstand vdi Guds hellige/oc salige Ord/ Kierlighed/ til den Himmelske / oc sande Lærdom/

Aff denne dyd / vaar hans Naadis / Hierte oc Sind optend / saa at hans Kongelige Maiestat / her aff Kunde vide oc forstaa/at Øffrighed/ er derfor beskicket aff GVD/offuer andre Folck/ at de skulle/ bepyde hans Guddommelige ære/ oc forfremme / den sande Gudfryctigheds Lærdom/ som er/ GVDS Hellige/salige Ord oc Euangelium.

Huorfor/hans Kongelige Maiestat/ først lagde vind paa met all flit / at hans Naade selff først kunde lære / ret at kiende GVD Fader / oc hans Søn vor HERRE JEsum CHRistum/ oc icke allenigste / hørde sine Predicantere oc Lærere / i den Christne Menighed/ men ocsaa selff/met stor aluorlighed oc flit/ læsde de hellige Bibelske Bøger som formedelst den Hellig Aands indgydelse/ ere skreffne / aff de Hellige Propheter/ Euangelister oc Apostle/oc der hoss/ andre Høylerde Mends vdleggelse oc forklaring.

Der aff / haffuer hans Kongelig Maiestat / bekommet oc begrebet/ i sit

Hierte

Hierte oc Sind/en Sum offuer den gantske / Himmelske Lardom / saa at den Fromme Herre / her aff kunde forstaa/ oc vide / huad den almindelige/ Christne Kirckes samtycke vaar/ om denne Lærdom/huilcken hans Naade/ oc aff gantske Hierte / vedtog anammede oc til sit siste aandefang/ festelige beholt.

Oc fordi / at atskillige Historiers læsning/ saa vel wdi Hedenske/ som i den hellige Scrifftis Bøger / kand meget hielpe til/ at bekomme act oc Forstand/ paa allehaande/ nyttige ting/ for Huess skyld/at Demetrius Phalereus (som den Hedenske Plutarchus, Skriffuer) pleyede meenlig/at paaminde/oc tilraade Kong Ptolomeum, at hand met stor flittighed / idelige skulde læse de Bøger/ som vaare skreffne/ om Konger/ Herrer/ oc Mectige Førsters / kald oc bestilning/ Thi / sadgde hand/ Der indeholdis meget/ som kunde vere en Herre oc Første nytteligt / som hans venner eller vndersaatte / icke skulde torde/ sige eller atuare hannem.

Historier/prise oc her wdi den Rommerske/Naffnkundige Mand/Scipionem Africanum, at den Bog/som Xenophon, skreffuet haffde / om Cyri institution, oc vnderuisning/ kom aldrig/ aff hans Hender.

Jeg kunde vel/meget her fortelle/om de Høymectige/ oc store Keyserers/ Augusti oc Alexandri Magni, flittighed her wdi / oc mange andres / men wi ville icke meget tale/om de vantro Hedninge/ som stundede: ickun / effter løss Visdom/ som icke haffuer nogen / fynd met sig/ men wi ville heller tale/ om Christne oc Gudfryctige Herrer oc Førster. Jblant huilcke Theodosius Secundus, besynderlige prisis / huilcken / selff met sin egen Haand vdskreff/ alle det Ny Testamentis/ Bøger / oc læsde en stor part aff dennem/ huer Dag.

De Historiske Bøger / tale om Alphonso, som vaar Konge til Neapolis, om huilcken der skriffuis / at hand met stor flit oc vindskibelighed/igiennem læsde / den gantske Bibelske Skrifft / met hendis gantske glossa ordinaria, det er/ vdtydning

vdtydning oc forklarelse / fyrritytyffue gange/ saa at hand icke alleniste/ viste de synderligste Historier der wdi : Men ocsaa/ kunde oplæse mange Blad wden at/ Ord fra Ord/ paa sine Fingre. Oc end giorde det hannem ont / om nogen Dag/ gick hannem forbi/ wdi huilcken/ hand icke læsde noget/ som hand pleyede/ saa/ at hand sagde / den Dag vaar hannem ilde/ affgangen.

Vel saa stor en flittighed/(om hun icke vaar større) beuiste/vor Naadige Herre/ oc Salige Konge/ Kong FRIDERICH, her wdi / i det / hans Kongelige Maiestat/ huer Dag haffde sine beskickede/ visse tider oc Timer/ paa huilcke / hans Kongelige Maiestat/tog sig for/ At læse/ den hellige Bibelske Skrifft / oc met alsomstørst flit/ oc vindskibelighed / offuersaa oc betractede den fromme Gudfryctige / oc Hellige Lærefaders LVTHERI, oc andre Gudfryctige / Lærde Mends Skrifft. Huor aff/hans Kongelig Maiestat / forfremmedis Dag fra Dag/wdi den sande Gudfryctighed/saa/ at den Salige H. H. forsøgte oc fornam/

offte/

offte / den salige Euangelij Trøstis / oc husualelsis Krafft/ mod alle haarde/ fristelser oc fare/ Ja oc tit oc offte/ Stadfestede sin tro / met det Høyuerdige / Sacramentis anammelse.

Oc sandelige / iblant andet er denne Gudfryctige/oc Salige Herris/ Mening oc Iudicium , om Christi Testamentis Ord / vel verd at altid haffue i hukommelse : Der hans Kongelige Maiestat hørde/ at mange kiffuede / om denne Høye Artickel/ om HERrens Testamentis Ord/ oc besynderlige/ nu i disse sidste Aar / mange oc atskillige Disputationer oc Meninger / baade aff dennem/ som kaldis Doctores, i den Hellige Skrifft/ saa vel/ som vdaff andre / foregiffuis oc vdspredis / met huilcke Disputationer. mange forhindrede/ den rette/ sande/ oc Saligheds Lærdoms propagation oc fremgang / oc i den Sted opbygde / oc styrckede der met / den falske Papistiske/ vildfarelse oc Idolomani.

Naar hans Kongelig Maiestat/ saadant hørde/ pleyede den Fromme Herre/offte at sige : Disputere sig/huad de ville/

de ville/men dette/ kand JEG sige/oc bekiende mig altid at bekomme oc forfare/ stor Hiertens/ Trøst oc Husualelse i mit Hierte/ aff dette Sacramentis delactighed.

Saadanne tancker/tuiler ieg icke/at de io ere visselige JESV CHRisti/ Ja/ den gantske Hellige Trefoldigheds/ Gierning vdrettelse oc forarbeydning.

Ah HERre GVD/ vaar icke dette/ it helligt oc kyst Hiertis bekiendelse? Vaar icke dette en Simpel/ pur Reen/ oc Kongelig Sandhed/ der icke vaar besmittet / oc offuerstenct / med onde/ oc vgudelige Menniskers tradition,dict/ oc falske Glosser? Gud giffue at alle / icke alleniste / Herrer / Førster oc Konger/ Men ocsaa/ alle huer i sin Sted/ vere sig huad som heldst/ skat oc aarden/ de ere/ eller vere kunde/vilde feste i deris inderste Hierte rødder / denne simpel rene oc rette tro/da skulde Christi Kircker/haffue større samdrectighed oc mindre vwenighed/ end de haffue. Thi vor vwnyttige Sorrig / oc fremmede Tancke/

H forhin-

forhindrer oss/alt formeget/wdi den hellige Skrifftes læsning oc Forstand/ Naar wi ville staa / oc for meget grunde / oc Randsage/ der/ som wi ickun/skulde gaa/enfaaldige frem.

Men denne gode H. Herre/ forfremmede sig/saa meget aff GVDS hellige Ords / oc nyttige Bøgers læsning / at hans Naadis Hierte oc Sind / bleff fast bestyrcket/ der aff/ i den rette Tro/ oc til it Christeligt leffnet at føre.

Icke samtyckte oc approberet heller/ hans Kongelig Maiestat/huert Menniskkis/ vrange oc wtilbørlige mening/ vilde oc/icke tilstæde/at nogen/i hans Naadis Riges Scholer oc Academie, skulde kiffue om det / som kunde forhindre / eller giøre affbreck/ paa den rette/ sande oc Christelige Religion, men visselige trode/ oc forlod sig til/ At denne vaar alleniste/ den rette / Euige / oc wryggelige sande Mening/om GVDs verelse oc villie/ der kommer offuer eens/med de hellige Propheters / Patriarchers / Apostelers/ oc de hellige Lærefædris / Skrifft / som er

oss aaben-

oss aabenbaret oc forfremmet / ved herlige beuisninger / oc vidnesbyrd / i den Christne Kircke/huilcken G V D aff sin Barmhiertighed/ oc Godhed/ lod klinge for vore Dern / i disse Nordiske Lands/ oc Rigers Kircker/ baade i hans Naadis/Salige Her Faders/oc nu wdi hans Naadis/egen Regementis tid.

Denne Sententz oc Mening / bleff hans Kongelig Maiestat wdi / oc samtyckte / met en fast oc stadig Tro. Her vdaff/ giorde denne Salige Herre / sin Bøn oc Guds paakaldelse / sin rette Bekendelse oc andre gode Gierninger / som hans Kongelig Maiestat/ vaare for nøden/i sit gantske Regemente. Denne holt den Salige Herre / for det ypperste oc bæste / oc lige som it Roer eller styre / i alle Raad oc Anslag/i al sin Naadis Regementis tid. Denne ansaa hans Kongelig Maiestat / lige som it Liffacker/ oc yderste tilfluct/ wdi al vaade oc fare.

Derfore efftersi / hans Kongelig Maiestat / viste vel at hans Naade/ kunde ingen større velgierning/ beuise eller meddele/ sine vndersaatte/ som hannem

nem aff GVD/ vaare befalede/ end at de kunde bekomme oc beholde/ den Lærdom/ om en sand Gudfryctighed/ i huilcken/ der indeholdis/ den rette/ Sande kundskab om GVD / oc det Euige Liff/ der til met ocsaa/ der den Fromme Salige H. H. ansaa / de Stormectige/ oc Høyberømde Herrers/ Cyri, Constantini, Theodosij, Dauidis, Iosaphats, Ezechiæ Exempel / da lagde hans Naade/ vind paa / met alsomstørste flit / Tro Arbeyde / oc al omhyggelighed / at den Christne Kircke / i disse Land oc Riger/ ret kunde beskickes / oc at al tuedract oc parthi/ kunde affskaffis/ oc borttages/ oc at den rette/ simpel/ enfoldige oc gudelige Lærdom / motte i den Sted/ forfremmes/ oc almuen kunde Lære/ den hellige Bibelske Skrifft/ met sin rette oc enfoldige forklaring/ oc huorledis/ de skulde Christelige leffue.

Her hoss ocsaa / der hans Kongelige Maiestat saa/ huorledis Skoler oc Kircker alleuegne wdi andre Land/ vaare slet forstyrrede oc forderffuede / met atskillige / trette oc wenighed i Religionen/

da lagde den Fromme / Gudfryctige oc Salige Herre / alsomstørst vind der paa / at der kunde vere / en ret sand oc endrectig Lærdom / i alle disse Lands oc Rigers / Kircker oc Skoler / paa det / at der icke nogen Sted / skulde giffuis aarsage / for dennem / som vilde vdsprede / deris vrange oc falske Mening / enten om det Høyuerdige Sacramente / eller oc / om andre Artickle i Religionen.

Men det som den vise Plato siger / **At Konger oc Førster / skulle besynderlig det vdrette / at vndersaattene kunde vere lyckſalige / oc haffue indbyrdis kierlighed imellem dem selff.** Aaarsagen til denne Enighed oc samdrectighed i Lærdommen i disse Riger / vaar den enfoldige Form oc maade / som holtis iblant alle dennem / som lærde i Kircker oc Skoler / huor aff de som haffde nogen tuil / bleffue styrckede oc stadfestede i deris Hierte oc Sind. Samdrectighed oc Rolighed i Kirckerne / bleff oc der aff forfremmet / oc saa bleffue mange Menniskers bange oc bedrøffuede samuittigheder trøstede.

Saa vaar denne gode Herre/oc Salige Konge/ icke alleniste aarsage oc en god Hielpere/ til denne Høye oc ypperlige Samdrectigheds velgierning/iblant sine vndersaatte: Men vaar ocsaa indtil sin sidste Aandefang/fyrig oc hefftig/ til at forsuare/ oc holde den ved Mact/ oc vdi al sin Maiestatis Regementis tid/sette hans F. N. sig altid hart imod alle dennem som vaare oprøriske oc kiffactige/ der vilde fremsette oc vdsprede/ falske oc vrange Meninger/ Enten om Lærdommen vdi Kircken/ eller om Verdslige sager/ huilcke der kunde vere den Christelige Religion/ oc Menigheden til skade oc forderffuelse.

Men endog/ der vaar i denne Salige Herre oc Konge/ en synderlig Gudfryctighed/ omhyggelighed til at fremme oc ære den Christelige Religion/ Retfærdighed i hans Naadis Regemente/omhu oc sorg for/ at beholde Fred oc Enighed/Mildhed oc Fromhed rc. Dog efftersi/ der er ingen som io Synder/ oc der er meget som opegger Mennisken til at Synde/ia vort Naturis oc Kiøds

strøbelig-

skrøbelighed/ som wi alle haffue met oss/ oc ere i førde/ den er saa ynckelig Synden vndergiffuen/ at vden GVD Almectigste/ sparede denne vor Elendighed/ da skulde der saare faa Menniske kunde leffue. Ja denne vort Kiøds skrøbelighed / som alle Menniske haffue tilfellis met hin anden / betenckte vor Naadige Herre oc Salige Konge vel/ actede oc det/ at Gud offte/ for Menniskens Synds skyld/ icke alleniste tilstæder Rigers oc Lands Ødeleggelse / Krig oc Blodstyrtning/Hunger oc Dyrtid: Men ocsaa at Kongeriger oc Førstedømme/ Kom̃e vnder fremmet Herskab / oc vendis oc fløttis fra it Folck til it andet/fra en Slect/til en anden.

Derfor paa det at hans Naadis Regemente / kunde vere diss mere Lycksaligt / oc at hans Kongelige Maiestat/ icke aleniste/ fra sig kunde affuerie oc affuende / Guds Straff oc vrede / Men ocsaa fra alle / oc huer besynderlige aff sine vndersaatte i disse Land oc Riger/ oc beuise sig der i/ som en ret Fader mod Børn : Da indskickede hans Kongelig

Maiestat

Maiestat huert Aar / almindelige Litanier oc Bededage / at skulde holdis / offuer alt dette gantske Rige / met huilcke hans Kongelig Maiestat / (lige som i fordom tid / Kongen aff Niniue) vilde opuecke andre til it Gudfryctigheds Exempel / der de ocsaa skulde efterfølge / oc at hand i samme Dage / kunde met en sand aluorlig oc ydmyg Bøn / affbede den Euige GVD / huess hans Kongelig Maiestat wtilbørlige / kunde haffue forseet sig / Jmod sit Kongelig Naffn oc Regemente / eller i nogen anden maade / syndet oc fortørnet GVD.

Desligeste at hans Kongelige Maiestat / oc kunde loffue oc tacke den Euige GVD / som met sin Faderlige Godhed oc Bistand / haffde beuaret hans Naadis Land oc Riger / i alle maade wskadde / indtil den Dag / der til met / at hans Kongelig Maiestat / kunde bede oc begiere aff GVD / at hand vilde oc her effter / forlene oc metdele hannem / den rette oc sande Visdoms oc Sterckheds Aand.

Saadanne

Saadanne ypperlige oc Gudfryc-
heds øffuelser / skede icke vnyttelige oc
tilforgieffuis / Men giorde hans Kon-
gelig Maiestat / stort oc vsigeligt gaffn
oc nytte / Ja icke aleniste hans K. M.
men ocsaa alt hans Naadis / gantske
Rige oc Riges indbyggere / allesammen
oc huer serdelis.

Thi der aff kom det/at wi aff Guds
Naade haffde languarende Fred oc Ro-
lighed / Her aff bleff den Christne Kircke
oc Skoler forfremmede / her aff bekomme
wi Guds velsignelse oc benedidelse / her
aff er det skeet / at den Salige Herre/
haffuer ladet effter sig / it lycksaligt oc
blomstrinde Rige/offuerflødelige begaff-
uet met alt got.

Denne vor Naadigste Herris oc
Kongis Gudfryctighed / maa icke alle-
niste wi glæde oss aff/ som aff GVDS
Godhed / haffue faait saadanne mange
oc atskillige velgierninger / men ocsaa
fremmede oc Naffnkundige Mend / for-
undrer sig her paa / oc met stor Loff oc
Rooss saadant anseer / der hoss oc sige/
at de aldrig haffue læst eller hørt / saa

stor / end sige større / Gudfryctigheds øffuelser / hoss de gamle Keyser oc Konger.

Jeg vil icke meget tale om det / ieg haffuer selff hørt / vden Lands i fremmede Academier, aff høylærde oc ypperlige Mend / som vaare samme Academiers Fædre oc Hoffueder / at de met Hiertens glæde / haffue priset oc kundgiort / vore Kirckers Stat oc skick / i disse Land oc Riger / haffue oc lignet den / ved de Gudfryctige oc tro Christnes samfund oc Enighed / som leffde i Capernaum vdi CHRISTI Tid / der hand selff predickede oc giorde Mirackel for dem.

Vdaff denne store oc merckelige omhyggelighed / som vor Salige Herre oc Konge haffde / baade for Guds Kircke / oc for sine vndersaatte / kunde wi klarlige forstaa / huorledis at Anabaptister oc andre Kettere vanære oc forringe Øffrigheds embede / som sige oc mene / at Øffrighed / ere ickun lige som fæhyrder / eller de som rycte andet queg / der skulle allene forsørge / deris vndersaattes legomme oc Bug / det er / at det er noch / om

om Øffrighed / alleniste vare paa disse Bud: Du skalt icke sla ihiel / du skalt oc icke stiæle/etc. Men denne Salige Kong FRIDERICH/ forstod sig langt bedre i denne sag/ om sit Embede oc Regemente/ hans Naade viste vel/ at hans K. M. vaar derfor aff Gud ophøyet/ offuer andre Menniske / at hand skulde for alting/ lade prædicke / klinge oc forkynde Guds Low / som lyder om den Euige Gud / oc om den indbyrdis kierligheds oc Samdrectigheds baand/ som bør at vere iblant vise Folck / Ja iblant det gantske Menneskelig Kiøn / oc huad forskiel der er imellom ret oc vret/oc det først med ord/Siden oc met Gierningen/ at hans Naade/ skulde lade straffe moduillige oc haardnackede/oc hantheffue oc beskytte/de Fromme oc Retfærdige.

Denne Visdom oc Forstand/ vaar icke nogen Bugfylde/ men vaar en veynisere til GVDS rette Kundskab/vaar en synderlig mildhed oc nidkierhed / til at oprycke oc borttage dennem som icke vaar Haab til / at de vilde rette oc bedre sig/ vaar oc en retskaffen flittighed oc

vaagenhed / til at befrj oc beskerme den-
nem / som vaare fromme oc lydactige / oc
en Faderlige Kierlighed oc Barmhier-
tighed / til de retsindige oc Sactmodige /
huilcke hand oc inderlige forfremmede
oc Elskte.

Men efftertdi / der er ingen større
prijß eller ære / som kand ynskis / Stor-
mectige vise Konger oc Førster / end den-
ne gyldene Titel / der Skrifften giffuer
dem / som er / at de kaldis Ecclesiæ nutricij
det er / den Christne Kirckis Fosterfæ-
dre / da haffde oc visselige / icke alleniste
hans Naadis egne vndersaatte / men
ocsaa / andre vden Lands Folck / oc aller-
mest / de som for Euangelij bekiendelsis
skyld / aff Pauens Tyranskhed / vaare
fordreffne fra huß oc Gods / deris til-
flucht / til denne vor Salige Konge / som
den der vaar den hellige Kirckes / rette
Fosterfader i hendis allerdom / oc emod
dennem alle / Beuiste hans K. M. sig
saa Naadig oc Mild / at hans Naade
vaar / som den hellige Syrach siger / de
Faderløse en Fader oc verie / oc som
Nazianzenus smuct siger / den gode
Herre

Herre vaar/de hungrigis Brød/de nøgenis Kiortel/de Faderløſſis Fader/en Haffn for dennem/ſom haffde Seylet wdi ælendigheds ſtorm oc wuær. Oc intet kand ſaa herlige ſigis/ at denne Salige Kongis Gudfryctighed oc Godwillighed/io offuergick det altſammen.

Oc beſynderlig/gaff denne Salige Herris Gudfryctighed ſig tilkiende/ mod Kirckernis oc Guds Ords Tienere/ huiſſ aarlige indkom oc Beſoldning/ hans Naade/ icke alleniſte beſkickede oc forøgte/ men ocſaa met ſin Kongelig Maieſtats Breff oc Fordring/Bød/at deris ager eller æng/Græſſgang/Tiende/ eller anden indkom/ſom tilforn aff hans Naadis Forfædris/ Gudfryctige Herrers oc Kongers rundhed/vaar tillagd/ til Guds Ords Tieneris ophold oc Føde/ oc til Kirckernis Bygning oc Forbedring/om noget der aff/vaar wdi lang Tid/ met wret kommet der fra/til andres Gaffn oc Brug/ da ſkulde det ſtrax vfortøffuet henſkickes/ wden all modſigelſe/til rette oc Lowlige Brug igien.

 Saadan

Saadan hans Naadis Municificents oc rundhed/ Beuistes icke alleniste Guds Ords Tienere/ men ocsaa/ Sogne degnene oc Schole tienere/ huor deris indkom oc vnderholdning/ icke vaar saa stor/ at den kunde vere nock / til deris Erlige oc rundelige ophold / dennem forøgte oc forsiunede/ hans Kongelige Maiestat / enten met Krunens tiende / eller aff sin Naadis egen rundhed.

Der til ocsaa / der denne Fromme Salige Herre / vel viste oc ansaa / at Kircker oc Skoler / icke kunde vere / den ene foruden den anden / men at den ene skulde io endelige / opholdis oc forfremmis formedelst den anden / efftersom at alt det som vdrettis enten i Kircker eller Skoler / Stemmer altsammen der hen/ at Guds ære kand der wed forfremmis/ saa at alt deris Arbeyd oc formue / skal vere visse vidnisbyrd / om den Euige Gud / oc hielpe til / at den Himmelske Lærdom / kand forklaris / skal oc vere rette middel oc redskab til/ at Samdrectighed kand holdis i Menigheden / skal oc der til met / vere det gantske Menniskelige

kelige leffnets ornamente/ hæffd oc be-
prydelse.

Der hans K. M. dette ansaa oc Forstod / at hans Naadis Høymectige Naffns rycte oc prijß / icke met bedre lempe/ eller met større ære / kunde for-fremmis oc fordris / til hans K. M oc alle voris efftterkommere / icke kunde den fromme H. H. heller forskylde noget aff Guds Kircke/ aff Land oc Riger/aff sine vndersaatte oc Menighed / eller aff alle Folck / Fattige oc Rige / end om hans Naade/met al troskaff/ omhu oc veluil-lighed/ hulpe/ forbedrede oc hulde ved Mact/ denne Academie oc Høye Skole/ huilcken / der er funderit oc stifftet aff hans Naadis Aalde Faders Fader / CHRISTIERNO I. disse Nordlands Rigers Mectige Konge / som aff den synderlig vilge oc behagelighed hand haffde / til Bogelige Konster / oc til den Christne Kirckes forfremmelse/ Begierede oc fick aff Paffue SIXTVS, oc aff Keyser FRIDERICH, alle Priuilegier oc Fri-hed/ som it Academie, met hendis lem-mer oc alumner/ rettelig Bør at funderis

oc

oc Stadfestis met/Anno 1479. den 1. Iunij.

Disligeste aff hans efterkommere/ andre Stormectige Konger / oc besynderlig / aff vor Salige Kongis Herre Fader/CHRISTIANO III. Aar 1539. den 10. Iunij, bleff forbedret oc forøgt met meget got / lige som it kaasteligt liggende Fæ/oc Rigens skøne Ornament oc beprydelse,/ huilcket ocsaa denne Salige H. H. aff sin Salige Herre Fader/ vaar befalet oc betroet/ at hantheffue oc forfremme.

Oc efterdi den Salig Herre/Elskte den rene oc sande Religion/ oc den Himmelske Sanhed / haffde hans K. M. oc it Faderligt Hierte oc Sind til Bogelige Konster oc Lærde mend / vnte oc alle sine vndersaatte gantske vel / oc der den Fromme Herre hørde/ at vngdommen/ Bleff rettelige oplert i Gudfryctighed/ oc Bogelige Konster / baade i dette Academie oc Høye Skole / saa vel som i andre Skoler / oc der saa / formedelst Fromme Tuctemesteris flittighed oc øffuelse / opuoxte oc forfremmedis/ i Lærdom/

dom/ i tuct oc gode seder/ mange smucke oc fine vnge Personer / aff huilcke mand kunde vel Haabe / at der skulde i Frem-tiden bliffue de / som skulde kunde tiene sit Fæderne Land/oc vere duelige i Kirc-ker oc Scholer / oc med vise Raad / oc gudelige Lærdom/hielpe til at forsuare/ den sande Religion.

Saadanne merckelige oc ypperlige ting / betencte vor Naadigste Herre oc Salige Konge/ oc met stor omhyggelig-hed/ved sig selff offuerueyede oc betracte-de/ oc endog at den Fromē Herre/ aff sin egen synderlige Visdom oc forsictighed/ vel kunde see/huad som mest der til gior-dis behoff/ at Kircker oc Skoler / kunde hielpis oc bliffue bistandige: Dog lige-uel/paa det/at hans K. M. kunde høre/ Danmarckis Riges Raads oc Adelens villie oc samtycke der til/oc forstaa deris flittighed der wdi / da lod den Fromme Herre / huercken den hefftige oc farlige Suenske Feyde/ som da vaar begynt/ eller nogen anden høy Bestilning / om-hyggelighed eller omhu / som da besyn-derlige vaar paa ferde/ forhindre/ dette

hans Naadis / Gudfryctige oc nyttige forset/ eller affuende oc modstaa/ dette hans gode Hierte oc Sind / som vaar optend aff Begierlighed oc Kierlighed/ til den rette Visdom oc Gudfryctighed. Men lod sammenkalde/ de ypperste i Riget/ oc wdi samme merckelige Herredag oc deliberation, om atskillige høye oc victige sager/ vilde hans K. M. at dette stycke/skulde io endelige vere/ it aff de allerførste / der skulde fremsettis/ oc om huilcket / de skulde raadsla/ som vaar/ huad de vilde mene oc samtycke/om denne Høye Schole oc Academie huorledis den kunde rettelige hielpis/ oc holdis ved Mact.

Her kand ingen nock sige / met huor stort endrectigt samtycke / de Fromme Herrer allesammen / Bewilgede oc samtyckte wdi dette hans Naadis forset/ oc bleff saadan tale oc decret/ samme tid hørt aff dennem / at ingen ting staar oc sømmer/ en Konge oc Første bedre/ icke er der heller noget / som kand vere dette vort Fæderne Land/ nyttigere/ end dette/som er/ at hand offuer alting/synderlig

lig

lig forſiuner/ huorledis Kircker oc Aca-
demiet, kunde forfremmis oc holdis ved
lige / oc til deris rundelig ophold tilleg-
ge/det meſte mueligt er. Oc der begiere-
de de alle ſamptligen / met all ydmyg-
hed / at hans K. M. vilde lade dette
vere/ſin førſte oc ſtørſte omhyggelighed/
at de ſamme kunde / met indkom oc god
Beſoldning/ beprydis oc forœris.

Oc der denne Gudfryctige Herre/
paa ſamme tid fornam / at de Høylær-
dis / Doctorum oc Profeſſorum deris
Stipendia oc Løn/vaare dennem ringere/
end at de kunde holde ſig der aff / met
deris Huſtruer/ Børn oc Folck/oc beſyn-
derlig wdi dyrtid etc. Da icke alleniſte/
forøgte hans K. M. huer ſerdelis deris
vnderholdning / met ſtørre oc hederſom-
meligere indkom: Men end ocſaa / der
denne viſe oc forſtandige Herre anſaa/
at baade i denne Academie oc andre
Scholer her wdi Riget / vaare mange
fine oc vnge Perſoner / begaffne met
høye Gaffuer oc gode nemmer / om
huilcke vaar it ſynderligt Haab / at

 vdaff

vdaff dem i sin tid/ skulde bliffue Larde Mend / som vdi fremtiden kunde tiene/ den Christne Kircke oc Menigheden. Men formedelst / stor Armod oc trang/ som almindelige findis i denne Tid / Bleffue mange forhindrede / oc hendragne aff deris gode forset / at huess somme aff dem/ vel haffde begynt/Bleff dog der aff ynckelige Spilt oc Borte/ oc somme saare seent / komme til nogen Fruct oc Gaffn.

Imod saadan Armod oc trang/Beskickede hans Kongelige rundhed det saa/at de saare mildelige oc Naadelige/ Bleffue trøstede oc hiulpne. Oc vdi saa maade tencte hans K. M. oc rettelige / at der vel kunde bliffue huldet / en maadelige Forsamling / met smucke Personer / her i denne Schole oc Academie, som kunde studere i atskillig god Lardom/ oc lige som i en deylig haffue/ eller lystig Vrtegaard / der vel er ryctet oc ved Mact holden/ opuoxer mange oc atskillige skøne vrter / huilcke der optages/ naar de bliffue Mode/ til Menniskens nytte: Saa kunde her ocsaa / her

vdi

wdi denne Academie, opuoxe oc opleris wed Guds Naadis hielp/ Mange Lær-de Mend / som wdi sin tid kunde bliffue retskaffne salige Lærere/ oc Guds Ords Tienere / oc vere mange Christne / wdi disse Riger/ til Salighed / oc euige Velfert.

Derfor vilde hans K. M. aff sin Kongelige Godhed / oc sin egen Kundhed oc Bekaastning / at der iblant alle andre / som hid forsendis aff atskillige Stæder/ her i disse Riger/til at studere i denne Academie, skulde Hundrede Personer / haffue deris frj Kaast / huilcke der til skulde besynderlige / vduellis oc examineris, de som vaare fattige / om huilcke der vaar it got Haab / de som vaare Gudfryctige oc vindskibelige/ de som oc tilforn i andre triuialske oc smaa Scholer / haffde giort temmelige profect oc forfremmelse i Bogelige Konster.

Huor meget den Salige Herre / haffuer tillagt / til samme Hundrede Studenters dagelige Føde / oc rundelig ophold / troer ieg vel / at vere eder mere

 vitter-

vitterligt / end at det her meget giøris behoff at omtale. Thi den Fromme Salige Herre / i det Aar 1569. den 25. Iulij, stifftede oc tillagde frijt Gods oc Rente / til same forneffnde Personers vnderholdning. Oc foruden disse Hundrede / opholder endnu hans K. M. wdi andre Fremmede Land oc Nationer, fire Magistros, Blant huilcke de tre / er iniungerit oc forlagt / at de skulle studere i den hellige Skrifft / den Himelske Lærdom / Guds hellige Salige Ord / paa det / at den Christne Kircke oc Skoler / i disse Land oc Riger / icke skulle i fremtiden (saa langt som Menniske stod til at raade) lide nogen mangel eller Brøst paa Lærde Mend oc GVDS Ords Tienere. Thi wi mue vel befrycte at i sin Tid / for Menniskens wtacknemmelighed / vil komme stor Vildfarelse / Forfølgelse / vaade oc fare / Kaars oc Modgang offuer de Christne / oc den Christne Kircke / Mange Steder / at skulle bliffue / ødelagt oc forstyrret / saa at vore efterkommere / skulle end neppelige / kunde faa oc bekomme / Lærere der

i Huss /

i Huss/ oc inden deris vegge / skal torde lære oc vnderuise dennem / end sige wdi Kirckerne / huilcket som nu paa denne Dag skeer / baade i Nederland oc anden Sted/dissuær.

Naar wi ansee oc betencke/ saadanne vor Naadige Herris oc Salige Kongis / ypperlige velgierninger / da maa mand vel Rettelige/ oc aff stor oc høy Aarsage / Klage offuer den grumme Døds wbarmhiertighed / som aldrig lader sig nogen ting affbede / oc met Hiertens sorrig/ Sucke oc beskelige græde/at saa mild oc From en Herre oc Første / er OS arme elendige Folck / fratagen / vdaff huess godhed oc velgierning / alting wdi denne Academie, er saa deylig oc vel beskicket oc renoueret / at wi aff Guds Naade / fra all falsk Lærdom ere beuarede / saa at denne Høye Schole staar lige som wdi Blomster / aff atskillige frj Bogelige Konster / aff de hellige Tungemaal/ aff god oc nyttig Lærdom/ aff en mangfoldige Forsamling / met Disciple oc Studentere. Disligeste ocsaa / aff hederlige Høylærde mend / som ere

ere dette Academies, Fædre oc Lærere/ formedelst Huess Arbeyde/ Flittighed oc Lærdom/ alle Bogelige Konster oc Lærdom/ Rettelige oc tilbørlige forfremmis/ oc vngdommen Gudfryctelige oplæris/ i alt det som got er.

Ja den Salige H. H. haffuer icke alleniste/ denne Schole oc Academie, aff sin Fromhed/ i saa maade hiulpet oc forøgt/ Men wi see ocsaa andre particularer Scholer/ her i Riget/ meste part i huer By/ at vere i atskillige Maade/ bekreff- tede/ styrckede oc forfremmede/ forme- delst/ hans Kongelige liberalitet oc rund- hed.

Huad skal ieg tale/ om den ny oc Kon- gelige Schole/ som aff hans Kongelige Maiestats rundhed/ i det nest forgangne Aar/ er funderit oc stifftet/ met visse oc Euig indkom oc tillegning Stadfest/ at skulde bliffue oc holdis wed Mact i i SORØ Closter: Sandelig der er ingen til/ vden hand er slet oc aldelis affsin- dig oc gantze løss/ at hand io Maa be- kiende/ at saadan rundhed oc Gudfryc- tighed/ er io høyelig vert at prises/ met

alsom-

alſomſtørſt Rooſſ at Beprydes / oc he-
derlige for alle vore efſterkommere at
forkyndes.

Der hoſſ ocſaa/haffue fattige Folck/
Faderløſe Børn oc Encker / vel fornum-
met / ſaadan hans Kongelige rundhed/
for huilcket de oc vel tilbørlige/ met vſi-
gelige Prÿſſ oc Rooſſ / Maa forkynde
hans Naffn. Til Hueſſ trøſt oc hielp/
den Salige Fromme Herre / haffuer no-
gle Aar ſiden beſkicket/ icke aleniſte/ her
wdi Kiøbenhaffn / ſom er Rigens houit-
ſtad / en ſtor Summ Penninge at ſkulde
vdſettis/ ſaa at aff dennem aarlig Aar/
ſkal gaa Rente/ vedtørrende oc fattige
til hielp oc Biſtand / dog hoffuet ſum-
men wſkad : Men oc alleuegne i andre
Stæder/ſom vaare forderffuede/ forme-
delſt offuenfalden ſkade / eller oc komne
i anden Maade til Armod oc Fattig-
dom/giorde den Salige H. H. trøſt/ met
atſkillige Hielp oc Biſtand / ſaa at der
vaar ingen/ ſom io fornam / hans Naa-
dis Kongelige rundhed i mange Maade/
icke heller tilſtedde/hans K. M. nogen/
at ſkulde gaa / Trøſteløſſ oc forſkut fra
L ſig.

sig. Huad ville wi vider tale? Hans Kongelige Maiestat / vaar alle Vdlendige oc Fremmede en ret lyckelige / Ynskelige oc gledelige haffn oc tilfluct til Hueff Land/de met all dristighed hensøgte/ som vaare forjagde for GVDS Ords skyld/ eller iwdi andre Maade/ aff den Rommerske Tyranni / plagede oc forfulde.

Saa at det der skriffuis om Keyser Tyberio, rimer sig vel met denne Salige Herre. Thi den tid Keyser Tyberius bleff straffet oc tilspurt huorfor hand tog alle Penningene aff sin Rentekammer/ oc gaff til de fattige: Da suarede denne fromme Keyser/ at saa lenge som fattige finge Almisse / da skulde hans Keyserlige Rentekammer eller Land Kiste/ icke fattis.

Oc sandelige / det der Tertullianus den gamle Scribentere / in Apologetico Skriffuer / om Keyser Augusto: At Keyser Augustus, vilde ingenlunde kal-
dis

dis nogen Herre / men en Fader / Thi at vere en Herre / det hører ens Mact oc welde til / men at kaldis en Fader / det bequemmer hans godhed oc Fromhed. Saa kand dette vel oc tilleggis oc sigis / om denne vor Naadige Herre oc Salige Kong FRIDERICH, Fordi den gode Herre / haffde saadan affect oc Hiertelaff / mod alle sine vndersaatte / thi vere sig huad stat oc aarden / det kunde vere / da vaar hans Naade / dennem altid redebon / Elskte altid Sandhed / vor altid Fiendsk suig oc Bedregeri / stillede gierne klammer oc trette / nedlagde all Wenighed / som kunde vere blant Adelen / Ja forligte all Vsamdrectighed i alle Stater / lagde oc vind paa at bortage wtilbørlige Mistancke / beflittede sig oc / at Venskab kunde holdis iblant alle / fattige oc Rige / Ja den Fromme Herre / Kom alting saa vel wdi laffue / at hans K. M. huercken formindskede Adelens anseelse oc authoritet, ey heller tilstedde / at vndersaattene skulde fortryckes / eller forleggis aff Tyranskhed oc offueruold.

Huor kier den gode Herre haffuer oc hafft eder / i velbyrdige Danmarckes oc Norgis Adel / oc met huor stor Vindskibelighed oc flittighed / hans Kongelige M. haffuer heller forøgt oc forsuaret / eders dignitet oc Frihed / end den vndertruckt / kand eders velbyrdighed / det allerbest forfare oc bekiende.

Oc der som wi nu Endelige ville acte / den Fromme Herris flittighed oc omhyggelighed / huorledis disse Lands oc Rigers Grentzer / ere forsuarede oc i fred huldne for vduaartis Fiender / da er det vel vert at forundre / huad hans K. M. haffuer der om / hafft i Sind oc Tancke / huad hans Naade met gierningen der til beuiste / huad hand oc der wdi / met sin Befalning / haffuer vdret oc bestillet / at mand io saa høyelig / vel maa prise dette / som alt det andet.

Thi naar hans K. M. besaa / Slot oc Fæste / Forlæninger oc andet saadant i disse Land oc Riger / da beuiste hans Naade / sin vindskibelighed oc flittighed / at den gode Herre / neppelige lod nogen tid gaa forbi / førend hans Maiestat

tat haffde opret oc opbygd/ Huess skade som vaar kommet paa Slot oc Feste/ som enten vaare nedbrudne/ eller opbrende aff Rigens Fiender. Ja huad skal mand sige om Halland oc Skaane/ Huess festninger/ Slot oc Steder/ den Salige Herre lod opbygges/ forbedres oc bekrefftis/ met Stercke Taarn oc faste Mure.

In summa/ altid vaar den Fromme Salige Herre redebon/ at beuise sig omhyggelig/ for sit Fæderne Land/ for sine vndersaatte oc den gantske Menighed/ indtil hand fick fuldkommet/ alt huad hand haffde i Sinde.

Oc om ieg vilde end aldelis tie/ oc intet tale der om/ Da skal den Sag vist nock tale sig selff/ thi der gaar Siun for sagn/ oc forfarenhed skal giffue denne hans Naadis flittighed oc omsorrig tilkiende/ oc for allting/ det Kongelige Slot/ Kroneborrig/ huilcket der met fast vold oc Mur/ met dybe oc faste Graffuer/ met Høye Taarn/ met store Skyt oc anden Krigsvern/ alsomsterckist oc fastist er berystit oc beuebnet/

Hueſſ lige icke aff mange er ſeet / oc icke allene diſſe Rigers inbyggere / Men oc Fremmede oc Vdlendige / ſig gantſke paa ſaadan ſterck Befeſtning / der hoſſ ocſaa beprydelſe oc Ornament, offuer det gantſke Slot / forundre / oc ſtorlige Begiere / ſaadant at beſkue. Dette giff=uer klarlige / vor Salige Herris oc Kon=gis flittighed oc omſorrig tilkiende / for ſine Land / Riger oc Menige vnderſaat=te / Oc at ieg ſkal met faa Ord / alting befatte / at haffuer der i vor tid / veret nogen Førſte / ſom haffuer Regieret / off=uer Land oc Riger der gierne / vilde vere vnder hans Mact / oc ſom Zenophon Skriffuer / Volentibus imperauit, &c. Da haffuer det viſſelige veret / denne Salige Herre oc Konge / Kong FRIDE=RICH.

Thi alle oc huer ſerdelis / haffde hans K. M. hiertelige kier / ſom oc Billigt vaar / lærde Folck / Borgere / Bønder / Fremmede oc Vdlendige / oc for alle / velbyrdige oc Adels Perſoner / Hueſſ tro=ſkaff oc æractighed / hans K. M. meget anſaa / ſaa at naar det gick dem vel / da

holt

holt den Salige H. H. for / at vere sin egen Velfert den Fromme Herre/ giorde sig oc mere glad oc lystig / end Høy oc Stolt hoss dem/ beuiste sig mere venlig oc Beleuen/ end haard eller vmild.

Denne gode Herre/ viste oc vel besynderlige at moderere sig / saa at hans K. M. tempererede Strenghed / met Naade oc Mildhed / der til ocsaa / icke vaar saa mild / at hans Naade / io vdi groffue Synder oc Laster / som giengse ere iblant Mennisken / oc aff huilcke GVD kand fortørnis / oc tit oc offte/ Straffer Land oc Riger for saadanne/ lod Retfærdighed haffue sin Gang / effter GVDS Mandat oc Befalning. Her til vaar hans Naade oc altid Redebon/ at giøre huer Mand skiel oc ret høre de fattige Folckis Klagemaal oc Supplicatzer/ dennem flittelig grandskede oc affskedede. Gierne ocsaa Raadslo met Danmarckis Riges Raad oc andre forstandige Mend/ om drabelige oc merckelige Sager / huilcke som disse Riger anliggendis vaare/ end ocsaa Fremede Herrers oc Førsters Gesante / selff Personlig

lig hørde / oc Naadelige gaff giensuar/ om det som hørde til Fred oc Enighed/ oc synderlig til Guds Ords / oc Religionens forfremmelse. Samme Gesante som hans K. M. besøgte oc gieste/vndfick hans Naade mildelig / oc icke dennem/wden synderlig tractering/oc Kongelige Rundhed oc Skenck/ afferdede oc affskedede til deris Førster oc Herrer igien.

Her Bør oß icke / wdi denne Salige Herris Rooß oc priiß/ at acte de ypperlige Gaffuer / iblant de ringeste / met huilcke / hans K. M. vaar begaffuen/ som vaar: Snildhed/ Forstand oc veltalendhed / saa at naar hans K. M. falt i nogen tale/da haffde den meget paa sig. Ja vaar fyndig oc aluorlig/der til met / vaar den Salige H. H. met begaffuen paa sin K. M. Personis vegne/ met en deylig oc oprictig statut/ i sin Sind oc hu vaar hans F. N. astadig/ wdi Freds tid / vaar hans Naadis Leffnet / Skickelig oc vstraffeligt / wdi Krigs tid / Beuiste den Fromme Herre sig fyrig oc mandelig / oc saa vel i Fred/ som

som i Krig / vaar den Salige Herre al-
tid snild oc Forstandig / oc ieg troer vis-
selig/ at her er ingen / som io bekiendet/
alt dette saa i Sandhed at vere.

Der haffuer oc i Fordom tid veret/
Høymectige Førster/Keyser oc Konger/
huiss Gudfryctighed oc flittighed/ til at
forfreme den Christelige Religion / om-
hu for Kircker oc Scholer/ at holde ved
lige / huiss Mildhed oc Sactmodighed
mod deris vndersaatte/oc andre saadan-
ne ypperlige dyder/ere met flit beskreffne/
oc der hoss beprydede met høye Titeler/
met megen Ære oc Prÿss. Blant huilcke
CAROLVS Magnus er en / icke aff de
ringeste / hand som vaar den første / der
omuende Saxen Land/ til den Christeli-
ge Religion/som tilforn tiente affguder.
Oc før end hand saadant kunde vdrette/
da nøddis hand / at Krig met dem i 30.
fulde Aar / oc i midler Tid / tit oc offte
bleff offueruunden / men oc tit offuer-
uant dennem igien/ oc paa det sidste/
fick gantske Offuerhaand / offuer den-
nem.

 Derfor

Derfor paa det/den hellige Euange-
liske Lærdom/ kunde holdis ved Mact/
oc vijdere vdspredis oc forkyndis / stiff-
tede hand der/ Mange Biskopsdømme/
huor hand indsette oc befoel fine / Guds-
fryctige oc Lærde Mend / at de skulde
forfremme der i de omliggende Land/
den rette oc sande Himmelske Lærdom.
Oc paa det/ Kirckerne icke skulde fattis
duelige oc stickelige GVDS Ords
Tienere / da ordinerede hand oc mange
Stifft oc Dom / huilcke wi nu kalde Ca-
nicke Dømme.

De samme Stifft oc Domme/skulde
vere lige som Theologiske Scholer / wdi
huilcke/ Frome / Gudfryctige Personer/
skulde oplæris/baade i Guds Ord/oc an-
dre Bogelige Konster / Oc atskillige
Tungemaal/som høyelige vaare nyttige
oc fornøden/til dennem/som i den Christ-
ne Kircke/skulde Predicke ocLære andre.

Oc Sandelige / det sinnis ocsaa / oc
giffuer sig tilkiende aff atskillige Histo-
rier oc Bøger/ som findis effter dem/ at
samme Første Bisper wdi Saxen haff-
ue veret herlige Euangeliske Predickere

oc

oc ypperlige Mend / begaffuede oc be-
prydede met den Hellig Aands Gaffuer
oc vidnisbyrd / Ja rette Gudfryctige
Bisper / som vel vaare det Naffn verde /
som Ansgarius Hamburgensis, oc andre
hans Medbrødre. Thi de forkyndede
den hellige Euangelij Lærdom / met al-
somstørst vaade oc fare / iblant de aff-
guds dyrckere oc hedninger / paa den
Tid / i Lante Saxen / oc wdi dette vore
Faderne Land / Danmarck: Wdi Nor-
ge / wdi Suerig / wdi Früsland / oc anden
Sted: Huor vdaff mange / Ja den stør-
ste part / bleffue omuende / oc finge en
sand Kundskaff / om Guds Søn JE-
SV CHRISTO.

Saadant ypperligt Gaffn / oc wsi-
geligt gode / kom denne CAROLVS
Magnus aff Sted / huorfor hand oc met
rette Rosis oc Berømmis aff alle hans
effterkommere / men Verden staar.

Huad skal ieg sige om andre Høymec-
tige Keyser oc Konger? Som icke
Bluedis ved / at idelig indgaa wdi Aca-
demier oc Høye Scholer / forsørge oc

 opholde

opholde Lærde oc skickelige Mend / oc høre dennem offte met stor Reuerentz / Ære / oc flittig paa actelse / huilcke der oc finge stor Bistand aff lærde Mends Bøger oc Skrifft / i deris vanskelige Regemente. Mand veed oc vel at sige / aff dem / som selff haffue veret merckelige Lærde / men ieg vil icke tale om Hedninger eller Grecker.

Mange Historier vidne oc om Theodosio, huor stor vilge oc Kierlighed / hand haffde til Bogelige Konster.

Wi læse oc om Constantino, huor kundelige hand opholt Lærde Mend / huilcken som oc stifftede mange Scholer / lod oc Lærefædrenis Besoldning oc Løn / i mange maade forøgis.

Saadanne merckelige Førster / som saa i alle Maade / haffue giort deris største flit / oc haffuer beuist deris allerstørst omhu / huorledis Kircker oc Scholer / kunde bliffue ved Mact / Fattige Folck / Viduer oc Faderløse Børn / kunde forsørgis oc hielpis / dem Bør visselige met al ret / Høyelige at Rosis / oc wi mue vel sige om dem / at lige som de-

ris

ris Regemente oc idret / er Hederlig oc ypperlig / saa Bør oc alle Gudfryctige Menniske / at lade saadanne deris ypperlige Gierninger oc dyder / haffue it euigt Naffn / oc hukommelse hoss alle.

Denne er deris allerstørst Rooss oc Ære / Men huad heller du vilt ansee deris Gudfryctighed / eller omhyggelighed for den Salige Lærdoms forfremmelse / eller deris Mildhed oc Godhiertighed / Mod arme oc bedrøffuede Menniske / eller oc en ret aluorlig omhu oc flit / til at holde Fred oc Rolighed i Land oc Riger / da skaltu vden all tuil befinde / vor Salige Herre / Kong FRIDERICH, om den fromme Herre / icke maa sigis / i disse dyder / at offuergaa forskreffne Keyserer / Sandelig / Da maa hans Naade dog vel Regnis i alle Maade der vdi / at vere dennem lig.

Sandelig ieg haffuer icke nogen lyst / at tale eller skriffue det / som icke kand siunis troligt at vere / eller at Rose oc berømme nogen ting offuer sin rette Maade / men efferdi den HelligAand e-met langt større Rooss oc Ære berøm-

mer oc ophøier/Gudfryctige Konger oc Førster / end noget Menniske / met alsomstørst ord oc tale/nogen tid skal kunde formaa at giøre / Besynderlige wdi den 47. Psalme / der hand igiennem Prophetens Mund saa siger: Førsterne iblant Folcket / ere forsamlede til it Abrahams Guds Folck / Thi Gud er meget ophøiet hoss skioldene paa Jorden.

Her kundgiør den Hellig Aand / at der skal altid vere nogle Konger oc Førster/ som skulle bliffue hellige Menniske i den Christne Kircke / oc vere vduaalde til den Euige Salighed / som oc skulle aff gantske Mact oc Formue / formedelst deris Gudfryctighed / hielpe oc styrcke det hellige Euangelium paa fode / oc den Christne Kircke forfremme.

Saadan maa wi vel (vden all hylckkleri) Bekiende vor Naadige Herre oc Konge / at haffue veret / i denne sidste Verdens tid. Thi der som wi vilde oc ligne / denne Salige Herre / ved de gamle fremfarne Danske Konger/Sandelige da

kunde

kunde wi neppelige finde hans Naadis lige der iblant. Thi skal mand prise oc rose de gamle Dānmarckis Konger som de oc ere stor Rooss oc Prüss verde / huilcke som enten haffue ladet opbygge Kircker / eller stifftet Closter Scholer / eller andre Monumenter, eller oc / wdi huessanden Maade / de haffue beprydet / hiulpet oc forfremmet / Danmarckis Riges Menighed / oc den Christelige Religion / huo vil tuile der paa / naar Mand offueruevyer alting / met huilcke / de indlagde saa stor Ære oc Loff / baade aff deris egne som da leffde / oc aff alle deris Efftertkommere / at vor Salige Herre oc Konge / Kong FRIDERICH den anden aff det Naffn / Bør io met rette at actis oc Berømnis for dem alle ?

Den gamle Historiske Scribent Helmodius Presbyter, giffuer Kong Harald den Siuende / som vaar Kong Gorms den tredies Søn / aff det Naffn / denne merckelige Rooss oc Prüss / i huilcken hand kalder hannem Regem Christianissimū, det er / den Christeligste Konge / ia siger oc / At hans lige vaar da

icke

icke iblant alle fremfarne Danmarckis Konger/huilcken der omuende/saa mange Land oc Folck/til den Christelige Tro/ oc den rette Guds dyrckelse/ oc paa det sidste Scriffuer hand/ at der hand haffde Regieret wdi 50. Aar/ bleff hand aff sin egen Søn/ Suenottone/ Som vaar affalden fra Gud/ oc en Guds Bespottere oc hans Ords foractere/ iaget fra Land oc Rige/oc der til met aff liffuet for Christi Naffns Bekiendelse/ oc GVds Ords forfremmelse skyld/ Huorfor hand skriffuer hannem/icke aleniste/ at maa regnis iblant de Christne Konger/som GVD da vaare Behagelige/ Men ocsaa iblant de hellige GVDS Martyrer.

SAXO som Skriffuet vor gamle Danske Krønicke/ om fremfarne Kongers idret i Danmarck/ priser ocsaa Kong Knud den 4. (som meenlig kaldis S: Knud) huilcken/ der mand skreff Herrens Aar/ 1078. fordi hand haffde huff oc vilge/ til at forfremme Guds Ord oc det hellige Euangelium, som hand falt ned paa sine Knæ for

Alteret/ i Ottense i Fyen/ i Sancti Albani Kircke / bleff hand ynckelige / oc met stor Martyr / aff sine egne vndersaatte/ ihielslagen oc formyrt.

Den Scribent Crantzius/Beskriffuer ocsaa/den Stormectige Kong Gøtrichs offuerflødige rundhed / at hand met den offuergick / alle andre fremfarne Konger i Danmarck/ oc der met/ forhuerffuet sig it stort Naffn oc rycte/ offuer den gantske Verden.

Der som det icke skulde bliffue for langt oc Kiedsommeligt/ at læse i denne Oration, da kunde vel her opregnis flere Historier / om fremfarne Danmarcks Kongers ypperlige dyder oc Fromhed/ Men iblant andre merckelige Historier/ bør icke denne /at forglemmis/ huilcken som er beskreffuet/om den mectige Konge / Kong Waldemar den første aff det Naffn/ som vaar en mectig Konge vdi Danmarck / huilcken som met sin gode act oc forset/til at forfremme den sande Religion/ icke lod sig forhindre / aff nogen vaade eller fare / Sparede oc ingen vmage eller Møde/førend hand fick om-

 uent/

uent / alle de Vendiske Steder / til den Christelige Tro / oc før end de lode aff / at røffue de smaa Øer i disse Land oc Riger / oc plustre oc plyndre / de Skib som Seylede i Strømmene.

Er oc i Sandhed / samme Mectige Kongis / aluorlige Gudfryctighed til Gud / vel Verdt at mercke.

Wdi denne Stormectige Kong Waldemars tid / fandz der i Lante Ryen / en Affgud oc Idolum, Som kalledis *Suanteuitum*, som icke i lang tid kunde oprydkis / eller ødeleggis / huilcken oc indtil Høylofflige Keysers / Keyser FRIDERICHS Tid / den Første aff det Naffn / Bleff met Saadan Gudelighed ærit oc dyrcket / som efterfølger / at naar de Vendiske indbyggere / komme did at Bruge deris Fiskeri / oc ginge der i Kircke / da offrede de / til den samme Affgud huert Aar stor skenck / Disligeste ocsaa / Andre wden Lands Kiøbmend / som Aarlige Aar / komme did mangfoldige / for samme merckelige Silde Fiskeri / huilcket vaar paa den Tid hoss dem / som oc nogen tid forleden / offuerflødeligen

gen

gen vaar i Skaane/ oc i disse forgangne Aar/ temmelige (GUD ske loff/) i Norge veret haffuer.

Denne Store oc Groffue Affguderi oc Hedenske Guds dyrckelse/ kunde den Fromme oc Gudfryctige Herre/ for ingen deel lide eller fordrage/ Men opryctte omsier oc ødelagde samme Affgud/ oc opbrende hans Kircke/ oc forordinerede/ at Bisp Absalon, som vaar met paa samme taagh/ skulde lære oc vnderuise dem wdi Guds hellige salige Ord/ oc formedelst Daaben/ stadfeste den Christelige Tro.

Siden stifftede hand/ oc tillagde stor Indkomst oc Rente/ til hielp/ at de rette Guds Kircker/ oc andre nyttige Steder/ der met kunde bliffue igien opbygde oc forbedrede.

Fromme Tilhørere/ huo er nu den/ som icke kand see oc forstaa/ at saadanne oc mange andre/ Høylofflige Gierninger/ som disse mectige/ gamle Danske Konger/ haffue bedreffuet/ ere io merckelige Tegen oc vidnisbyrd/ til en ret Tro oc sand Gudfryctighed/ som haffuer veret

wdi dennem ? Eller oc / huem er her saa affsindig/groff oc wforstandig/der vilde berøffue oc fratage / Saadanne mectige Konger oc Herrer/ deris rette tilbørlige Ære oc Rooss for saadant ? Men huo som nu grandgiuelige vil ligne til Haabe / fremfarne Kongers leylighed oc vilkaar/hand skal sandelige vel befinde/ vor allernaadigste Herre oc Salige Konge K. FRIDERICH den anden/ at offuergaa dennem / wdi disse forskreffne / oc mange andre saadanne Stycker.

Endog det hellige Euangelium er offte formedelst disse Kongers Gudfryctighed oc flit / io vidsere oc videre vdsprid/ i disse Nordiske Lande i Verden/ oc GVDS Kircker ere / nogenlunde plantede oc forfremmede / dog alligeuel anamede de oc samtyckte der iblant / tit oc offte/ mange store oc groffue Vildfarelser / som Aabenbarlige vaare imod Guds hellige Ord / oc komme ingenlunde offuer eens / met de hellige Propheters oc Apostlers Skrifft. Heldst fordi/ der fandz disse Vildfarelser / wdi deris

Scho-

Scholer oc Kircker/ vdaff Dieffuelens
suig oc snedighed / oc formedelst Kon-
gernis oc Bispernis/ forsømmelse oc eff-
terladenhed/ som ere/ vrange GVDS
dyrckelser / i Steden for den rette san-
de Religion oc GVDS Tieniste/ der
nest om Closter løffte/ Item/ at Prester
icke skulde giffte sig / der til met / om
Helgens paakaldelse/ her hoss/ Herrens
Naderis forkrenckelse oc vanbrug / oc
andre saadañe vtallige daarskab oc abe-
ri / som Konger oc Bisper / obenlige
mod GVDS Ord sig antoge / huor
met de alt formeget ynckelige / Be-
krefftede oc Stadfeste / Paffuens falske
Lærdom oc Tyranni.

Jeg vil icke tale / om de ypperlige
Konger oc Mectige Førster / som haff-
ue ladet sig ynckelige bedrage oc forføre/
aff den Lærdom / om Fortrøstning paa
gode Gierninger / aff huilcken de toge
sig fore/meget at giøre/paa det de kunde
oc i saa maade sielff himmerige fortiene.
Huor aff der ere oc siden / opkomne saa
mange vtallige Slags Muncke/ huilcke
met alle deris anhengere / ere bewiste saa

 offuer

offuermaade stor Ære / vdaff mectige Konger oc Førster / der de aldrig vaare verde at haffue den ringeste Part / der vdaff.

Men vilt du nu grantske oc offueruëye vor Naadige Herris / oc Konges / Kong FRIDERICHS den II. met sin Salige Herre Faders oc Aaldefaders omhyggelighed for Religionen, oc hendis reenhed / da offuergaar hun andre fremfarne Danmarckis Kongers. Thi effterdi saa hans K. M. aff Guds Naade/vaar befriet/fra den Romerske Antichristis Vildfarelse / oc haffde anammet/den Salige / Rene oc wforfalskede Euangelij Lærdom / saa lagde oc den Fromme Salige Herre/aff gantske formue/ vind paa / at lige som hans K. M. i all sin liffs Tid / hadede den wgudelige Papistiske Affguderi aff hiertet / saa vilde hans K. M. huercken den see/ eller høre / Ey heller vilde der aff noget forstaa eller vide/ Men holt den i sin Hu oc Sind / aldelis foractelig oc vederstyggelig / saa tit som hans K. M. enten tencte der paa / eller hørde den Neffnis.

Oc

Oc efftersi hans K. M. allene sette sin Fortrøstning paa CHristum JEsum/ paa hans fortienniste oc verdskyld / da skal mand vel Tro/ at den Salige H. H. skulle villet Tusinde gange heller Dø / oc lade sit Liff/om det saa skulde gielde/end fornecte oc forsage troen til CHristum. Thi naar hand end Skiønt Døde / viste hans K. M. vel/at hand icke bleff borte i Døden / Men at hand formedelst opstandelsen / skulde bliffue delactig i Saligheden / som Athanasius de incarnatione verbi DEI, deylige forklarer.

Vdi andre maade/beuiste den Fromme Salige Herre sin Tro oc Mening/ at efftersi hans K. M. haffde vdaff Guds Ord lært / at gode Gierninger kunde i saa maade/høyelige Rosis oc berømmis/ naar de skee aff dem / som ved Troen/ ere Retfærdige giorde/ Thi da ere de/ en stor tacknemmelighed oc behagelighed for GVD/Ja dyrebare oc welteckendis/ naar de / i saadant Gudfryctige forset/ legge vind paa/saa meget / som dennem mueligt er / atforfremme Euangelium, ocsaa til deris effterkommere.

Ja

Ja visselige / sette icke hans K. M. sit Haab/eller tillid/ til nogen sine gode Gierninger / Men holt dem vist oc fast/ at de vaare ickun Lydactighed / emod den Euige G V D/ til huilcken/ G V D haffde Behagelighed. Derfore/lod den Fromme Salige Herre / sig icke tycke/ aff nogen sine Velgierninger/eller der aff berømmede sig/men vaar sine vndersaatte / til it Gudfryctigheds Exempel/ offuer huilcke hans K. M. Regierede / oc icke actede / nogen baade / eller fordeel der aff / som mange tit oc offte / haffue meent oc giort.

Jeg vil icke giøre det for langt / om denne Salige Herris Jdret/ oc dyder/ at opregne/men kaartelige/huad heller/ wi ville ansee/hans K. M. Gudfryctighed/ oc flittighed/ wdi hellige Bestilninger/ wdi Kircker at holde ved Mact / som vaare/aff de gamle Funderede/Stifftede oc fornyede/eller oc wi ville ansee / Slot oc Befestninger / da befinder wi i alle Maade/vor Salige Herre oc Konge/at offuergaa / alle fremfarne Danmarckis Konger/til huilcken Part wi ville hensee.

Jeg vil icke repetere oc tale om andre hans Maieſtatis Gudfryctige Gaffuer/ oc rundhed/ om huilcke tilforn nock ſomlig omtalet er/ ſom hans Naade/ haffuer beuiſt/ tillagt oc forøgt/ Scholer/ Kircker/ oc Siugeſtuffuer her wdi Riget/ Ja/ moxen i huer Kiøbſted/ at ſkulde ieg/ huer Sted/ Serdelis opregne/ da ſkulde det bliffue/ formeget langt/ at fortelle.

Ville wi nu/ tilhaabe ligne/ alle ypperlige Gierninger/ oc Kongelige dyder/ met huilcke/ den Salige Herre/ mangfoldigen begaffuet vaar/ huo er der da til/ ſom nu leffuer/ at hand io/ maa ſig her paa forundre/ oc met ſtor Reuerentz oc Ære/ ihukomme den Fromme Herris Naffn? Oc beſynderlige/ naar mand hører/ ſaa ſtor oc wſigelige rundhed/ ſaa ſtor flittighed/ i Guds Fryct/ ſaa mange ypperlige/ oc Kongelige dyder/ om huilcke den gantſke vijde Chriſtenhed veed aff at ſige/ oc blant alle Nationer/ ere vdſpridde oc berømmede? Eller oc/ huem kand vere/ ſaa gantſke offuergiffuen oc wforſtandig/ at hand io maa/ Stedze oc altid/ ihukomme

den Salige Herre / oc saadanne / hans Naadis Velgierninger / sig lade til Hierte gaa / huilcke aldrig aff nogen / kand opregnis / met saa stor ære oc loff / som det sig Burde at skee.

Derfor effterdi det er gantske Wmueligt / at opregne / Saadanne hans Naadis / mangfoldige oc ypperlige dyder / huilcke / vel ere verde / at skulle beskriffuis / ia er oc vel forskylt / som eder alle / vel vitterligt er / dog alligeuel / vil ieg nogle aff dem / allene paa denne tid / intet wden neffne / at ieg der met / kand opuecke saa mange / som samme min Oration, paa denne tid høre / at de altid / samme hans Maiestatis / Mectige Gierninger kunde ihukomme / oc met tacknemmelighed / altid giemme oc betencke.

Men blant alt andet / er dette synderligt / som vel Bør / oc er werd / at optegnis / i Skrifften oc Historier / huorledis disse Høybarne Førster oc Herrer / Hertog HANS oc Hertog ADOLPHVS, Arffuinger til Norge / Hertog til Slesuig / Holsten / Stormarn oc Dytmersken / Greffuer

ver wdi Oldenborrig oc Delmenhorſt ꝛc. Denne Salige/ Høybaarne Herris/ Herre Faderbrødre. Endog/mange meente/at der ſkulde veret / blant diſſe Mectige Herrer/ nogen tuiſt oc wenighed. Derfor ſaadant falſkt at were/bleff tilkiende giffuet/i det/diſſe Stormectige Herrer/ effter denne Salige Herris oc Konges Villie / Selff Perſonlige præſenterede, i den ſtore Forſamling/ oc merckelige Herredag/ ſom vor forordinerit/ i Ottenſe i Fyen/oc lode ſig ſee/ at de/ kunde kiende/ oc ihukomme hans K. M. Velgierninger / oc der/ ſamme tid anammede / aff den Salige Herre / Sleſuig oc Femern i Forlæning / giorde oc deris eed / at de vilde bekiende ſig ſaadant aff hans Naade at haffue / Nyde oc Bruge / oc det met Serdelis Skick / oc Ceremonier, ſom den tid tilhørde / huilcke/ om ſkulde vere/ en Euig Beſegling/ at ſamme iurament oc eed aldrig/ ſkulde ryggis.

Saadant ſkede Anno Chriſti 1580. huilcket ſom eder alle / oc huer i ſynderlighed vitterligt er.

Dette Bør oc icke heller at forbigaais / huilcket som klarligen tilkiende giffuer / denne Salige Herris store omsorrig oc hiertelaff / for sine vndersaattis Velfart / oc Ewige Salighed / aff huilcket / wi vel kand ligne den Fromme Herre / met de Gamle Gredske Førster / huilcke som synderlige Berømmis aff de Gredske Scribentere / for Faderlig hiertelaff / mod deris Tienere oc Vnderdane. Oc synderlige Skriffuer Philostratus, huorledis at Achilles bleff tilspurt aff Aiace, huad det drabeligste oc farligste vaar / der hand haffde vdrettet / i sit Liffs fremgang. Huor til Achilles suarede / at hand synderlig altid haffuer lagt vind paa / at hand kunde dette wdrette / at hans vndersaatte / kunde altid leffue i Fred oc Rolighed. Derfor spør Aiax ydermere / men huad haffuer veret dig best oc roligst i dit Leffnet? Achilles suarer / dette samme. Ydermere spør endnu Aiax, huorledis kand en ting / baade vere farlig / oc rolig? Jo suarer Achilles. J det ieg haffuer voffuet mit Liff oc Leffnet for mine vndersaattis

ſkyld / da haffuer ieg formindſket min ſorrig oc omhu ſom ieg haffde for mine/ oc i de alſomſtørſte Farer da haffuer ieg altid veret frimodig / thi mit forſet / haffuer altid veret rictigt. Dette er i Sandhed / merckelige ſagt aff diſſe Hedenſke Folck.

Oc er dette icke heller ringere / ſom Poeten Homerus ſkriffuer / om denne ſamme Mectige Førſte Achille, huilcken ſom taler / om ſit møde oc Arbeyde for ſine underſaatte/huilcken tale er vel vert at merckis oc Bør at efterfølgis : At ligeruiſſ ſom en fuel/naar hans vnger de ere ſmaa / oc icke endnu kand flue / da vdfluer den gamle / oc voffuer ſig / at hand/ kand ſamble føde til de ſmaa vfløgde vnger : Saa haffuer ieg lid /mangen vaage Nat / for mine vnderſaattes Velfart / oc ſtaait i mangen Blodig Slactning / oc dette mit hoffuet i fare ſet/ 2c.

Saadan hiertelaff / mod ſine vnderſaatte / gaff oc denne Salige Herre til-

kiende/ i det / at hans Kongelig Maiestat/ingen møde / Arbeyde eller Bekaastning sparede / at alting i disse Land oc Riger/i Fred kunde holdis/huorfor hans K. M. anno 1586. paa en viss oc bestemd Tid / met andre Mectige Herrer/ Førster oc Førsters Gesandte oc frj Steders/komme tilsammen/ i Lante Luneburg/ huor hans K. M. Raadslo met forsamlede Førster oc Legater / om det / som hørde til Guds Ære/oc om den Christne Kircke / oc sande Religion / huorledis/ den kunde bliffue ved Mact holden/ forsuaret oc hanthefuet / baade mod Papistiske / oc andre Ketters vold oc gifft.

Dette er oc vel vert at berømmis oc antegnis / thi det dreber icke ringe offuer de Hedenske Førster / huilcke som alleniste / vaare omhyggelige / for deris Vndersaatte/ at de kunde/ her i Verden met Fredsommelighed/ haffue dette Liffs bedrifft / men denne Fromme / Salige/ Høybaarne Herre / icke alleniste saadant lagde vind paa at vdrette/ men ligeruis som Poeterne skriffue / at Atlas kunde

opholde

opholde Himmelen/huilcken/ som de dicte/ der skulde ligget paa hans Skuldrer: Saa vor baade den Himmelske oc salige Lærdom/ Retfærdighed/ Vndersaatternis nytte oc Gaffn / paa hans K. M. Skuldre lagde/ huilcke den Fromme/ Salige Herre / i sin Tid saa opholt / oc fordrede (tenckendis Stedze paa det Euige Liff oc Salighed) at hans K. M. Bør aldrig at forgettis.

Er oc icke dette/ i alle maade Loff oc Ære verdt ? At iblant alt det hans K. M. vaar forhindret oc besueret met/ da vaar/ dette hans Naadis største Anslag / at den Fromme Herre / icke alleniste/ kunde forsuare sine Land oc Riger/ met disse omliggende Øer: Men ocsaa at den Salige Herre / kunde affuerge fra alle Strømme oc haffner / Sørøffuere/ oc motuillige offuergiffne Compaaner / som vndertiden fantz oc optogis/ huilcke der vilde plyndre / hans Naadis Vndersaatte / huor paa / hans K. M. Aarligen vdrystede / Aarloff Skib/ met Søfarende Folck oc Sterck Krijgsmact / at icke aleniste/ disse Rigers indbyggere/

byggere / men ocsaa Vlendske i andre Land / haffuer Nyt der aff / Fred / Rolighed oc frj Pass.

Dette er altsammen skeet / formedelst hans Naadis omhyggelighed oc Bestilning.

Oc til denne Seilatz / giorde den Salige Herre / icke ringe Bekaastning / baade paa Skib oc Folck / huilcke / der huert Aar / vdseylede i Vestersøen / oc saa vijt som hans Naadis Strøme sig belangede / igiennem søgte / effter Fribyttere oc Sørøffuere. Huorfore / dette gantske Rige / Bleff formedelst saadan varetect oc vern / her til Dags / GVD skee ære / Beuaret fra all Vlycke / oc fra vduartis Fiender beskyttet. Men huad disse Land i fordom Tid haffue lid aff saadanne / giffue de Historiske Bøger / nock som klarligen tilkiende.

Sandelige / naar mand vil saadan hans K. M. Flittighed besinde / oc dissimellem hen see / til andre Vdlendiske Historier oc Exempler / da skal mand vel / kunde finde mange / baade Keyser oc Konger / saadant som vdkreffuis / til

deris

deris Regemente / at haffue forsømmet. Huorfore / baade de selff / oc deris Undersaatte / tit oc offte / ere komne i vaade oc elendighed. Men dette lader ieg sig bestaa / oc videre fremtraader til hans Kongelige Maiestatz andre Førstelige oc Kongelige dyder / som er / Iusticia quæ est finis legis, det er Retfærdighed / huorfor Lowen / Baade aff Gud / oc verdzlige Øffrighed / er forordineret oc wedtagen.

Denne Dyd / huilcken alle Førster oc Herrer / Bør at hantheffue / wden alle Personers anseelse / oc ved denne Sig den Almectigste Euige GVD / som er den Euige Retfærdighed / efterligne / at de i hans Sted / ere sette / her i Verden / oc hans Bestilning at skulle vdrette. Denne Dyd / siger ieg / haffuer stedze oc altid / ligget denne Christne Salige Herre wdi Hiertet / oc paa det / den disz Bedre / baade saa vel / iblant de ene / som de andre / kunde forfremmis / da lod hans K. M. tilsige / oc forkynde huert Aar / Herredage at skulde staa / vndertiden her i Kiøbenhaffn / vndertiden i Judland / i Fyen / oc anden Sted / huor den

Fromme Salige Herre / siuntis got at vere / i huilcke Herredage / der bleff fremset / huad som hørde / til Menniskens nytte oc Gaffn / huor ocsaa wden all giensigelse oc modstand / Bleff huer mand tilsted / vere sig huad vilkaar oc stat de Neffnis kunde / at fremgaa / baade for hans Kongelige Naade / oc for andre Mectige / Danmarckis Riges Raad / oc ypperste Adel som da forsamlede vaare / met deris Klagemaal / Breffue oc sager / som de haffde mod deris Vederpart at forhandle / i hans K. M. egen neruerelse.

Saadanne hans Naadis Vndersaattis Klagemaal / hørde den Fromme Salige H. H. saare mildelige / oc aff it retfærdigt Hierte (huilcket høyelige Bør at Berømmis / oc staar en Mectig Konge oc Første vel an) retfærdelige paadømde / der hoss / dennem som haffde en Retfærdig sag / dem beskyttede oc hantheffuede hans K. M. oc de som ginge paa Reffueklør / oc fore met Falsthed / dennem straffede den Fromme Herre / som tilbørligt vaar / ia hialp de Fromme / husua-

husualede gierne de Bedrøffuede / som hans Naade saa/oc de wskyldige fordede til al Retfærdighed/ saa/at wi her vdaff seer / hans Naadis Vndersaattis/ Hiertens Graad oc Klagemaal/i alle vilkaar oc Statter / huilcke der met giffue tilkiende / huor stor lycksalighed / her vaar i disse Land oc Riger / der denne Salige Herre oc Konge/ leffde.

Jeg skulde vel icke heller forgiette/ den store Bekaastning/ der hans K. M. giorde paa den Seylatz til Skaatland oc Engeland/ i disse fremfarne Aar/ Men efftерdi / at saadan vidlofftelig Gierning oc Handel/ icke wdi denne min kaarte Oration, kand begribis/ icke heller/haffuer ieg set mig fore / det altsammen/ her/eller paa denne Tid at beskriffue / thi at denne Time eller Timeglas/ som mand almindelige / pleier at declamere effter/ kand icke tilrecke/ dette altsammen / om denne Salige Herris Liff oc Leffnet / idret oc mangfoldige Gierninger/men lang Tid/Rum oc Stunder/ hører der til/oc bequemmer langt heller/

 velta=

veltalende Mend oc Oratoribus, end mig / det at fremføre oc beskriffue.

Dette vilde ieg saa kaartelige / paa denne Tid omtale / huilcket Jeg veed / huer mand vitterligt at vere / men huad andet / der denne Salige Herre oc Konge / haffuer bedreffuet / offuergaar denne tids leylighed / er oc icke heller tal eller ende paa / huilcket altsammen / ieg oc icke paa denne tid tør omtale / heldst fordi / at denne vor Naadige Herris / oc Salige Kongis Naffn oc rycte / er i alle omliggende Land oc Riger / saa vijt vdsprid / saa / at alle vide / aff hans Naadis vidberømde Gierninger / at sige / oc der er saadan almindelige tale oc rycte / om hans K. M. at der aldrig / i disse Land oc Riger / veret haffuer / en ypperligere / ey heller nogen Gudfryctigere Konge / end hans Kongelig Maiestat.

Men ieg Burde vel nu ydermere at tale / om alle de ypperlige oc Kongelige dyder / som hans Naadis Sind oc Hierte / vaar met begaffuet / huilcke sandelige / for deris mangfoldige offuerfløedighed / om ieg dem alle vilde opregne /

skulde

skulde denne min Oration, neppelige kunde faa/ nogen ende. Tiden skulde oc icke tilrecke/ at tale videre der om / men meget mere/forhindrer mit forset.

Men effterdisaa / det er oss alle vitterligt/At GUDS Fryct/er en Moder/ en Begyndelse oc en rood/ til alle andre gode dyder/ huorledis kand det da skee/ at den som haffuer elskt GVD i alle maade / Ja / den som haffuer beuist sig mild oc god/mod CHRJSTJ Lemmer/mod GVDS hellige salige Ort / mod klerckeriet oc Kircke Tienere. Ja oc den/som haffuer veret mild oc Barmhiertig mod alle Menniske/den som haffuer veret begaffuen met snildhed/ Forstand/ Forfarenhed / Stadighed / Venlighed/ Kierlighed/ oc andre Hederlige dyders beprydelse/ at icke allenisste / omliggende Lande/Hispanien/Franckerige/ Engeland/Skaatland: Men den gantske Tydske Nation / oc den gantske vide Christenhed/paa saadant sig forundrer/ celebrerer, oc for alle fremfarne Konger i Danmarck/loffuer oc priser. Effterdi denne Salige Herre/ vaar begaffuen met

denne dyd/ huem kand da denne Fromme Herre/met rette/andre Førstelige dyder/ berøffue?

Denne Gudfryctighed/ som er alle dyders Rood oc Begyndelse / oc huilcken/ som Apostelen taler/der er gaffnlig oc nyttelig/ til alting/ oc haffuer forietelse / paa dette neruerendis / oc det tilkommendis Liff/ Ja den der affuender oc formilder / dette Liffs/ oc all denne Verdens Mødsommelighed/ wlempe oc haarde wilkaar/ oc henfører oc leder oss/ til det Euige Liff/ som den gamle Hellige Lærefader Sanctus Augustinus siger.

Denne hans Naadis GVDFRYCTIGHED / siger ieg / Først haffuer dette vdrettet/at den Leffuende GVD/ haffde begaffuet hans Naade/ met den Aandelige Visdom/ met Troens styrcke/ met Trøst oc husualelse / met Seyeruinding mod Dieffuelen / oc Dieffuelens Lemmer. Her hoss ocsaa/med verdzlige oc Politiske Visdom oc Handel / som vaar / met stor Begrundelse oc vise Anslag/ i sin Naadis Bestilning oc Regemente/

mente / at huad / den Salige Herre / tog sig fore / gick alting lyckſalige aff / oc fick en god Ende.

Thi huilcken ſtor authoritet oc Kongelige myndighed / denne Salige H. H. hafft haffuer / i ſin Velmact oc Regemente / icke aleniſte / hoſſ ſine egne Vnderſaatte i diſſe Land oc Riger / men ocſaa / hoſſ Fremmede oc Vdlendiſke / i andre Nationer / er vel vitterligt.

Ja for diſſe hans Naadis Kongelige dyders ſkyld / haffuer den Euige gode GVD / ſaa benedidet oc velſignet hans K. M. i hans Naadis gantſke Liff oc Leffnet / at hans Naadis Land oc Riger / ved hans Beſtilning oc Regemente / haffuer i mange Aar / Nyt hans K. M. Gudfryctighed got adt / at diſſe Land oc Riger / haffuer ſtaait / vdi alſomſtørſt Rolighed oc Fred / fra atſkillige Fiender: Oc Rigens Jndbyggere oc Vnderſaatte / haffuer ſiddet / i Rolighed oc Samdrectighed / lige ſom vnder en Vinquiſte / eller Figentræ / ſom Skrifften taler.

Men

Men huad skal ieg mere sige: Saadan vor Naadige Herris oc Kongis Guds-fryctighed / haffuer icke aleniste / for-huerffuet oc tilført / hans K. M. saa meget got / oc saa stor Lyckfalighed: Men oss alle / som ere hans Naadis Vn-dersaatte / som nu igien leffue. Oc eff-terdi / der er intet bedre / end Fresomme-lighed oc Rolighed / da haffuer / GVD skee Loff / den Salige Herre oc Konge / oss alle den effter sig ladet / som det al-lerbeste oc nyttigste Klenodie / der oss nogen Tid / enten aff Forældre eller noget Menniske / kand effterleffnis.

Jeg vil icke tiden forlenge / eller tale ydermere / wden aleniste om dette / som oc synderlige fandz hoss hans Naade / som er TRYGHED oc TROFAST-HED / at den Salige Herre aldrig kun-de fordrage / suig eller bedregeri / men vilde stedze fordre oc forfremme Retten / at den skulde haffue sin Gang. Thi huad hans K. M. Loffuede / det holt den Fromme Herre altid fast oc wrygge-ligt / enten de vaare Adelske / eller Vfrj / huilcket / staar en Herre oc Første vel an /

Saa at hans K. M. vilde tusinde gange heller / lide skade / end rygge sin Tro oc Ord / som den Fromme Herre nogen giffuet haffde. Huorfore hans Naade / maa vel lignes met den Rommerske Regulo, oc andre / som for deris Ord oc Troskab / tit oc offte / haffuer ladet sit Liff.

Thi hans Naade viste vel / at huad en Herre oc Første / trofastelig loffuede met sine Ord oc eed / Bør eller kand / icke lettelige ryggis / men skal vere wdi GVDS Sted / lige som den Euige GVD selff / Personlige soer oc loffuede noget. Huorfore / den Fromme Salige Herre / vilde den altid saa wryggelige at skulde holdis / Ja / lod sig altid finde wdi forneffnde Troskab / saa / at hans Naade icke tilstedde / at nogen skulde giffue hans K. M. aarsage til / at bliffue Meeneedig / men her wdi / efterfulde / de gamle Hedninge oc Forfædre (som Cicero vidner) huilcke / der haffde intet Baand / som saa Stadelige kunde Binde oc Stadfeste / ens Tro oc

loffue /

loffue/Som hans Eed oc Iurament, der vaar oc intet som saa flittig bleff huldet som den/ oc Besynderlige/ en Førstis Eed oc løffte. Dette betenckte oc offuerueyede / denne Salige Herre/ oc lagde vind paa/at gaa i deris Fodspor.

Her aff kand wi betencke / huilcken stor vanlycke OS fattige Danmarckis Vndersaatte/er nu tilslagen/ at saadan en Konge/ vor Salige Herre/ er OS ved den grumme oc timelige Død/ som er Syndzens saald/ fratagen/ huilcket du Død / haffuer aff din store Mact vdrettet / Du som beuiser din hadskhed/ oc Grumhed/ saa snart mod den høye som den laffue/ia heldst mod den fromme oc Gudfryctige / huilcke du wden all Naade/skill ved dette timelig Liff. Ja du Død / som icke vilt lade dig nøye der met / at du for thu Aar siden / henryete aff denne Verden / oc dig met Mact indueldede oc indfalt / iblant denne Førstelige Slect oc Kongelige Stamme/ oc borttog / den Høybaarne Herre / oc Stormectige Krigs Første/ Salig Hertog ADOLPHVM, Hertog i Holsten

Stor=

Stormarn/2c. Met sin kiere Søster/ Førstinde ELIZABETHA, Hertoginde i Lante Michelborrig/2c. Men est nu igienkommen/ til oss sorgefulde DANSKE/ oc haffuer nedlagdt saadan en Høymectig Herre oc Konge / som nu stod i sit Fayerste Blomster / huilcken / som huer mand elskte oc behagede/ oc vaar en ret Fader offuer sit Faderne Land / den samme Herre/ haffuer du Død/ woden all Naade oc Barmhiertighed / saa snart fra oss DANSKE/ som ere nu lige/ som vildfarende Faar/ der haffuer (saa gaat) som ingen Hyrde / Borttaget oc fraryct.

Ah du woffueruindelige Død/Sandelige dine forgifftige dødz Pile/haffuer icke i nogen maade skadt/denne vor Salige Herre oc Konge / i det / at hans K. M. er saa fra oss henryct / men ieg siger / du haffuer giort OS DANSKE/ som nu igien leffuer / stor Affbræck oc Skade.

Thi huorledis/ kunde du skade/eller giøre den Affbræck : Huiss Liff oc idret/ vaar stedze i GVDS FRACT/huess

 Vngdom

Vngdom oc opuext / vaar Christeligen optuctet / oc (som paakiender) øffuede sig stedse i GVDFRYCTIGHED / i høffuiske Seder oc Lader / oc Hueſſ Liff oc leffnet vaar beprydet / met alsom-størst Atstadighed / Mildhed / Naade oc Fromhed / met gode Raad / met Høymectige Gierninger oc Bestillinger. Ja / vaar tilbøyelig til alle Dyder / som vaare sin Naadis Land / til Euig Gaffn oc Velfert / den som giorde oc huer mand til gode / Ja beuiste oc tit oc offte / sine wuenner / Velgierninger oc got.

Hueſſ K. M. hadede all Æregierighed / Forstød Hofferdighed oc Traatzighed / vaar oc icke grum oc Tyrannisk / mod de Menniske / Som baade hans K. M. selff / oc hans Naadis Forfædre / eller Fremfarne Konger / kunde haffue fortørnet. Men haffde sig ligeruiſſ / som Keyser Theodosius, i Mildhed oc Sactmodighed / huilcken som bleff tilspurt / huorfore hand icke heffnede sig paa sine Fiender? GVD giffue / suarede denne Fromme Keyser met grædendis taare / de alle leffde / huilcke som formedelst

delſt min Haſtighed oc ſtrenge Befal-
ning/ynckelige bleffue ihiel ſlagne. Tenc-
kendis paa de ſin Tuſinde/ hans Keyſer-
lige Maieſtat / wdi ſin Haſtighed / lod
dræbe. Thi naar ieg Beſinder / ſagde
hand/ Menniſkens Legomе/oc GVDS
Viſdom/ ſom teer ſig her i Menniſkens
ſkabning / da maa ieg vel giffue mig / oc
angre det i mit Hierte/ at ieg i min Ha-
ſtighed / ſaa meget Blod haffuer ladet
vdſtyrte/ huilcket aldrig mere ſkee ſkal.

Saadan vaar oc denne Froṁe Sa-
lige Herre/huilcken/Siger ieg/vaar icke
Blodgierig/ oc icke forſmaade GVDS
Ord / oc ey heller foractede Menniſkeli-
ge Lower. Bedreff icke noget ſom whø-
uiſk vaar/oc ey heller huad ſom Tyranſk
kunde vere. Men vaar altid den / der
haffde behagelighed til de Fromme oc
gode/elſkte Enighed/Fred oc Rolighed/
i mod/Hierte/Ord oc gierning/vaar den
Fromme Herre oc Salige Konge / altid
retſindig / vaar ocſaa begaffuen / met
alt huad ſom hører/til en retſindig Chri-
ſten Førſte oc Herre.

Eller oc / huad skade kunde du giøre den ? Som idelige oc altid haffde i sin Mund / Spes mea in solum Deum defixa. Mein Hoffnung zu GOtt allein. Ja hand / Som icke reddis for Sathan helffuede eller noget / som met sin Gifft oc Bitterhed / indstøder paa det gantske Menneskelige Kiøn for Synden / men altid haffde sig / som den Gudfryctige Simeon, vaar i sin sidste Tid / glad oc tryg / Ja saae sig / at kunde vndfly / denne Verdsens Jamer oc Kummer / huorfore hans Naade / Stridde Mandelige / ved en Stadig oc fast Tro / idelig befoel sig Gud i vold / til Liff oc Siel / Befalede ocsaa effter sin Naadis Død oc Affgang / den Christne Kircke / oc disse Land oc Riger / wdi G V D S Beskyttelse oc foruaring / til all Euig Velfert.

Men dette Bør icke at vere skiult for nogen / huad Ord tale oc idret / den Fromme Herre / oc Salige Kong Frederich, haffde mod sit yderste: Oc met huor stort it mod / Forstand oc Sindz styrcke / hans Naade bestoed Dødzens tilkommelse / derfore vil ieg

endnu /

endnu / lidet vijdere røre der om/paa det at det kand vere oss alle / til en Euig Hukommelse.

Der denne Fromme Salige Herre/ haffde nu giort sit Skrifftemaal / for den Almectige Gud / oc bekient sin Tro for GVDS Ords Tienere / om Synden / GVds store Naade oc vbegribelige Barmhiertighed / huilcken som offuergaar / den gantske Verdens Synder/ oc flyer oss den sande Retfærdighed / oc Euige Liff oc Salighed. Oc der nu hans K. M. haffde oc giort sin Bøn / met andre som Neruerendis vaare / Annammede den Salige Herre / det Høyuerdige Sacramente / Styrckede sin Tro / tackede den Euige Alsommectigste GVD / for saadanne Aandelige / oc dyrebare Velgierninger / som offere bewiste oc betede / i hans elskelige Søn IESV CHRISTO.

Men effter dette Aandelige oc Himmelske Giestebud / sette denne Frome Herre / all sin sag i Guds Haand / aldelis sin villie effter GVDS villie lempendis / Slo oc sit Sind oc Hiertelaff / fra denne

ne Verdsens omhyggelighed/ foruentede glædelige sin Gienløsning oc sidste stund/ oc dissimellem offueruevede CHRISTI Død oc Pine / haffde merckelig oc drabelig samtale / met dennem som Neruerendis tilstede vaare / icke aleniste hans egen Kongelige Maiestat / men de andre/oc synderlige den Fromme oc Høybaarne Førstinde oc Dronning/ Trøstede oc vnderuiste om dette Neruerendis Liffs skrøbelighed / Forfengelighed oc timelige Affgang/ huilcket hans K. M. vdrettede met saadanne merckelige Ord oc Tale.

Det er oss alle vitterligt/ (sagde hans Kongelige Maiestat) huor suigactigt/ huor wuist / Forgengeligt oc wstadigt/dette Naturlige oc timelige Liff er/ at det er lige som it vand / der løber hastig Bort. Ja lige som en fluende Pyll/ der skiudes aff it Armbørst eller Bue/ oc lige som it skud / der vdskiudis aff den Sterckis Haand: Saa stunder oc Menniskken / iagis oc Henryckis ved Døden aff denne Verden.

Derfore/

Derfore/ Skulle wi Mennniske/ lade oss Her met nøye / oc ihukomme/ at wi aff hannem / som er en Fa- der oc HERRE offuer alting/ haffue faait Liff oc Aand/oc ere saa den Naturlige Low vndergiffne. Derfore naar vor Tid kommer/ Skal wi hannem det igien giffue/ som haffuer giffuet oss det / oc lego- met Jorden.

Huorfore efftersi/dette timelige Liff er wuist / oc Døden oss alle paahenger for Syndzens skyld / da skulle wi saa la- de oss nøye / stride Mandelige/ oc Døds- sens vold / met en god Taalmodighed omdrage / paa det wi kunde euindelige leffue/ met GVD/ oc vor rette Herre oc Konge JESV CHRISTO.

Fremdelis ocsaa / opregnede hans Kongelige Maiestat / mange trøsteli- ge oc herlige Sententzer aff den hellige Skrifft/huilcke som paaminder oc stad- fester/Menniskens Bange oc Bedrøffue- de Samuittigheder om Syndernis for-

 ladelse/

ladelse GVDS Venſkab/oc det Euige Liff. Oc iblant mange andre/ vaare disſe ſynderlige Iohan : i det tredie Cap. Saa elſke GVD Verden/at hand gaff ſin Enbarne Søn / At alle ſom tro paa hannem/ icke ſkulle fortabis/men haffue det Euige Liff. Item/ Iohan : i det Tiende : Mine Faar høre min Røſt/ ieg kiender dennem/ oc de effter følger mig/ oc ieg giffuer dennem det Euige Liff/ der ſkal oc ingen tage dennem aff min Haand. Iohan. i det Fiortende. Jeg er veyen/Sandhed oc det Euige Liff.

Saadanne oc mange andre drabelige Sprock / baade hans Kongelige Maieſtat ſelff/tit oc offte repeterede,oc flittelige tilhørde naar hans Naadis Predicant / dennem fore gaff / der til oc frimodelige/met andre/ ſom hans ſalige Herr Fader oc giorde i ſin yderſte/ Sang trøſtelige Pſalmer / ſom vare : Troen/ Fader vor wdi Himmerig/ ſom baad oſſ leffue Brøderlig/ɛc. Nu bede wi den HelligAand/etc. Fremdelis giorde oc hans Kongelige Maieſtat/ſin aluorlige Bøn/ forlengendis hiertelige effter Herren.

Huor-

Huorfore at hand skulle snarlige komme/ oc vdrette sin villie/ Bad hans Kongelige Maiestat/ i denne Mening.

O du leffuende GVDS Søn/ Du som est det Euige æris Liuss/ Du som est Sialsens Trøster / hoss dig er min Røst/ min Mund / oc mit Hierte raaber nu til dig. Min GVD/ huorfore tøffuer du saa lenge før du vilt komme/ Kom snart/ fordi vden dig er ingen rolig Dag eller Time / thi du est min Glæde / oc vden dig er min Sial bange. Derfore / om ieg end vandrer vdi Mørckhedzens oc Dødzens Dal / dog frycter ieg icke for nogen Wlycke / eller noget Ont / thi du est hoss mig O HERRE IESV. Oc din Kiep oc Staff trøster mig. Ieg befaler min Aand i dine Guddommelige Hender / Thi du HERRE oc gode GVD/ haffuer mig forløst. Du haffuer oc selff sagt / at huo som troer paa dig / hand haffuer det Euige Liff / men huo som icke troer Sønnen / hand skal icke see liffuit / men GVDS vrede bliffuer offuer hannem.

Ja i gode Tilhørere / det er vmueligt / at ieg paa denne kaarte Tid / kand opregne eller beskriffue / huorledis denne Salige Høybaarne Herre oc Konge / Kong FRIDERICH, haffuer skicket oc beridt sig til Døden / Ja øffuede sig stedze oc altid / i all Gudfryctighed / met en sand Guds paakaldelse oc Bekiendelse / som er baade dennem alle / som den Tid omkring stode / oc OS til en Euig Hukommelse / oc Bør at opuecke alle oc huer / til en sand Gudfryctighed / i voris Liffs Tid.

Saa vaare saadanne Bønner krafftige / oc Dyrebare i GVDS Aasiun / huorfore den Euige GVD / Naadelige Bønhørde hans Kongelige Maiestat / huilcken som sactelige hensoff i HErren / hoss huilcken den Salige Herre / Nyder oc Bruger / Euig Glæde oc Rolighed / huilcken hans Naade nyde skal / met alle GVDS vdualde Børn oc Helgene til Euig Tid.

Men efterdi / at alle Historier bære vidne / at naar GVD haffuer henkaldet / Gudfryctige Øffrigheds Personer /

Som

Som haffue hafft stor vilge oc Behagelighed/til at forfremme/den Christne Kircke oc sande Religion / da effter deris Affgang / haffuer det sig meenlig efftérfølgd/ megen forandring/ Krig oc Feyde / end ocsaa vndertiden / Forandring i Religionen/ Scholer oc Bogelige Konster / huilcke tit oc offte ere foractede oc forskutte / oc i deris Sted ere vidtagne store Vildfarelser met atskillige oc vrange Meninger / Dyrckelser oc groffue Seder/huilcket ocsaa mange Vise oc Forfarne Mend / vel vitterligt er. Ja end ocsaa andre / som ere leeg Folck/ oc kand vide aff at sige / oc flittelige acted oc obserueret haffue.

Iblant huilcket / dette er gantske merckeligt / som læsis wdi Historier / oc synderlige det / der den Scribent Pausanias skriffuer/om de Spartaners vnckelige Forstyrring oc Feyde / wdi huilcken/ deris Konge oc Herre / Kong Cleombrotus , bleff slagen oc dræbt/ i den Krig oc Slag/ Som stod for Leuctra, der hand saa sagde: Magnis cladibus impendentibus, solet DEVS è medio tollere Principem.

 cipem,

cipem. Det er / naar ſtor Forſtyrring/ vaade oc Fare / offuerhenger noget Land eller Rige / da pleier den Euige GVD meenlige/at lade forandring ſkee/ ia ſaadan / at hand henkalder Landzens Førſter oc Herrer / ſom haffue hantheffuet/ ſine Vnderſaatte oc Regemente.

Da effterdi at vor Herre nu i diſſe Aar/ligeruiſſ ſom oc Aar effter GVDS Byrd / Tuſinde Femffhundrede halfftrediesindz tyffue oc Ny(oc lidet der effter) Døde mange drabelige Førſter/ſom vaare Keyſer KARL den Femte / Salige Kong CHRISTIAN den Tredie/Kong CHRISTEN den Anden/ Kong GØSTE i Suerige / Tuende Konger i Franckerige/den ene effter den andē/Tre Dronninger/ Dronningen i Engeland/ oc Dronningen i Vngeren/oc Dronningen i Lante Polen. Trende Chur Førſter/Phaltz Greffuen / Biſcopen aff Treir / oc Biſcopen aff Kølne/oc mange andre. Huilcken Tid / der ſtrax effterfølgde / Her oc anden Sted / Stor Krig oc Feyde / oc ſiden gruſom Peſtilentze oc andet Ont. Saa haffuer oc nu/ i diſſe faa Aar / den

Almec-

Almectigste GVD/ teed sin vrede imod Menniſken / for Syndens ſkyld oc Letfærdighed / oc mange ypperlige oc Naffnkundige Førſter henkaldet / ſom ere / AVGVSTVS, Churførſte i Lante Saxen/Churførſtinden i Samme Sted/ ſom vaar vor Salige Herris Søſter/ Førſten van Anhalt. Hertog HANS oc Hertog ADOLPH, oc / Som ſagt er/ Førſtinden i Lante Michelborg/ vor Allernaadigſte Dronnings Gudfryctige oc Førſtelige Moder / STEPHANVM, Konge i Polen / oc nu denne vor Salige Herre oc Konge / Kong FRIDERICH, met mange andre ypperlige / oc drabelige Lærde oc Naffnkundige Mend.

Saadanne ſiger ieg / efſterdi vor Herre/ ſaa pluzelige/ haffuer henkaldet/ da Bør oc vi/ſom ſaadant vederfaret er/ vor ſag vel at betencke / oc frycte at for vor Seckerhed oc wgudelighed / er viſſelige Herren oſſ vred/ oc wden wi aluorlige omuender oſſ til Herren / maa wi wden all tuil foruente / at hand io oſſ viſſelige i andre Maade beſøge oc ſtraffe wil.

Derfore

Derfore kand vel huer bentencke oc acte/ som nogen sandz er wdi/ met huor stor Fare/ wi nu ere besnerede/ oc maa vel i alle Maade/ sigis/ at were Wlycksalige oc Elendige/ at wi haffue mist/ saadan en Lands Første/ Religions forsuar oc beskiermere. Ja wi/ som vaare aldelis wuerdige til/ at beholde hoss oss/ saadan en Første oc Herre/ huilcken den Euige GVD wden all tuil haffuer for vor mangfoldige Synd oc Ondskabs skyld/ henkaldet aff denne Verden/ til sit Euige Rige/ oc huilcken hand heller vilde/ der skulde høre hannem til/ end OS fattige Danmarckis indbyggere.

Thi denne Salige Høybaarne Herre oc Konge/ som allermest vaar omhyggelig/ for den sande oc rene Euangelij Lærdom/ Kircker oc Scholer/ er saa aff den Euige GVD/ fra denne Jammerdal henkaldet/ wdi dette sørgelige Aar/ om huiss vnderlighed/ de lenge spaadt haffue/ Ja i huilcken wi skreff/ effter CHRISTI Byrd/ Tusind Femhundret/ Firesindztiue oc Otte/ den fierde April: it Quarter før Fem effter Middag/ paa huilcket

huilcket/wi fattige Vnderſaatte/ kunde formercke / at hans Naadis beſkicket Tid oc Time/ſom GVD haffde hans K. M. foreſet / vaar da kommen / ſaa den Fromme Salige Herre / icke døde aff nogen allerdom/men vaar i ſin bæſte Alder / oc vaar icke end fuldelige halff-tredieſindz tyffue oc fire Aar.

Vdi huiſſ ſalige Affgang / ere nedlagde / mange oc atſkillige ypperlige Kongelige dyder / huilcket wi mere met Hiertens graad oc Banghed/maa beklage / end wi dennem antegne/ oc tilbørlige beſkriffue kand.

Derfore maa wi oſſ vel iamre oc giffue/at vor Høyeſte hielp/ oc tryggeſte Biſtand her i Verden / er OS frakommen / den ſom altid lagde vind paa / at wi kunde leffue i Fred oc Rolighed/vden all Feyde oc wenighed / Ja den der ſette all ſin flit oc tancke der hen/at det kundet alle maade gaa oſſ vel/ oc ſaa lenge hans K. M. leffde / da nøde wi hans Naade got at / oc nu i lang Tid/vaare vden all Fare / ſaa at ingen torde Bruſe mod oſſ/ eller nogen ſkade oſſ paa føre.

Men dette trøster wi oss met / at om det er sant/som sigis oc Skriffuis om det Euige Liff / at det er io til / Huilcket visselige er sant oc wryggeligt / som den Hellige Skrifft / met klare vidnesbyrd/ giffuer tilkiende / huilcket oc er bekreff-tet oc Stadfest / met GVDS Søns IESV CHRISTI/ egen Død oc Opstandelse / er oc beseglet oc be-uist / met mange andre Hellige Men-niskers Aabenbarelser / Som vaare for mange Hundrede Aar / hendøde: Saa sant/ siger ieg/ som det er til/huilc-ket icke ieg / eller nogen Christen tuiler/ Saa visselige skulle wi tro / at denne vor Salige Herre oc Konge / Kong Friderich den anden/icke er forlat/ men heller er hoss GVD/gleder sig/Seer GVD Ansict fra Ansict / Snacker oc taler met GVDS Søn IESV CHRISTO / om den Euige Vis-dom / oc er nu iblant/ de hellige oc Him-melske Kongers tal / iblant de Hellige Propheter/Patriarcher oc Apostler/met huilcke den Salige Herre snacker oc taler om GVD / om den Himmel-

ske

ske Politi oc Regemente / om GVDS
Low / Retfærdighed oc Godhed / Ja
om GVDS Gudommelige verelse/
Almectighed oc Visdom / haffuer oc
disse merckelige Konger hoss sig / met
de Hellige Engle oc Himmelske Herskab/
at snacke oc tale met / som ere DAVID,
EZECHIAS, CONSTANTINVS, THEO-
DOSIVS. Kiender/confererer oc taler/oc-
saa met sine Formend oc Konger offuer
disse Land / oc synderlige met sin Sali-
ge Her Fader/ Kong CHRISTIAN, den
Tredie aff det Naffn / met sin Naadis
Faderbrødre / met sin Kongelige Maies-
tats Dronnings Salige Moder / Høy-
baarne Førstinde ELIZABETHA, oc met
alle andre Hellige i Himmerige/ Befaler
GVD oss/som igienleffue i denne Jam-
merdal / ynske oc begiere / at GVD
vil beuare sin Christne Kircke her i
Dannemarck / oc anden Sted / At
huess sande Religion oc god Politi / der
haffuer veret ved Mact holden / den
stund de regierede/maatte oc i den Christ-
ne Kircke / oc iblant menigheden bliffue
bestyrcket oc huldet til Verdens Ende.

Derfore skulle wi vist vide / at denne vor Salige Herre oc Konge / haffuer offueruundet all sin Nød / oc er nu vandret den rette Vey til Himmerige : Fra Arbeyd oc møde / til Rolighed / Fra det twuisse til det visse / Fra Dødzens Kamp / til Euig Fred / Fra Døden / til liffuet / Fra wfuldkommenhed / til den rette Kundskaff / Fra det Fremmede / til sit rette Fæderne Land / Fra Verden / til sin Frelsere CHRISTVM JESVM.

Saa skulle wi derfore icke tencke / at denne vor Salige Herre oc Konge / haffuer henfaldet i noget Ont / i det hans K. M. er fra oss bortkaldet / men wi heller oc vore efftèrkommere / wi haffue i faldet stor skade der vdoffuer. Oc wi ere nu / lige som it armt hielpeløss Skib / som Segler wdi it vilt Stormende oc Brusende Haff / der haffuer mist sit Roer / oc gode Styremand / der skulde raade det / oc naar været oc Bølgerne paa trenger / oc det icke Regieris / Driffuis det hid oc did / oc paa det sidste / maa det wden all redning / plat forderffuis oc suncke.

Huorfore

Huorfore efftersdi / vore vilkaard nu saadan ere / oc wi finde i den Hellige Skrifft / at vor Frelsere JESVS CHRJSTVS / selff haffuer begræ-det de Døde / som wi kunde læse om Lazaro, oc efftersdi det ocsaa er Naturligt / at begræde de hen døde / huilcket wi oc finder i de Tolff Hedenske Lower : Sandelige da er her ingen iblant oss / som io maa met Suck / Sorrig oc graad / denne Fromme Salige Herris oc Kongis Død oc Affgang beklage / huilcken som vaar den Christne Kirckes oc Scholers rette Fostersader oc Forfremmere.

Derforre da er nu denne vor Fromme Gudfryctige oc Allernaadigste Dronning i Sorrig oc Kummer / huiss glæde denne haarde Død / haffuer formindsket / oc huiss Naade / GVD Almectigste icke her i Verden / kunde beuist nogen større Velgierning / eller Lyckfalighed / end at denne Salige Herre / kundet met hendis Førstelige Naade / met deris Høybaarne oc Førstelige Børn / oc andre / til sin sidste Alder / leffuet oc lidt vel.

Nu sørger oc / vor vdualde Herre oc

Naadige Konge / Kong CHRISTIAN den Fierde / der til oc / hans Naadis Elskelige oc Høybaarne Sydskinde / at de nu haffue mist / deris Hierte kiere Herre Fader oc Fromme Konge.

Her sørger oc / det gantske Danmarckis Riges Raad oc Menige Adel / at de ere affskilde / met dette klare oc skinnende Liuss / som met sit Skin / wdi mange gode oc Høymectige Exempler, oc andre Gudfryctige oc Høffuiske Gierninger / opliusde dette vort Faderne Land / huilcken der altid met stor flittighed oc Omsorrig / lagde vind paa sine Vndersaatters / Fred oc Rolighed / paa indbyrdis Enighed oc Samdrectighed / paa Adelens dignitet oc Ære.

Her græder oc sørger / den ene met den anden / alle Statter / store oc Smaa / Vnge oc Gamle / Ja smaa wmyndige Børn / motte end oc vel græde oc hyle / for denne Gudfryctige Kongis / oc Salige Herris / Død oc Affgang / om de kunde forstaa / oc betencke / huad hans K. M. vaar for en Herre.

Men i

Men i som ere Lærefædre i dette Kongelige Academie, oc du Studenters Forsamling/ i Prester oc Klercke alle/ kand i affholde eder aff graad? Betencker denne Christne Herris / oc Salige Kongis mangfoldige Velgierninger / der aldrig nocksommelige kand Rosis eller Berømmis. Der denne Fromme Salige Herre leffde / da maatte mand vel sige oss/ at vere gantske lycksalige / men nu hans Naade er borte/ huo er der nu/ der vil trøste/ Styrcke oc husuale vor Elendighed? Eller oc huo vil nu her effter/ vere vor forsuar oc Tilfluct/ affuende oc affuerge huad Fare oc vaade / som kand offuerhenge vore hoffueder?

Huad skall wi derfore giøre/ oc huor skulle wi bare oss at? Sandelige/ alting er set/ i vor Naadige oc vdualde Herris CHRISTIANI den Fierdis / Hender oc Mact. Thi ligeruiss/ som hans Naadis Salige Herre Fader/ haffuer ladet effter sig/ det store Rycte oc Naffn/ som vidlofftelige om hans Kongelige Maiestats/ mangfoldige dyder/ vaar vdspridt

i atskil-

i atskillige Fremmede Land / oc Nationer, Ja end ocsaa hoss dennem / som aldrig hans Naade kiende : Saa haffuer hans K. M. oc icke alleniste / efftlerlat denne vor Naadige oc Unge Herre / disse Mectige Riger at forestaa / men oc haffuer ladet effter sig / alle Kongelige dyder / huilcke hans Søn / skal oc Bør effter at følge. Huess Saalige Herre Faders Liff oc Leffnet / Bør at vere / i alle Raad oc Gierninger / lige som en ret Maalesnor oc Førstelige Speyl / wdi alle Kongelige oc Førstelige dyder / som en Herre oc Første / Bør at vere met begaffuen / som er GVDS FRYCT / Forsictighed / Visdom oc Snildhed / Styrcke oc mod / Retfærdighed / Mildhed / etc.

Huilcke Edelige oc Førstelige dyder / Naar de bliffue beprydet / met god disciplin / Bogelige Kaanster / oc Førstelige Seder oc grauitet, huilcket GVD skee Loff / Dag fra Dag skeer : Da er dette oss en stor Trøst / at denne Salige Konge oc Herre / icke er død eller borte / men teer sig / ia er igien Fød / oc OS skencket / i

denne

denne Salige Herris elskelige Søn / vor Allernaadigste Herre.

Denne er vor trøst oc mod i denne store Hierte sorrig oc bedrøffuelse / som wi aff hans Naadis Affgang / haffue faait oc bekommet / Forhaabendis / at huad wi haffue mist / i denne Salige Herris Affgang / det skal oss igien oprettis / formedelst denne vdualde oc Naadige Herris Førstelige Dyder oc Mildhed. For huilcken wi allesammen / Først endrecteligen paakalde den Euige Gud / at hand wil Naadelige beuare hans Naade fra all Wlycke / oc at vor Frelsere oc Saliggiørere CHJSTVS JESVS / vil styre oc Regiere hans Naadis Førstelige Hierte / til all Gudsfryctighed / at hand oc vil forfremme oc Regiere / met den verdige HelligAand / hans vngdoms Aar oc studering. Der til at hand oc vil Naadelige beskytte oc beuare hans Naade / fra all vaade oc Fare / Aandelige oc Legemlig / sit hellige Naffn til Ære oc Loff / den gantske Menighed oc Landsaatter / til forfremmelse oc Gaffn / Saa at hans Naade / kand

T bliffue

bliffue den Christne Kirckes retsindige Fosterfader/ i denne sidste Verdens tid/ oc at hans Naade kand bliffue saadan en Første oc Konge / der disse Mectige Land oc Riger / kand vere til Gaffn oc Nytte/ etc. AMEN.

MEn nu for det Sidste/ ville wi met saa stor Tacksigelse oc Loff / som vor Hierte oc Bryst mest aff sig kand vdgyde / oc som vor Mund oc Tunge / mest aff sig kand vdtrycke oc vdsige / Loffue oc prise / den Euige Almectige GVD / vor HERRIS IESV CHRISTI Euige Fader / at hand haffuer vdaff sin vrandsagelige Godhed / oc wsigelige Barmhiertighed oc Naade / wdi denne sidste Verdens Tid / i disse Lande oc Riger / giffuet den Christne Kircke/ som nu staar paa Felds ende / Saa Trofaste oc Christelige Fosterfædre oc Forfremmere. Denne samme gode GVD / Bede wi fremdelis met Hiertens Bøn oc begiering/ at hand nu fremdelis/ formedelst

sin

sin Søn JESVM CHRISTVM vor Herre / som er vor eniste Meglere oc Talsmand / vilde mildelige ihukomme sin store Naade oc Barmhiertighed / som offuergaar alle Synder / oc beuare iblant oss / sit Hellige Euangelij Liuss / sit salige Ord / fra skild oc wforfalsket i alle maade / aff falsk Lærdom oc Kietteri / oc at hand vil imod Dieffuelen / oc alle Dieffuelens ridskaff / mod alle Kettere / Suermere oc falske Lærere / Beuare oc beskytte vnder sin Haands skygge / Sin Christne Kircke oc Liden hiord / oc det gantske Regemente i disse Land oc Riger / oc at hand vilde giøre oss allesammen / til sin Barmhiertigheds Ridskab / oss som altid til Euig Tid / vden all affladelse / hannem ville tacke oc prise met sin Søn oc den verdige Hellig Aand /

AMEN.

En kaart Beskriffuelse oc Affmalning / huorledis det er tilgaait / wdi denne Salige Herris oc Høybaarne Kongis / Kong FRIDERICHS den II. Begraffuelse / Danmarckis / Norgis / Vendis oc Gottis Konning / 2c. Vdi huilcken der først Antegnis / huad Ceremoni oc Skick der bleff holden / der dette Høymectige Kongelige Lig / bleff paa Antvorskoff i Kisten nedlagt / oc huad som sig tildrog / der det bleff der fra / oc til Roskilde henført. Der nest huad Processz oc Orden der bleff hulden / der samme Høybaarne Herris Lig bleff ført aff Biscopsgaarden i Roskilde / oc ind i Domkircken til sin Leiersted / Den 5. Junij / Aar 1588.

DEr nu / som tilforn vidlofftelige omtalet er / Kong FRIDERICH den II. Høybaarne oc Mectige Konge oc Herre offuer Danmarckis oc Norgis Riger / haffde noget nær i fulde 54. Aar leffuet i denne Verden / oc alle Kongelige oc Førstelige dyder / som en Kongelige Persone burde at haffue / siuntis at haffue nu i alle maade / fanget sin fulde vext oc Fremgang i hans Konge-

Kongelige Maiestat/huilcken som icke ale=niste haffde forsuaret disse Lands oc Rigers store Naffn oc høye Titeler : Men ocsaa haffuer vdret/ At her er hulden en sand Enighed oc Samdrectighed i Religionen, en sand Christelige Tro oc andre Dyder/ som ere disse Riger en Euig beprydelse ocÆre/ huilcke til vore efftekommere met stor Loff/ Ære oc tacksigelse/ kand fordris oc forsløttis.

Da der denne Salige Høymectige Herre oc Konge/nu haffde skicket sin Sag vel hoss den Euige GVD/ som en Christen oc Gudfryctig Herre burde at giøre/ haffde oc anammet Christi Legomis oc Blods Sacramente/ bleff hans K. M. vdaff Guds vise Raad oc forsiun/ herfra til det Euige Liff henkaldet paa Antuorskoff Slot/ huilcket som Skede/ den 4. Dag April. Anno 1588.

Men anden Dagen der effter/ bleff en Contrafeyere henkaldet/ til denne Salige Høybaarne Herris Lig/ hans Naadis Ansicte flittelige at beskue/ oc det siden at affmale oc Contrafeye.

Derneſt paa Paaſke Dag/ bleff dette Kongelige Lig Balſameret met dyrebar Balſam/ oc wdi en Kiſte henlagt/ huilcken vaar offuerſlagen met Sort fløyel / ſom ſiden bleff henſet wdi en Kongelig Sal/ huor baade gulff/ vegge oc lofft/ vaar offuerbridde oc betackte met Sort.

Siden den neſte tiende Aprilis, bleff ſamme Kongelige Lig / i nogle aff Danmarckis Riges Raads / oc de ſynderligſte aff Adelens Neruerelſe / vdaff nogle aff Hoffiunckerne / huilcke der til vaare beſkickede/ henbaret i den øffuerſte Part aff Kircken/ ſom wi kalde Choret/ huilcket vaar oc gantſke Offuerkled oc ſkiult met Sort Klede: Diſligeſte ocſaa Prædickeſtolen/ pillerne Stolene alle paa alle ſider / oc gantſke gulffuet.

Offuer liget vaar giort it offuerteck eller Himmel/ ſom nedbøyede ſig ved begge Sider/ at den kunde ſkiule den gantſke Kiſte / huilcken oc vaar offuerbetact met Sort Klede/ huor omkring ſtode Dag oc Nat otte oc tyuue brendende Voxliuſſ.

Offuer ſamme Høybaarne H. Lig/ vaare tilſkickede fire Adels Perſoner / Fire

Ein-

Einſpendere oc fire Draffuantere / ſom ſkulde Dag oc Nat paa nogle vggers tid/ tage vare oc vaage offuer liget/huilcke ſom ſkifftedis til huer ſin Tid at vaage / indtil den 24. Maij/paa huilcken Dag der vaar beſluttet / at Forneffnde Høybaarne Lig/ ſkulde met tilbørlig Solennitet oc Førſtelige Ære/ henføris til Ringſted.

Oc der nu dette Høymectige Lig/ bleff fra Antuorſkoff ført / da ginge førſt for liget / all Herritzpræſterne paa Antuerſkoffs Læen/Scholemeſtere/ Degne oc Peblinge / ſom vaare kledde met ſorte lange Kleder ned til Jorden/ſom ſiunge Chriſtelige Pſalmer oc Sang/huilcke paa den Tid vaare bequemme.

Effter dennom rede aff K. M. Trometere Tolff/ſom oc vaare i kledde Sort/ hueſſ Trometer oc vaare Offuertacte met Sort/ blant huilcken hoff/oc vaar den ſom ſlaar paa Kedeltrommerne ſom mand Kalder.

Neſt der effter kom ridende Marſkalcken/met alle Hoffiunckerne/ huilcke vaar ſkickede i ſaadan Ordning oc ſaaledis diſponerede,

ponerede, at der altid rede tre oc tre tilhaabe i huer ledt.

Vdi denne Første Ordning rede Stein Maltisøn / oc Greffue Jørgen til Gleichen/ dertil Rudolphus Schenchius, Friherre til Tautenberg / disse saa ordinerede vaare ved atten led / tre tilsammen/ alle met lange Sørgekleder.

Nest effter dennom ginge tredue Peblinge/ oc met Sort Klede / som bar huer sit Sørgeliuss.

Effter dennem kom ridende paa tho Heste/ som vaare offuerkledde met Sort Klede ned til Jorden / de tuende K. M. Herolder/ som oc met deris beskicte Kleder som tilhørde / vaar kledde/ oc hulde huer i sin Haand en Sort Kiep.

Der nest effter / kommer ridendis Stoldmesteren/Eustachius van Thionen, met K. M. andre Hoffsindere / huilcken oc vaar en meget stor Skare.

Siden effter reed K. M. den Salige Herris egen Kammer Juncker / huilcken reed nest for K. M. Lig/Som vaar Georgius Ernestus VVorm. Dernest Christopherus

ſtopherus Carioths, den Salige Herris Skenck/ her hoſſ Caius Rantzouu.

Nu neſt efftерfølgde den Salige H. H. Lig/ ſom vaar Balſameret/ ſom ſagd er/ met dyrebar Balſam/ oc nedlagd i en Trækiſte/ oc denne Trækiſte vaar ſet i en Tinkiſte/ Siden vaar denne Tinkiſte ſet i en anden Trækiſte/ huilcken vaar gantſke offuertact met ſort Fløyel/ ſom vaar paa alle Sider tilfeſt met forgylte Sølffnaffler.

Offuen paa den øffuerſte Part aff Ligkiſten/ vaar it Sølffkaarſſ forgylt/ huor paa vaar berid oc ſet/ vor Saliggiøreris oc Frelſeris CHRISTI Billede oc efftеrlignelſe/ vnder hueſſ Arme de tuende Cherubin oc Engle/ met forgylte Sølffnaffler vaare paaſette/ men neden vnder den ene Engel/ paa den ene Side ved CHRISTI Billede/ vaare paaſet hans K. M. Symbola oc Ordſprock ſom ſaa Lyder: Mein Hoffnung zu Gott allein. Item/ Trewe iſt Wiltbret.

Paa den anden Side tuert der imod/ vaar denne efftеrfølgende oc gyldene Sententz ſet/ ſom er fuld aff ſtor Trøſt/ oc

Husualelse / oc saa Lyder: Salige ere de Døde / som Dø her effter wdi HERREN. Ja Aanden siger / at de huile aff deris Arbeyde / Thi deris Gierninger / følger dennem effter. Huilcket altsammen vaar giort aff idel Sølff / oc met purt Guld forgylt.

Dernest vnder Kaarset ved enden / Stod oc Danmarckis Vaaben aff Sølff oc forgylt / vnder huilcket vaar set en Taffle aff Sølff oc forgylt / huor paa vdtryct vaar met store Bogstaffue / Baade paa Latine oc Tydske Sprock / vor Naadige Herris oc Salige Kongis Fødzels Dag / hans Naadis Regementis Aar / oc paa huilcken Tid oc Aar hans K. M. bleff aff denne Verden henkaldet / saaledis:

Vdi denne Graff ligger skiult oc nedlagd / Stormectige Høybaarne Første oc Herre / Konning *FRIDERICH* den anden / som vaar Danmarckis / Norgis / Vendis oc Gottis Konning / Hertug i Slesuig/

uig/Holsten/Stormarn/Ditmer-sken/ Greffue i Oldenborig oc Del-menhorst/Som bleff kaldet aff den-ne Verden paa Antuorskoff den fierde *April*. Aar 1588. Der hans Naade haffde noget nær Leffd wdi 54. Aar / oc haffde Regneret i disse Riger wdi 29. Aar / Huess Siel leffuer hoss GUD.

Men ydermere vaar liget lagd i en vogn der til berid / som alsammen vaar offuertact oc skiult met sort Fløyel / oc it huit Bliant Kaarss tuert offuer/ for huilc-ken ginge otte Heste/ alle offuerkledde met sort Klede.

Nest effter liget/ reed vor Naadigste Dronnings Hoffmester / Ditleff Holck/ hoss huilcken rede tuende Junckere / som vaare: Christopher Rosengaard oc Do-ring Ramel/ effter huilcke vor Naadigste Dronnings Karm følgde / huess Heste oc vaare offuerkledde met sort Klede ned til Jorden.

Nest her effter følgde den Salige Herris mindste Børn / baade Førsterne oc Frøickerne / effter huilcke følgde Erlige oc Velbyrdige Knud Rud / Predbiørn Bilde / oc Tage Krabbe.

Men siden der effter aag den Vnge Printz / CHRISTIANVS IIII. vaar vdualde Naadige Herre oc Konge / met sin K. M. Høybaarne Broder Hertog VLRICH. hueß Karm oc Heste / vaare oc gantske offuerkledde oc betacte met sort / effter huilcke Rigens Raad oc fornemste Adel ordentlig efterfølgde.

Her effter Hoffmesterinden met sin Hoff / effter dennem Lænsmendene / som vaare temmelige mange / Ja samme Aarden vaar tho oc tyuue Par.

Siden følgde de ypperste Rigens oc anden Adels Fruer oc Jomfruer wdi en stor Skare.

Effter dennem rede Rigens Raads oc Adelens Tienere / met andre / huilcken Skare vaar offuer Tusinde Heste.

Paa begge sider ved den Salige Herris Lig / oc omkring vor Naadigste Cronnings Karm / dißligeste oc paa begge sider / ved

ved vor Naadigste vdualde Herris oc Kongis vogn / vaare tilskickede den Salige Herris Draffuantere at skulle gaa / i førde sorte side Sørgekleder / Jernene oc Spitzerne paa deris Hellebaarder neduent til Jorden. Samme Dag kom mand met Liget fire Mile / som vaar fra Antuorskoff oc til Ringsted.

Der de nu komme til Ringsted/kommer Præster oc Klærcke aff Sorø Closter / oc anden Sted der Omkring dennem imod/ huilcke oc følgde dette H. Lig ind i Byen/ huilcke alle siunge Christelige oc Sørgelige Psalmer som der tilhørde / huor liget bleff afftaget / Oc i Closteret aff nogle aff Adelen / som der til beskicte vaare indført/ oc i Kircken indset met Førstelige Ceremonier, offuer huilcket den Himmel eller Tabernackel som der til vaar berid / bleff offuerset / oc Tredue tende Voxliuss der Omkring / Er saa den gantske Nat aff Adelen Einspendere oc Draffuantere beuaaget.

Men om anden Dagen der Liget skulde vdføris / vaar den gantske Forsamling

oc tilstede som tilforn / oc paa Samme dag komme de til Roskilde.

Der de nu vaare/ nær ved Roskilde/ komme dennem imod / Peblinge oc alle Scholens Personer / de Hundrede K. M. egne Studentere/ som leffue i Kiøbenhaffn aff hans Naadis Rundhed/ den Salige Herris egne Sangere / Vicarier, Canicker/ huilcke met deris Sang vndfangede dette Høybaarne oc Salige Lig. Siden der effter følgde de Høylerde Doctores oc Magistri wdi Kiøbenhaffns Vniuersitet. Oc allersidst efterfølgde/ aff de Fornemste oc Neruerendis Steder / Borgemester oc Raad/ oc andre Leeg Folck oc Almue en stor Skare/ huer wdi sin Ordning beskickte.

Der den Salige Herris Lig/ vaar nu kommen ind i Byen / bleff det henført til Biscopsgaarden / huor det bleff atter aff vognen taget aff de Herremend som der til beskickte vaare/ oc aff dennom Henbaadet i en Sall / som alsammen vaar bekled met Sort / huor det oc bleff staaende til den 5. Iunij, indtil atskillige Førster oc Herrer / met anden Danmarckis Adel/ bleffue tilbødne/ at de det ville til sin Leyrested

sted henfølge / huor der i Forneffnde Dage lige som tilforn / bleffue Voxliuss omkring sette / oc beskicket baade Nat oc Dageueet.

Dissligeste droge alle Herrerne/Adelen oc deris Tienere Sørgekleder / men met huad skilsmisse det er skeet er icke fornøden at omtale. Men allene som nogle haffue supputeret oc offuerregnet/ da haffuer samme Sørgekleder / som Draffuantere/Sangere/ Peblinge/ oc Fattige Folck haffue faait/ oc det som Kirckerne oc den Salige Høybaarne Herris Kammere/ haffue veret bekledde met/ beløbet sig offuer XXX. Tusinde Daller.

Her er oc vel mere at tale om denne Første Processs / om huad her ydermere skeet er/ men dette maa vere nock paa denne Tid / om huad som skede der GVD Almectigste haffde hans K. M. nylige henkaldet aff denne Verden / oc huad som sig i midler Tid tildrog/ fra hans Naadis Lig bleff vdført fra Antuorskoff/ indtil det bleff indset paa Biscopsgaarden i Roskilde/ oc siden Førstelige begraffuet.

Men

Men ydermere ville wi nu omtale/ huad Procesſ Ceremonier oc Orden som stede/ der dette Høymectige oc Kongelige Lig bleff vdført aff Biscopsgaarden/ Oc henbaaret i Domkircken til sin rette Leyersted.

Der nu den besteinde Begraffuelsis Dag vaar kommen/ paa huilcken merckelige Førster vaare forsamlede/som vaare: Hertug VLRICH, Hertug i Meckelborrig/ Førſt til Venden/ Greffue til Suerin/ de Lande Rostock oc Stargaard Herre/ vor Naadigste Dronnings Herre Fader. Hertug HANS, Hertug i Holsten/ Slesuig/ etc. K. M. vor Salige Herris Broder. Hertug Karl aff Mechelborrig/ etc. Met Greffuer oc Herrers Legater aff andre Riger/ saa at der vaar aff andre Land/ Læen oc Steder/ en stor offuermaade Skare oc Forsamling aff alle Aarden oc Statter/som sig forsamlede oc møtte paa Biscopsgaarden/ den forsagde Dag oc Time/ der samme Høybaarne Herris Lig/skulde vdberis.

Men Gemeen Folck/ baade Mand oc Quinde/ huiſſ Forsamling vaar vtallig/ gaffue

gaffue sig tilkiende i haade tal/ aff den sto-
re begiering de haffde at vilde see den
Fromme Salige Herris oc Kongis Lig/
huilcken de viste / at de aldrig mere kunde
see i denne Verden. Den ene trengde sig
paa den anden/ ingen actede enten Aarden
eller Stat / men huer stod som hand kom/
nogle Kryber op paa tagene/ mange staar
paa Tønder/Vindfad/etc. En Part staar
oc henger offuen paa Murene/alle Vind-
duer alle Døre/ Gader oc Stræder vaare
fulde met Folck/mange Tag bleffue oc aff-
reffne / paa det at alle kunde feste Øyen
paa dette Kongelige Lig. Derfaare som
wi tilforn noget omtalet haffuer/de besyn-
derligste blant Adelen/ oc som mest autho-
ritet haffde / vaare der Klocken slo siu for-
samlede paa forskreffne sted / oc der for-
uentede effter Klocken skulde sla otte / paa
huilcken Time det skulde ringe for denne
Salige Herris Lig.

Dissimellom / effterdi det oc hoss de
gamle haffuer veret skick oc Brugeligt/at
de som G V D haffuer ophøyet til nogen
høy Regemente / til Land oc Riger at fo-

 restaa/

restaa / skulle i deris Begiengelse beuisis nogen synderlig Ære for andre.

Da i samme Salige Herris Begraffuelse / bleff der effter gammel vijss opreisd / nogle merckelige oc Høylofflige Symbola eller kiende Tegn / huilcket oc iblant hedningene skede / at mand skulde see huad Ære / Visdom / Forstandighed / Dyd oc Fromhed / den giffuer Menniskena. Dernest / huad Stamme Stat oc Mandelighed Mand vaar affkommen / oc at andre skulde aff saadan Spectackel / opueckis til Mandelighed / Flittighed oc drabelige Gierninger.

For saadanne Aarsager / er endnu saadant i atskillige Land oc Riger hulden ved Mact / oc at mand skal see en Kongelige Persone / at være langt Anderledis end en Gemeen Persone.

Effter denne Vijss oc gamle Skick / vaar oc her opreisd Sytten Faner / wdi den Gade som kaldis S. Oluffs Gade / oc lige saa mange Heste der præsenterede, en Hest for huer Fane / oc huer Hest vaar offuerkled met sort Klede ned til Jorden / oc paa huer side paa Hesten vaar seet it

Vaaben

Vaaben som hørde til Fanen som Baris nest tilforn / huilcket er vore gantske efterkommere til en Euig Hukommelse.

Derfore følger nu strax efter/ denne Ordning / oc huorledis de fremginge.

Men der nu Klocken haffde slaget otte / oc begynte at ringe for dette Høymectige Lig / da ginge først Scholens Personer alle/ Siden de Hundrede K. M. Studentere i Kiøbenhaffns Vniuersitet, Her hoss/ den Salige H. H. Sangere/ dernest Vicarier, Canicker/ etc. met deris Sang. Siden der efter Professores aff Kiøbenhaffns Vniuersitet.

Her efter ginge K. M. Trometere/ huer met sin Tromete offuerkled met Sort.

Her hoss K. M. Marskalck met Hoffiunckerne / oc andre Førsters oc Legaters Fribaarne Mend / som icke andet paa samme Tid vaar befalet at vdrette/ huilcken Aarden vaar noget nær fire Hundrede.

Nest der efter ginge de fyretiffue Peblinge met fyretiffue sorte Liuss / wdi

sorte Kleder ned til Jorden som tilforn sagd er.

Nu for det Femte fordis Sytten Faner met lentelig gang/som sytten Fribaarne Mend/ i Kledde sort Sørgedract til Jorden/ førde/ men effter huer Fane gick en Hest (som oc tilforn noget omrørt er) huilcke som oc vaare bekled met sort Klede/ oc haffde de samme Vaaben som vaar i Fanerne/ it paa huer Side/ oc huer Hest bleff aff tho Adels Personer fremled/ huilcket som skede wdi saadan Ordning.

Først wdi samme Ordning oc Skare/ gick E. V. Mauritz Podebusk til Kiørup/ som førde en rød Fane kaldis Blodfane/ men Hesten førde E. oc V. Niels Skram til Vrup/ oc Johan Rud til Møgelkierd.

Dernest den Fane met det Øsels Vaaben førde E. V. Henning Gøye til Kielstrup/ Hesten E. V. Mend Claus Podebusk til Krapperup/ oc Kield Jul til Stubegaard.

Effter dennom følgde det gamle Delmenhorste Vaaben/som er betegnet wdi it huit Kaarss/huilcket bleff opholden ocført/

aff

aff E. V. Niels Frijſſ til Heſſelager / til Heſten at Lede vaare beſkickede E. V. Hartuig Høcken til Thogerød / oc Jens Falſter til Kaatzelitz.

Her effter fremkom E. oc V. Hans Johanſøn til Hundſlund / ſom førde den Oldenburgiſke Fane / ſom er affmalet wdi tho røde Bielckers Lignelſe wdi en guel bond / de Heſten ledde vaare E. V. Peder Jul til Alſted / oc Kield Brocken⸗huſſ til Leerbeck.

Her hoſſ ocſaa førde E. V. Morten Venſtermand til Krynge det Femmer⸗ſke Vaaben / affmalet i en guel Kronis lignelſe / wdi en Laffuendelfarffuet bond / Heſten regierede E. V. Chriſten Gylden⸗ſtierne til Stiernholm / Melchior Wlff⸗ſtand til Kierdgaardzholm.

For det Siette efftertom det Dyt⸗merſke Vaaben / affmalet i en Rytters lig⸗nelſe / ſiddendis paa en huid Heſt wdi en rød Bond / oc ſamme Vaaben bleff ført aff E. V. Knud Grubbe til Alſløff / de ſom Heſten ledde vaare E. V. Mend Tønne Bruſke til Langeſøe / oc Holger Wlffſtand Gregerſſøn til Vouſberg.

Nu følger effter det Stormarnske Vaaben/som er affmalet i en huid Suanis lignelse met en Guldkiede wdi en rød Bond / som bleff frembaaret aff E. V. Giert Rantzow til Bredenberg. Hesten ledde E. V. Mend/ Erich Venstermand til Lunde/oc Erick Lange til Stougaard.

Strax her effter gaff sig tilkiende det Holste Vaaben / affmalet i it huit Neldeblads lignelse / som bleff frembaaret aff E. V. Godskalck van Alefeld til Emeckendorff/Hesten regierede/ E. V. Mend/ Eyler Bruske til Dalum/oc Jørgen Quitzow til Sandager.

Nu efftertommer det Slesuigs Vaaben/som er i tuende gule Løffuers lignelse/ wdi en Mørckebrunn Bond affmalet / huilcket oc bleff ført aff E. V. Lauritz Brockenhuff til Brangstrup / men Hesten ledde E. V. Offue Lunge Iffuersøn til Thirsbeck / oc Jacob Krabbe til Rytzeholm.

Da her effter fremkommer / E. oc V. Hans Lange til Breyninge/ som fremfører det Islandske Vaaben/ wdi en Krunet huid Islands Fiskes lignelse / i en rød

Bond

Bond. Men Hesten fremleddis aff E. V. Benedicht Rantzow til Mogeltender oc Johan Berneckow til Birckholm.

Siden efftersølger det Gullands Vaaben / som er affmalet i it huit Lamis lignelse / der fører met sig it Crucifix paa sin Ryg wdi en rød Bond / huilcket bleff baaret aff E. V. Axel Brade til Eluit / Hesten bleff regieret aff E. V. Mend Eyler Brockenhuss til Nackebølle oc Giord Persøn til Tyrrestrup.

Endnu fremkommer det Vendiske Vaaben / huilcket er afftegnet wdi en Drages eller en Lindorms Lignelse / som bleff frembaaret aff E. oc V. Peder Brade til Kraagholm / Hesten bleff regieret aff E. V. Mend / Eske Brock til Estrup / oc Erick Lange til Engelstholm.

Her hoss ocsaa / lod sig tilsiune det Gottiske Vaaben / huilcket er affmalet (som nogle mene) wdi en Løffue oc Ni Hierter / som bleff fremført aff E. V. Christen Munck til Giessingaard / Men Hesten leddis aff E. V. Christopher Rosengaard til Herloffstrup / oc Karl Bruske til Margaard.

Da her

Da her effter/ det Vaaben met de tre Kruner / som bemercker disse tre Riger oc deris Enighed / huilcket bleff forfremmet aff E. oc V. Laaduig Munck Laaduigsøn til Nørlund / Men Hesten regierede E. V. Mogens Gøy Falcksøn til Bollerup/oc Iffuer Munck til Thuiss.

Nu fremkommer det Nordske Vaaben i en Løffuis lignelse som opstiger met en øxse / wdi en rød Bond / huilcket bleff fordret aff E. V. Thønnis Fasse til Wennergaard / Hesten leddis aff Erlige Velbyrdige Niels Persøn til Ingelsted/ oc Mogens Jul Pallisøn til Pallisverrig.

Dernest efterfølger/Danmarckis Riges eget Vaaben/affmalet wdi tre Himmelblaa Løffuer wdi en guel Bond/ huilcket bleff aff E. V. Erick Valckendorp til Glorup forsløt / Men Hesten bleff led aff E. V. Mend Hans Speyl til Borreby/ oc Eske Bilde / til Ellinge.

Nu staar her tilbage den sidste Fane/ som mand Kalder Signum Regaliorum, huor wdi alle Danmarckis Riges Vaaben vaare affmalede/huilcken bleff fordret oc hulden aff E. V. Jørgen Bild til El-

ling / Men Hesten leddis aff E. V. Peiter Reitz til Hørbygaard oc Tagge Krabbe til Skierne.

Nest effter disse Faner fremtreder E. V. Christopher Pachs til Kindholm/ oc Eustachius van Tuenen K. M. Stoldmestere/huilcke som ledde den Salige H. H. egen Hest/huilcken vaar gantske offuerkled met sort Fløyel ned til Jorden/ oc mit langs Ned at Ryggen vaar set it huit Kaarss. Sandelige det vaar vnderligt at acte denne Hest/huilcken der wdi sin Gang saa sact / Ja oc saa tungelige paa Jorden sette sine Fødder / lige som hand haffde hafft den allerstørste Byrde paa sin Ryg / oc lige som hand met stor Banghed haffde været beklemt. Saa er det vel vert at acte oc Mercke/huorledis den Mectige oc vise GUD saa haffuer skabt de wmellende bester / at de oc kand giffue deris hiertelaff tilkiende/ mod dennem som haffue beuist dem noget got/etc.

Her nest effter treder strax de tuende K. M. Herolder/wdi saadan Klede dragt som dennom tilhørde / iførde / paa huilcke Kleder vaar set K. M. oc Danmarckis

Riges Vaaben / huilcke oc førde i deris Hender tho smaa sorte Kieppe.

Dette er saa kaartelige sagd om disse Faner Vaaben oc Heste / nu ville wi gaa frem bedre.

Men efftérdi at Rigens Ornament haffue altid veret huldne i stor Act oc Ære / som wi aff gamle Historiske Bøger kunde forstaa oc læse: Da haffuer fordi efter disse Krigs Vaaben oc Faner / Fire aff det ypperste Danmarckis Raad efterfølgd / som haffue baaret disse fire Regalia, wdi denne Aarden som tilkiende giffuis.

Først fremgick Velbyrdige oc Strenge Herr Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm / som i sin Haand bar it Guldeble.

Nest der effter Velbyrdige oc Strenge Herr Peder Munck til Estuadgaard / Danmarckis Rigis Amiral / huilcken som førde den Kongelige Spir.

Her hoss for det tredie fremtreder Velbyrdige oc Strenge Herr Peder Gyldenstierne til Thim / Rigens Mars / huilcken som frember Rigens Suerd.

Oc for det sidste fremkommer E. Velbyrdig oc Strenge Herr Niels Kaass / Canceller

Canceller oc Herre til Taarup/som førde Guldkrunen.

Nu effter denne Aarden fremkommer strax/den Salige H. H. Salige Lig/huilcket som bleff baaret vnder en Himmel eller Tecke / aff disse efterfølgende Erlige Velbyrdige Mend/som vaare.

Erlig oc Velbyrdig.

Preben Gyldenstierne til Vous-
borrig/Offue Lunge til Odden.
Hannibal Gyldenstierne til Re-
strup / Godtzlaff Budde Be-
fallingsmand vdi Børglum.
Knud Brade til Taastrup /
Henrick Lycke til Offuergaard.
Køne Quitzow til Lundzbeck/
Jørgen Friis til Krastrup.
Wldrich Sandberrig til Quel-
strup / Jacob Høye til Trudz-
holm.
Valdemar Pasbierrig til Jer-
net/Gabriel Sparre til Suã-
holm.
Jørgen Brahe til Gunnestrup.
Lauge Wrne til Belteberrig.
Oloff Rosenspar til Skarolt.
Brostrup Giedde til Tom̃erup.

Ogge Wggerup til Quisholm/
Johan Wrne til Valsø.
Byrge Rosenkrantz til Orup/
Axel Rosenkrantz til Glim-
minge.
Friderich Lange til Marcke-
gaard.
Mogens Schuabbe til Har-
ritzløff.
Jørgen Wrne til Ôssclοster/
Frantz Rantzow til Braaby.
Oluff daa til Raffnstrup/
Anders Thodt til Ness.
Hans Rostrup til Sylleskou-
gaard/
Claus Glambeck til Rask.
Hermand Jul til Aabierrig/
Matz Erichsøn til Søgaard.
Henning Reffuentloff til Sis-
sendorff/
Claus Hundermarck til Gier-
drop.

Erlig oc Vel-byrdig.

Men Himmelen offuer liget bleff
opholt aff disse efſterfølgende E. oc
V. Mend / huess ere dis-
se Naffn.

Niels

Ærlig oc Velbyrdig.

Niels Pasberg til Sandbygaard/
Jørgen Ernst Worm / Læns-mand til Tureby.
Jørgen Daa til Snedinge/
Absalon Jul til Meelgaard.
Knud Ruud Erichsøn til Sandalt.
Preben Bilde til Raffnholt.
Mogns Gøye til Bremmersuold/
Oluff Bilde til Suanholm.

Her hoss ocsaa vaare der tredue Fribaarne Mend / som ginge hoss siden ved dette Salige Lig/ som haffde wdi deris Hender tredue sorte Voxliuss/ huer Persone it/ oc vaare tende / huiss Naffn ere disse:

Ærlig oc Velbyrdig.

Burchardt Van Pappenheim til Sebyegaard/
Biørn Saxstrup til Ouisby.
Anders Dresselberg til Vognserup/

Enuald Kruse til Hiermitz-
løffgaard.
Joachim Leist til Wardin/
Casper Marckdaner til Søe-
gaard.
Temme Rosenkrantz til Ry-
haffue/
Jacob Wind til Grundet.
Vilhelm Dresselberg til Hars-
løse/
Johan Brockenhuss til Seb-
begaard.
Mogens Gyldenstierne til
Biersgaard.
Friderich Hube til Bosserup.
Henrich Norby til N.
Peder Grube til Aalstrup.
Erich Bilde Frantzøn til Hued-
holm.
Jacob Trolde til Brødagger.
Gabriel Kaass til Tybierig-
gaard/
Erich Dresselberg til Kastrup.
Erich Bilde Steensøn til
Kiersgaard/
Alexander Durham til Høgs-
gaard.

Erlig oc Vel-byrdig.

Chri-

Erlig oc Velbyrdig.

Christian Holck til Rønhaffue
Kund Venstermand til Findstrup.
Friderich Quitzow til Knyffle/
Holger Vfflstand Jensøn til Skabersø.
Morten Skinckel til Østrup/
Niels Skinckel til Giersløff.
Christopher Kruse til Vellerup/
Eske Kruse til Asindorp.
Christen Krabbe til Aastrup/
Henrick Gøye Eskelsøn til Skiøring.

Nu allernest effter dette

Høybaarne Lig/ effter følgde Høymectige Første oc Herre H. CHRISTIAN den IIII. vduald Herre oc Konge til Danmarck oc Norge/ vor Naadigste Herre/ hoss huiss venstre side gick Høybaarne Herre Hertug VLRICH, hans Naadis Her Moderfader/ Hertug til Mechelborrig/ Først til Venden/ etc.

Dernest effter følgde Høymectige Førster oc Herrer/ Hertug VLRICH

oc

oc Hertug HANS/ Hertuger i Holsten/ Slesuig / Stormarn / etc. Den Salige H. H. Elskelige oc Høybaarne Børn. Men for Hertug Hansis vngdoms skyld/ vaar skicket at skulde gaa hoss hans Raade / Herr Rudolphus Schenck / Friherre til Tautenberrig.

Effter disse Høymectige Førster oc Herrer ordentlige fremginge de Høybaarne Rommerske ChurFørsters / oc andre Hertogers oc Mectige Herrers drabelige Legater oc Gesante.

Først fremgick Høybaarne Herre oc Greffue / Greffue Otte de Solms / Abraham Bock de Kliphausen / oc Jørgen Wicethumb de Echstad / som vaar Churførstens aff Lante Saxen Raad oc Legate.

Nest her effter fremtreder de Holsters oc Mechelborgers Legater / som vaare: Velb. Nicolaus de Wisch / arffuing til Glasou/ Hertug Philippi, Hertug i Holsten/ etc. Legat/ oc Ioachimus de Ortzen/ som vaar Hertog Christophers Legate/ Hertug til Mechelborrig/ etc.

For

For det tredie fremginge Velb. Vicke de Bulow / som vaar Hertug Hansis Legat / Hertug til Mechelborrig / etc. Hoss huiss Høyre side gick Iohannes de Wisch / som vaar Salige Hertug Adolphi / Hertug til Holsten / etc. Denne Salige Høybaarne H. oc Kongis Elskelige Herr Faderbroder / effterleffuerskis Legat / Men hoss den Venstre Side gick Caspar de Ortzen / som oc vaar Hertug Hansis Legat / Hertug til Mechelborrig / etc.

Strax effter disse Høymectige Førsters oc Herrers Legater / efterfølgde det Velbyrdige Danmarckis Raad / met de Holste Herrers oc Mechelborrigs Førsters Raad / huilcke oc vdi sin Ordning saa fremginge.

Først fremgick E. oc V. Henrich Rantzow til Bredenberrig / Slotzherre til Segeberrig i Holsten / som gick imellom / oc E. oc V. Jacop Søfeld til Visborrig / Danmarckis Riges Raad / gick paa den Høyre Side / oc paa den Venstre Side gick E. oc V. Verner Hane til N. Mechelborrigs Raad.

Nest effter gick E. V. Breide Rantzow til Rantzouisholm Danmarckis Riges Raad / imellom / paa den Høyre Side Joachim Kruse til N. Mechelborrigs Raad / paa den Venstre Peder Rantzow til Oldenhorn oc Trøieborch.

Siden for det tredie fremtrodde E. V. Albrit Friiss til Haritzkier/ Danmarckis Riges Raad / hoss huiss Høyre Side/ gick E. V. Joachim Basseuitz til Leuitzow / ved den Venstre E. V. Jørgen Sechstede til Nartske Danmarckis Raad.

For det Fierde kommer fremgangende/E. V Arild Huitfeld til Otersberrig/ Danmarckis Raad oc Rigens Canceler/ hoss huiss Høyre oc Venstre Side / gick E. V. Hans Blomme til Sedorp / oc Hans Rantzow til Hasselborch/ begge det Holstiske Raad.

For det Femte i denne Aarden/ Fremgick E. V. Henrich Ramel til Wusternitz oc Beckeskoff / vor vdualde Kongis oc Naadige Herris CHRISTIANI IIII. Hoffmester/huilcken som gick imellom/hoss huiss Høyre Side gick E. V. Henrich aff Alefeld til Satropholm / Men hoss den Ven-

Venstre gick E. V. Detleff Brocktorp til Schreuenborn / bode det Holstiske Raad.

For det Siette fremkommer E. V. Benedict aff Alefeld til Leemkulen i Holsten / hoss huiss Høyre Side gick E. V. Nicolaus aff Alefeld til Gelting / Men hoss den Venstre gick E V. Christopher Rantzow til Quernebeck.

For det Siuende kom fremgangende / imellom / E oc V. Caspar Passick / til Lyddow / hoss huiss Høyre Side gick Doctor Vitus Vinshemius, S. Kongelige Maiest: Raad oc Decanus til Hamburg. Men paa den Venstre Doctor Iacobus Bordingus / S. Kongelige Maiest: oc det Mechelborrigs Raad.

Nu her effter følger vor Naadigste Førstinde oc Dronning / Dronning SOPHIA, Danmarckis oc Norgis Dronning / huiss Naade vaar moxen forkommen aff stor Suck oc Hierte sorrig / huiss Førstelige Naade der bleff Led / aff Stormectige Første oc Herre / Hertug HANS Norgis arffuing / Hertug i Holsten Slesuig / etc. Den Salige Høybaarne Herris oc Kongis Kong FRIDERICHS den II.

Herre Broder : Men hoss hendis Naadis Venstre Side / gick Høybaarne Første oc Herre Hertug Karl / Hertug til Mechelborrig/ etc.

Effter hendis F. N. følgde vor Salige Herris / Høybaarne oc Førstelige Døtter.

Iblant huilcke først gick Høybaarne Frøycken ELIZABETH, som bleff led aff E. Velbyrdig oc Strenge Herr Christopher Valckendorp til Glorup / Danmarckis Riges Raad ved den Høyre Side/ men hoss den Venstre gick Erlig Velbyrdig Steen Brade til Knudstrup Rigens Raad.

Dernest Høybaarne Frøicken ANNA, hoss huilcken ginge E. V. Manderup Pasbierrig til Hagisholm / oc E. oc V. Erich Hardenbierrig til Mattrup/Begge Danmarckis Rigis Raad.

Her nest effter kom fremgangende H. Frøicken AVGVSTA, hoss huiss Høyre oc Venstre Side ginge / E. oc V. Hack Wiffstand til Heckebierrig / oc Anders Bing til Smidstrup / Bode tho Rigens Raad.

Siden

Siden her effter fremkommer/ H. Frøicken HEDVIG, hoss huilcken ginge E. V. Henrick Below til Spotterup/ oc E. V. Axel Gyldenstierne til Lyngbye/ baade tho Danmarckis Riges Raad.

Fremdelis vdi denne Aarden/ fremkom H. Frøicken DOROTHEA, denne Salige Herris oc Kongis Broderdatter/ Høybaarne Førstis oc Herris Hertug Hansis Datter/ Hertug til Holsten/ Slesuig/ etc. Som leddis aff E. V. Corffuitz Wiffuert til Ness/ oc E. V. Absalon Gøye til Løytued/ Danmarckis Raad.

Her effter Høybaarne Førstinde oc Hertuginde/ Høybaarne AGNES Heduiges/ etc. Som er Høymectige Herris Hertug Hansis/ Hertug i Holsten/ Slesuig/ etc. Førstinde/som bleff led aff H. IOHAN VLRICH/ Greffue i Mansfeld som gick hoss den Høyre Side/ Men hoss den Venstre gick/ H. Georgius Greffue i Gleichen.

Effter dennem fremkommer begge Hoffmesterinderne/ met det gantske Jomfrukammer.

Herneſt effter kommer gangende / den gantſke Adels Velbyrdige Fruer oc Jomfruer / huilcke huer vdi ſin Stat oc Orden fremginge / oc ſamme Skare oc Orden vaar offuer tre Hundrede Perſoner.

Der nu diſſe haffde ende / Fremkommer der en ſtor oc mangfoldig Skare / ſom vaar kommen aff atſkillige Steder oc Byer / at ſee denne Sørgelige Proceſſ oc Begiengelſe / blant huilcke i ſynderlighed vaare Borgemeſtere / Raadmend oc andre ſaadanne / huiſſ Skare vaar gantſke mangfoldig / Ja wtalig.

Bleff det oc ingen tilſted at indgaa i Kircken / vden Hoffſinderne / Profeſſorerne de Høylerde i Kiøbenhaffn / Canicker / Vicarier, K. M. den Salige Herris egne Sangere / oc de 40. Peblinge ſom Bare de 40. Liuſſ: Vndertaget fire aff Danmarckis Raad ſom Bare de fire Regalia, aff huilcke huer allene intog met ſig en Perſone.

Oc paa det at Kircken icke ſkulde bliffue opfylt met Folck / da vaare alle Kirckedørene paa alle Sider / den gantſke Dag

tillucte /

tillucte/ indtil saa lenge det begynte at Ringe/ da oplodz ickun en Dør/ som vaar den største paa enden aff Kircken vnder Taarnene/aff huilcken den Salige H. H. Lig bleff indført/ oc der nu (som sagd er) denne store oc mectige Skare/ vaar fremgangen oc komme til samme Kircke Dør/ huor der stode den Salige Herris Draffuantere oc hulde vact/at Almuen icke skulde gaa i Veien for denne Skare/ oc at det mangfoldige Folck/ icke met sin tilløb skulde opfylde Kircken / eller vdaff sin Vforstand oc Vankundighed/ skulde forhindre noget som da skulde vdrettis.

Men der de nu vaare komne til Kirckedøren/ da affuigte Peblingene oc andre Scholens Personer. Item de Hundrede K M. egne Studentere i Kiøbenhaffn/ Præster oc andre/ etc.

Siden ginge K. M. Sangere/ Vicarier, Canicker oc de Høylerde Doctores oc Magistri, i Kircken til deris Sted / met dennem som Bare Liusene / huilcke vaar oc berid deris Sted/ som de skulde beholde ved Chorsdørren / men Kircke Tienisten varede / at de oc icke skulde vere nogen til forhindring.

Men

Men Marskalcken paaminte Hoffsinderne oc andre vdaff Adelen/ at de skulde affuige ved den Høyre oc syndre Side i Kircken / at de oc icke heller skulde vere dette Høymectige Salige Lig til nogen forhindring / Men at Førsterne oc de som Baare denne Salige Herris Lig / kunde haffue frij Gang oc Rom/ at hielpe oc føre det til sin Leiersted / oc beuise det deris yderste Ære.

Derfore der nu dette Høymectige Salige Lig/omsier indkom i Kircken/ bleff det set for Alteret / imellom de Høymectige Førsters Stole / da søgte oc huer sin Station oc Sted som hannom vaar beskicket/ oc der det nu vaar ned set/ gaffue de Adelsmend som forneffnde Voxliuss Bare sig omkring dette Høymectige Lig / huor de stode met samme Liuss tende / alt men Kircketienisten varede. Men Kircken met det gantske Gulff / Piller / Pulpetu / alle Stole oc Prædickestolen / vaare aldelis offuerbridde oc skiulte met sort Klæde.

Der nu alle Førster oc Herrer / all Danmarckis Raad oc Adel / oc vor Allernaadigste Dronning / vaar vdi sin Stoel

oc be=

oc beskicte Sæde/ som oc altsammen vaar offuerkled met Sort / oc der alle Fruer oc Jomfruer / oc vaare indgangen til deris Sted oc verelse : Da fremtreder strax de fire aff Danmarckis Raad / som førde de fire Regalia, som tilforn sagt er / huilcke met stor Sorrig oc Bedrøffuelse samme Regalia, fra sig oc paa Alteret henlagde.

Nu / som alle der samme Tid tilstede vaare/ vitterligt er / at samme Dag om Morgenen / da vaar det smuct oc klart vær / oc icke saae saa vd som det skulde regnet / dog alligeuel/mens denne Orden oc Procesſion angick / regnede det saa lenteligt / oc drøppede nogle taare / Men de neppelige kunde komme ind i Kircken/førend der kom en stor offuermaade Støberegn/ om huilcket oc andet saadant/mig tyckis bedre at vere at hensette det i den Euige Guds Hender/ end at tale der om/ nogen løff oc daarlig Snack oc vdtydelse.

Nu/ for det Sidste ville wi ocsaa kaartelige tale om / huorledis Kircketienisten gick an.

Effter at der vaar nogle Latinske Sang siungne oc endt / Da opstigede strax

paa Prædickestolen/ Hederlige oc Høylær-de Mand Doctor Anders Lauritzsøn Theologus, oc oplæser en Latinske Oration, huilcken hand haffde sammen skreffuet / om denne Salige Herris Leffnet oc salig Affgang.

Der nu den vaar at ende / siungis der igien Christelig Sang som til den Tid hørde / siden opstiger paa Prædickestolen Hederlig Mand M. Christopher Knoph Salige K. M. Hoffpredicant / oc paa Tydske en Prædicken giorde / huor vdi hand lignede den Salige Konge vor Naadigste Herre / oc det Hebreiske Folckis Merckelige Første IOSAPHAT tilhaabe/ Ja saadan en Prædicken oc lignelse bleff giort/ at alle met Hertens graad/ Sorrig oc Suck/ sig paa forundrede.

Der hand nu denne sin Prædicken haffde endt / haffde oc giort Bøn for den Christne Kircke / for Øffrighed oc den gantske Menighed / begynder de igien at siunge/ oc i midler tid tager de dette salige Lig igien paa deris Axler/ oc henfører det i den syndre Part aff Kircken / vdi den Cappel som haffuer sit Naffn aff de tre Konger / oc kaldis Kongens Cappel/

Huor

Huor dette Høymectige Lig / met stor suck oc graad bleff nedset/oc de som Liusene Vare metfølgde oc stode omkring Liget.

Disligeste oc metfølgde den Vnge Printz oc vdualde Konge / vor Naadige Herre / H. CHRISTIAN den Fierde/ met andre Høymectige Førster oc Førsters Legater.

Men vdi samme Cappel ligger begraffne/CHRISTIERNVS I. Som vaar denne Salige Kongis/ Kong FRIDERICHS Aald Aaldefader / oc CHRISTIANVS III. hans Naadis Herre Fader / met begge deris Dronninger / som baade tho hede DOROTHEA, den ene Fød aff den Høymectige Stamme aff Brandenborg/ oc vaar Margreffuens Datter : Den anden/ denne Salige Herris Moder/ aff huad Stamme hun vaar er tilforn sagt/ huor de allesammen forvente en gledelig Opstandelse paa den yderste Dommedag.

Men om dennom som ligge begraffne i Choret/ gioris icke behoff viidlofftelige at omtale / thi mand kand der see deris Epitaphia oc Monumenter.

Dog blant saadanne Monumenter/ kand der ingen findis som kand lignes ved den Monument/som er opset offuer denne Salige Herris oc Kongis Herre Faders/ CHRISTIANI III. Graff / huilcken som wi maa see / der er saa subtilig i Allebaster vdarbeydet / at der icke enten i disse/ eller andre Neruerendis Steder/ Ja i det gantske Tyskland/findis Hendis Lige.

Oc nu for det Sidste / der denne Gudfryctige Salige Herris Lig / vaar bortset i sin Leyersted oc Soffuekammer/ huilcken (som met rette sagt er) vaar en Gudfryctig Første oc Herre / som meget got aff den Christne Kircke oc Menighed haffuer forskylt/som vaar den rette oc sande Lærdoms forfremmere / som stadelige modstod oc hadede all Kietteri oc falsk Lærdom / som vaar begaffuen met Retferdighed/ Sandhed/ Mildhed oc andre Kongelige dyder/rc. Oc der nu all Kircketienisten vaar fuldendt/da bleffue alle disse Liuss vdslucte / oc i samme Cappel met Fanerne hensette.

Strax komme de tilbage fra Graffuen som forneffnde Liuss/ Faner/oc dette Høymectige

mectige Salige Lig haffde baaret oc følgd / oc huer vdi sin Ordning som før sagt er / sig igien beskicte.

Oc Siden fremgick vor Naadige vdualdt Herre oc Konge Kong CHRISTIAN den Fierde / vor Naadigste Dronning / oc andre Høymectige Førster oc Førsters Legater / all Danmarckis Riges Raad oc Adel / huer vdi sin Ordning / huilcke som indginge paa samme Biscopsgaard / huor vor Naadige oc Sorgefulde Dronning / gick ind vdi sin Sal / huor hendis Naade stille bleff.

Men de andre Førster oc Førsters Legater oc Gesante / bleffue indtagne hoss Høymectige Høybaarne Første oc Herre Hertug VLRICH, Hertug til Mechelborrig / Først til Venden / etc. Huor der bleff effter Kongelige Begengelse / vijss oc skick / for dennom anrettet / men om andẽ Dagen der effter / ere de huer dragne paa sin Hiemfert.

Dette er skeet i det vnderlige Aar / der wi skreff effter Guds Byrd / Tusind Femhundret / Firesindztiuue oc Otte / den femte Iunij, der vor Naadigste Konge oc Salige Herre vaar paa sit halfftrediesindztiu-

ue oc Fierde Aar / huilcket Aar der kaldes Annus SCANSILIS, som truer en Part aff Menniſken met meget Ont naar det saa indfalder/ som Lærde der om ſkriffue.

O V Euige Almectige oc Barmhiertige G V D oc Naadige Fader / Dig bede wi aff gantſke Hierte / At du Naadelige her effter som du haffuer hertil / vilde beuare dit hellige Ord oc ſande Lærdom/ Reen oc pur hoſſ oſſ vforfalſket i alle Maade. Affuent Naadelige fra dette Kongelige Huſſ/ Fra diſſe Land oc Riger / Fra oſſ arme Vnderſaatte ſaadan bedrøffuelige Straff oc Riiſſ/ at wi icke her effter niere ſkulle forſøge ſaadan Sorrig oc Elendighed / oc icke ſtraffe oſſ effter vor Fortieniſte/ Men lad din ſtore Naade oc grundleſe Barmhiertighed / offuergaa vore mangfoldige Synder / oc beuare vor Naadige Dronning vdi it langt oc ſunt leffnet. Beuare oc vor Naadige Herre oc vdualde Konge/ Konning CHRISTIAN. fra alt det hans K. M. kand vere ſkadeligt til Liff oc Siæl/ vnde hans Naade at opuoxe i Alder oc Viſdom

Viſdom baade hoſſ Gud oc alle Men-
niſker / vnde hannom Lyckſalighed vdi ſit
kald oc Regemente / oc at hans Kongelige
Maieſtat / motte effterfølge ſin Salige
Herre Faders Fodſpor / oc forſuare den
ſande Lærdom oc rette Religion / dig til
Ære oc oſſ arme Vnderſaatte til Euig
Gaffn. Beuare oc Naadelige Danmar-
ckis Rigis Raad oc menige Adel. Affuent
oc Naadelige fra diſſe Land oc Riger Pe-
ſtilentze / Braadød / Hunger / Dyrtid /
Krig / Orloff oc andet ſaadant ſom oſſ
kandt vere ſkadeligt til Liff oc Siæl / oc
Naadelige forbarme dig offuer oſſ / ſom en
god Fader forbarmer ſig offuer ſine kiere
oc Elſkelige Børn. For JESV
CHRISTI / din Søns vor eniſte
Megleris oc Talſmands ſkyld / ſom
met dig oc den Hellig Aand leff-
uer en Sand GVD
i all Euighedt.
Amen.

Tempus abit,
Mors venit,
Fac citò quòd velis,
Fac bene quòd debes.

Det er/

J hvad som du dig tager faar/
Da tenck der paa at Tiden forgaar.
Her kommer Døden saa hastelig/
J Sandhed vil Hand gæste dig.
Beskick derfaar din Sag vel snart/
Før Døden tager dig bort met fart.

Cum Gratia & Priuilegio.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff Matz
Vingaardt / paa hans egen Be-
kaastning / oc findis hoss han-
nem til kiøbs.

1589.

